

**JAARRAPPORT
STICHTING
KRÖLLER-MÜLLER
MUSEUM
2024**

**forvis
mazars**
Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

**forvis
mazars**
Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

Guido Geelen, *Vaasbeeld vuilniszak/vanitas*, 2010.

INHOUD

Woord vooraf 3

BESTUURSVERSLAG 5

Algemeen 6

Tentoonstellingen en
presentaties 8

Collectie en onderzoek 17

Educatie 27

Marketing
en development 41

Organisatie en
bedrijfsvoering 51

Financieel 58

**Verslag namens de Raad
van Toezicht 61**

JAARREKENING 62

OVERIGE GEGEVENS 117

BIJLAGE: VERWERVINGEN 119

Cover: *Door de bomen het bos*,
met werken van Andy Holden:
op de voorgrond *Pyramid Piece*,
2008, en op de achtergrond
(detail van) *A Natural History
of Nest Building*, 2017 en *Silent
Spring*, 2017.

WOORD VOORAF

In dit Jaarrapport vindt u een overzicht van de vele evenementen die het museum in 2024 heeft georganiseerd. Van tentoonstellingen tot lezingen, van schoolontvangsten tot speciale activiteiten als de *Museum Mural*. Het bezoekersaantal was 289.544, hoger dan dat van 2023 (282.926). De coronapandemie is weliswaar voorbij, maar we zijn nog niet helemaal hersteld, zeker op het aantal buitenlandse bezoekers en bijgevolg op de cijfers; het museum sloot het jaar af met een negatief resultaat van € 69.030 (begroot was een tekort van € 374.049). Maar er is alle reden voor optimisme, bijvoorbeeld over de uitbreiding. Het verslagjaar stond in het teken van de aanpassingen op en het actualiseren van het ontwerp.

In januari lag er na zorgvuldige voorbereiding een afgerond *Voorlopig ontwerp*. De Directie, de projectleiding en de Raad van Toezicht zagen echter dat er vanwege de huidige natuurwetgeving aanpassingen nodig waren. Ook verhiel het zich niet meer tot de stikstofnormen en Natura 2000. Het was zonneklaar; het zou té ingewikkeld worden. Na overleg met de architect Tadao Ando werd in goede harmonie besloten dat er aanpassingen nodig waren: duurzaamheid en duurzaam bouwen zijn immers wereldwijd belangrijke issues. De architect ging terug naar de tekentafel.

In het nieuwe *Voorlopig ontwerp* (november) zien we de aanpassingen terug. Aan de huidige ingang verrijst een paviljoen waardoor de entree groter wordt, aan de noordkant komt een tentoonstellingszaal en de zuidkant krijgt ondergrondse collectiehallen. Die bieden uitzicht op een watergalerij en hebben daglicht. Erboven wordt een tuin aangelegd. Hierdoor ligt er nu een ontwerp dat compact is en de voetafdruk zoveel mogelijk in de bestaande gebouwde omgeving zet. De vaststelling van dit ontwerp volgt in het eerste kwartaal van 2025. Met de nodige slagen om de arm – vergunningen, wet- en regelgeving, geopolitieke verhoudingen, inflatie, energieprijzen en beschikbaarheid bouwmaterialen – zal er in 2026 gestart worden.

Eind maart ging *Door de bomen het bos* van start, een tentoonstelling waarin het werk van vier kunstenaars aanzette tot denken, discussiëren en bezinnen over klimaatverandering in de rust en stilte van de natuur, los van de drukte en de waan van alledag. De tweede grote tentoonstelling *Zoeken naar zingeving*, te zien vanaf begin oktober, sloot met thema's als occultisme, spiritisme en spinozisme hier mooi op aan. Via werken van onder anderen Vincent van Gogh (1853-1890), Jan Toorop (1858-1928) en Piet Mondriaan (1872-1944) was Helene Kröller-Müllers (1869-1939) spirituele reis te volgen. Tijdens deze en andere tentoonstellingen en presentaties waren er voor de bezoekers veel activiteiten; van lezingen en performances tot *Doorkijkjes* (kunst bekijken vanaf een ander standpunt) en *Doordenkers* (praten over wat er te zien is, wat men denkt en voelt).

Vanaf 2024 zet het museum zijn oprichtster nationaal en internationaal in the spotlight, met de nadruk op haar leven en manier van verzamelen. Zo waren er de voorbereidingen voor de tentoonstelling *Radical Harmony: Helene Kröller-Müller's Neo-Impressionists* in The National Gallery in Londen, waaronder de restauratie van het *star loan* en topstuk *Le Chahut* van Georges Seurat (1859-1891). Ook voerde de Directie gesprekken met musea in Frankrijk en Duitsland over tentoonstellingen waarin Helene sterk naar voren komt. En tijdens de uitbreiding gaat een groot deel van onze Van Goghs naar Tokio, Fukushima en Kobe voor de *Grand Van Gogh Exhibition*.

Het museum kon ook in 2024 rekenen op aanzienlijke financiële steun van fondsen, zoals van onze onmisbare en trouwe partners het Helene Kröller-Müller Fonds en de VriendenLoterij. De bijdrage van de VriendenLoterij maakte onder meer de restauratie van de monumentale installatie *56 Barrels* van Christo (1935-2020) en de verwerving van *Ohne Titel* van Blinky Palermo (pseudoniem van Peter Heisterkamp, 1943-1977) mogelijk. Deze belangrijke aankoop kon ook worden gerealiseerd met de steun van het Mondriaan Fonds en de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar A. Quist-Rütter Fonds, haar Helze Fonds en haar Themafonds Naoorlogse en Hedendaagse kunst).

2024 gaat ook de geschiedenis in als het eerste volledige jaar van de alweer zevende directeur van het Kröller-Müller Museum.

Tot slot bedankt de Directie alle bezoekers, begunstigers, de Raad van Toezicht en vooral alle medewerkers van het Kröller-Müller Museum van harte voor hun grote inzet en betrokkenheid en voor het vele werk dat weer is verzet. We kijken uit naar wat het laatste jaar van het museum *as we know it* moet worden ...

Otterlo, 3 april 2025

Benno Tempel, Algemeen directeur
Frits de Vogel, Zakelijk directeur

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN

STICHTING KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM

De Stichting Kröller-Müller Museum is op 14 maart 1928 opgericht. Het museum oefent zijn activiteiten uit in de rechtsvorm van een stichting.

MISSIE

Het Kröller-Müller Museum biedt bezoekers de gelegenheid om te genieten van topkunst in een weldadige omgeving, los te komen van de dagelijkse realiteit en zich te verrijken door nieuwe ervaringen.

VISIE

Het Kröller-Müller Museum is uniek gelegen, midden in de natuur. De fenomenale collectie moderne en hedendaagse kunst, de architectuur en de beeldentuin hebben een internationale aantrekkingskracht. De bijzondere combinatie van kunst en natuur geeft bezoekers de mogelijkheid om op een ontspannen en aandachtige manier in contact te komen met kunst. Helene Kröller-Müller koos al doelbewust voor deze plek op de Veluwe. Voor haar stonden rust, schoonheid en geestelijke ontwikkeling centraal. Wij bouwen voort op haar tijdloze gedachtegoed, in de overtuiging dat in onze drukke, veeleisende samenleving, kunst en natuur bijdragen aan inspiratie, bezinning en vitaliteit.

BEZOEKERSBELOFTE

Te midden van de bossen, heidevelden en stuifzanden van de Hoge Veluwe presenteert het Kröller-Müller Museum een verrassende collectie moderne en hedendaagse kunst van wereldklasse, waaronder talloze meesterwerken van Vincent van Gogh. In deze oase van schoonheid kom je los van het leven van alledag en ontstaat er ruimte voor verbeelding. Een plek om te ontspannen én om jezelf weer op te laden, met nieuwe energie.

Onderstaande merkwaarden versterken de beleving van de bezoeker:

- **Menselijke maat**, verbindend, toegankelijk, inclusief
- **Ruimtegevend**: dicht bij de natuur, rustgevend, ontspannend, verfrissend
- **Levendig**: creatief avontuurlijk, open, origineel
- **Verrijkend**: inhoudelijk, spiritueel, inspirerend, verrassend.

Oswald Wenckebach, *Meneer Jacques*, 1955.

**forv/s
mazars**

Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoelinden

KERNWAARDEN

Kwaliteit

Het Kröller-Müller Museum behoort tot de top van de internationale musea. Kwaliteit is een permanente factor in de geschiedenis, het aanbod en alle andere aspecten van het museum. Deze kwaliteit deelt het museum met het nationale en internationale publiek en met zijn zakelijke, museale en wetenschappelijke partners en collega's.

Inspirerend

Het museum inspireert het publiek uit binnen- en buitenland tot bezoek, herhaalbezoek en deelname aan programma's en projecten. Collectie en tentoonstellingen inspireren alle bezoekers – ongeacht herkomst, voorkennisniveau of bezoekmotief – tot reflectie op kunst, cultuur en natuur. Voor medewerkers en culturele en maatschappelijke partners vormt het museum een inspirerende organisatie.

Verbindend

Het museum legt verbindingen tussen verschillende kunsthistorische perioden en stromingen, tussen verleden en actualiteit en tussen beeldende kunst en andere kunstvormen. Deze verbinding en het samenspel van kunst, natuur en architectuur bieden een unieke totaalervaring en nodigen uit tot het delen van individuele en gemeenschappelijke perspectieven en ervaringen in een ontspannen omgeving.

Klantgericht

Programma, faciliteiten en organisatie zijn gericht op een gastvrij onthaal en op een optimaal en inclusief publieksaanbod ten behoeve van een breed en divers samengesteld publiek. Via educatie en informatie wordt het aanbod geduid en toegankelijk gemaakt voor bezoekers die daar behoefte aan hebben, ongeacht herkomst, taalvaardigheid of voorkennisniveau.

Betrouwbaar

Het museum is een betrouwbare partner voor stakeholders, sponsors, financiers en andere partijen en is transparant in zijn informatie en communicatie-uitingen.

Zorgvuldig

Het museum gaat zorgvuldig om met de grote vraagstukken van deze tijd zoals duurzaamheid, diversiteit en inclusie. Het streeft naar Fair Practice en heeft oog voor de effecten van zijn programma en activiteiten in de kwetsbare omgeving waarin het is gevestigd.

BEZOEKERS

Het Kröller-Müller Museum ontving in het verslagjaar in totaal 289.544 bezoekers, tegenover 282.926 bezoekers in 2023, een verhoging van 2,3%. Het bezoekersaantal is opnieuw nog niet op het niveau van voor de coronapandemie.

In het buitenland bereikte het museum met tentoonstellingen in Italië, Korea, Taiwan en Japan 490.561 bezoekers.

TENTOONSTELLINGEN EN PRESENTATIES

In 2024 waren er in totaal zestien tentoonstellingen te zien in het Kröller-Müller Museum. Drie tentoonstellingen liepen door uit 2023; acht tentoonstellingen startten in 2024 en lopen door in 2025. Twee grote tentoonstellingen trokken de aandacht: *Door de bomen het bos* en *Zoeken naar zingeving*. Daarnaast waren er twee tentoonstellingen die in samenwerking met de kunstenaars Vincent Dams (1983) en Axel van der Kraan (1949) zijn gemaakt. Ook is gestart met experimenten op zaal in de vaste opstelling - moderne kunst gecombineerd met oudere kunst of transhistorisch presenteren - en er waren wissels in de Van Gogh galerij en de vaste opstelling. En er waren vijf tentoonstellingen met voornamelijk werken van het Kröller-Müller Museum in het buitenland.

Door de bomen het bos

Door de bomen het bos bestond uit werk van vier kunstenaars: de Brit Andy Holden (1982), de Finse Eija-Liisa Ahtila (1959), de Fransman Julian Charrière (1987) en de Belg Hans Op de Beeck (1969). Alle vier bieden ze een mogelijk perspectief of een denkrichting binnen de actuele discussies over en rondom klimaatverandering. In de wirwar aan meningen, oplossingen, trends en discussies zien we vaak door de bomen het bos niet meer. *Door de bomen het bos* gaf geen antwoorden op of oplossingen voor de klimatologische problemen. De kunst zet aan tot denken en bezinning, of biedt een plek om te verwijlen. Gelegen te midden van het bos van Het Nationale Park De Hoge Veluwe is het Kröller-Müller Museum de aangewezen locatie om optimaal te kunnen genieten van kunst. In de rust en de stilte van de natuur, en los van de drukte en de waan van alledag. Op zaterdag 23 maart opende schrijver en dichter Donald Niedekker (1963) de tentoonstelling.

De kunstwerken

Andy Holden stelt met zijn werk vanuit zeer persoonlijke uitgangspunten algemene filosofische vragen. Zijn *Pyramid Piece* en *Natural Selection* raken aan koloniale schuld, de impuls om te verzamelen en de wijze waarop wij onze relatie met de wereld vormgeven. De video-installatie *APRIL* van Eija-Liisa Ahtila is als een wandeling door het bos, vaak als helend en troostrijk

ervaren. Julian Charrière verkent in *Limen* de grens tussen de perceptie van het landschap en het eigenlijke landschap in Noord-Groenland, een gebied waar de natuur op de rand van verdwijnen staat. Ten slotte biedt Hans Op de Beeck met zijn installatie *The Settlement (Indoor)* een plek voor reflectie op de wijze waarop wij met de aarde omgaan.

Performance, vogelspotcast en rondwandeling

Op zondag 26 mei voerde Andy Holden met zijn vader Peter Holden (1948) de performance *Lecture on Bird Song* uit. Met geluidsfragmenten, foto's, filmpjes en muziekinstrumenten lieten ze zien hoe de mensheid door de geschiedenis heen inspiratie heeft geput uit vogelzang. De vogelspotcast van Arjan Dwarshuis (1987) en Gisbert van Baalen (1988) stond in het teken van Holdens werk.

Zoeken naar zingeving

Zoeken naar zingeving is van alle tijden. Als Helene Kröller-Müller (1869-1939) op haar vijftiende kennismaakt met literatuur van Duitse filosofen en schrijvers als Gotthold Ephraim Lessing (1729-1781), Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) en Friedrich Schiller (1759-1805), die het zelf nadenken bepleiten, leidt dit bij haar tot twijfels over het geloof. Het was de start van een zoektocht naar andere vormen van spiritualiteit en zingeving in haar leven. Helene stond hierin niet alleen. Vanaf de late negentiende eeuw is er een grote opleving van talloze spirituele stromingen, waaronder het occultisme, spiritisme en spinozisme.

Helene maakte in 1905 kennis met de charismatische kunstpedagoog Hendricus Peter Bremmer (1871-1956). Ze leerde dat kunst een spirituele ervaring kan geven. Bremmer had als jongeman gebroken met de kerk en vond in het spinozisme – gebaseerd op de ideeën van de Nederlandse filosoof Spinoza – en via kunst de sleutel tot de wereld van de ziel. De kern van Spinoza's leer, het zoeken van God in al het aardse, sloot naadloos aan bij zijn behoefte aan een nieuwe en de bestaande godsdiensten overstijgende spiritualiteit. Deze zoektocht naar het hogere of Absolute is een van de belangrijkste fundamenten waarop de collectie van Helene Kröller-Müller is gebouwd.

Eija-Liisa Ahtila, *APRIL* ≈ 61°01' 24°27', 2024.

**forvis
mazars**

Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

RD | 17-04-2025

In haar museum, dat in 1938 opengaat als een 'centrum voor geestelijk leven' in de rust van de natuur, toonde Helene de ontwikkeling van de moderne kunst van het realisme vanaf 1860 tot de meest abstracte kunst uit haar eigen tijd. Ze had de grootste bewondering voor die kunstenaars wiens ziel 'te sterk sprekend in hen was' door hun hang naar filosofie en spiritualiteit. Deze kunstenaars staan in *Zoeken naar zingeving* centraal. Na haar overlijden hebben de opeenvolgende directeuren van het museum in diezelfde lijn vele kunstwerken voor de collectie verworven. Voorbeelden hiervan waren ook in de tentoonstelling te zien. Conservator Renske Cohen Tervaert gaf tijdens de opening op 5 oktober een inleiding op de tentoonstelling.

Audiotours

Om een hedendaags perspectief toe te voegen aan de tentoonstelling, vroeg het museum filosoof en schrijver Désanne van Brederode (1970) om een inhoudelijke bijdrage aan een familietour en een volwassenentour. Van Brederode gaf bij zeven werken via gesprekken tussen twee mensen verschillende invalshoeken om kunst te ervaren. De dialogen laten mensen anders naar kunst kijken en zetten aan tot denken. Van Brederode ging er ook over in gesprek met haar buurmeisjes. In de familietour namen zij de bezoekers mee in hun ontdekkingen en observaties. Bezoekers volgden meestal niet één tour, maar wisselden tussen de familie- en volwassenentour. In totaal werden de tours door 8.134 bezoekers op zaal beluisterd en 623 keer online bekeken/geluisterd. Beide tours waren te beluisteren met de podcatcher of via de Geo Route-app.

Restauratie Hoofd van een vrouw

De tentoonstelling was aanleiding om *Hoofd van een vrouw* grondig te restaureren. Het was een belangrijk werk voor Helene Kröller-Müller. Ze kocht het in 1912 en het voelde alsof ze er een 'vertrouwde vriendin' bij had gekregen (zie verder).

Werken met de collectie

In een groot aantal kleinere tentoonstellingen en proefopstellingen werden gedurende het jaar 47 werken uit de naoorlogse collectie van het museum getoond: 29 sculpturen, 14 werken op papier (waaronder diverse series)

Zoeken naar zingeving, met links Johan Coenraad Altorf, *Monnik*, 1919, en rechts Félicien Rops, *De dood op het bal*, circa 1865-1875.

en 4 timebased werken uit de naoorlogse collectie. Naar aanleiding van de schenking van *Baselines* (circa 1974-1975), een sleutelstuk uit het oeuvre van Hetty Huisman (1941-2017), werd de gelijknamige tentoonstelling samengesteld in de Toorop Van der Leckzalen waarbij alle werken van de kunstenaar in de Kröller-Müllercollectie werden gepresenteerd. Ook *Guido Geelen* bracht alle werken van deze kunstenaar uit de collectie bij elkaar in de oude entree van het museum.

Ter ere van de herinstallatie en onthulling van het volledig gerestaureerde *56 Barrels* van Christo was er een presentatie rond dit werk in de Ramenzaal (Van de Veldevleugel). In de hellingbaan was Gerry Schums (1938-1973) *Fernsehgalerie* te zien en in de Ramenzaal stond *Venus van de vodden* van Michelangelo Pistoletto (1933) opgesteld, samen met het bronzen beeld *Aphrodite met spiegel* (tweede eeuw).

Ook *Ruimte bespelen* en *Nu te zien* liepen vooruit op het plan om de tijd die nog resteert voor de aanvang van de uitbreiding te gebruiken om 'proefopstellingen' met de naoorlogse collectie te maken, om als het ware in de praktijk na te denken over de optimale vaste tentoonstelling in 2030. Er waren niet alleen minder bekende werken uit de collectie te zien, maar ook voor de hand liggende en onverwachte combinaties van werken.

Hedendaagse kunstenaars

Er zijn ook twee tentoonstellingen in samenwerking met de kunstenaars Vincent Dams en Axel van der Kraan gemaakt.

Vincent Dams. The Enzo Diga Story

In 2017 vervaardigde schilder en beeldhouwer Vincent Dams een tekeningenreeks, een soort storyboard, waarin hij de vormende gebeurtenissen uit de jeugdjaren van de zelfverzonnen filmmaker Enzo Diga verbeeldt. Gaandeweg vertakte diens levensloop zich in twee sporen: in de ene sterft Diga, in de andere overleeft hij. De reeks was de basis voor deze tentoonstelling met het schilderij *Mr. Diga & The Matte Painters* (2015) als sleutelstuk, waarin het spel tussen werkelijkheid en illusie prachtig is weergegeven.

Axel van der Kraan. Wapengekletter

Axel van der Kraan is gefascineerd door macht en bureaucratie en het absurde van routines en regels. De kunstenaar ziet de wereld als een 'ongericht, absurd en doelloos strijdtoneel'. Als dank voor een genereuze schenking van de kunstenaar toonde het museum sculpturen en reliëfs die na 1985 zijn ontstaan. Uit afgedankte huishoudelijke apparaten en machines maakt Van der Kraan ridders, soldaten en 'oorlogstuig', waarbij een afvalemmer als lijf van een soldaat dient en een spoelbak de geschutskoepel van een tank is geworden. Zijn strijders zijn niet zozeer heroïsche maar meer tragische figuren.

**forvis
mazars**

Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

RD | 17-04-2025

Vincent Dams. *The Enzo Diga Story*, met op de voorgrond *The House on Croissant Hill*, 2017, en op de achtergrond, van links naar rechts: *A Collection of Moustaches from the Doré Bible*, 2017, en (detail van) *Storyboard for Sixteen Last Scenes*, 2017.

Tentoonstellingen in het Kröller-Müller Museum

SARAH VAN SONSBEECK. MOLES OF MODERNISM

10 juni 2023-7 april 2024

PAUL DRISSEN. SHORT CUTS

15 juli 2023-7 april 2024

EERST KOMT DE LIEFDE VOOR DE KUNST. ART & PROJECT IN HET KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM

30 september 2023-25 februari 2024

DOOR DE BOMEN HET BOS

23 maart-15 september 2024

HETTY HUISMAN. BASELINES

20 april-8 september 2024

GUIDO GEELEN

27 april-10 november 2024

AXEL VAN DER KRAAN. WAPENGEKLETTER

23 april-24 november 2024

CHRISTO. 56 BARRELS

1 juni-20 oktober 2024

ZOEKEN NAAR ZINGEVING

5 oktober 2024-11 mei 2025

I AM STILL ALIVE. MAIL ART UIT DE KRÖLLER-MÜLLERCOLLECTIE

12 oktober 2024-5 maart 2025

RUIMTE BESPELEN

19 oktober 2024-30 maart 2025

Hetty Huisman. Baselines met op de voorgrond (detail van) Baselines, circa 1974-1975, en op de achtergrond Rounding the Square, 1989-1992.

VINCENT DAMS. THE ENZO DIGA STORY

14 september 2024-30 maart 2025

GERRY SCHUM. FERNSEHGALERIE

19 november 2024-23 maart 2025

NU TE ZIEN

16 november 2024-1 juni 2025

NL SCULPTUREN JAREN '80

30 november 2024-13 april 2025

VENUS EN DE VODDEN

26 oktober 2024-13 april 2025

**Tentoonstellingen in het buitenland
(met grotendeels werken van
het Kröller-Müller Museum)****24 ORE CULTURA, MUDEC MILAAN**

tot en met 28 januari 2024

SOMPO MUSEUM OF ART

tot en met 21 januari 2024

ARTEMISIA ARTE E CULTURA, MUSEO REVOLTELLA TRIEST

21 februari-30 juni 2024

UDN TAIPEI

24 augustus-10 november 2024

SOUNJOU HANGARAM ART MUSEUM SEOUL

29 november 2024-9 maart 2025

Nu te zien met Stanley Brouwn, *Project voor het Rijksmuseum Kröller-Müller*, 1984-1985.

Venus van de vodden, met op de voorgrond (een detail van) Michelangelo Pistoletto, *Venere degli stracci*, 1967, 1982, en op de achtergrond Griekenland, *Aphrodite met spiegel*, tweede eeuw.

PUBLICATIES

- Renske Cohen Tervaert, 'Impressionistische tekenkunst: de tekening als volwaardig kunstwerk' & zeven entries, in F. R. Rosa de Carvalho, S. Kisters (red.), *150 jaar Impressionisme: Het licht breekt door in Nederland*, tent. cat. Amsterdam (Van Gogh Museum), Bussum/Amsterdam 2024.
- Renske Cohen Tervaert, 'The appeal of the Alpilles' & 'Poet, Lover, Bonze, Lullaby: Symbolic Portraits', in C. Homburg, C. Riopelle (red.), *Van Gogh: Poets & Lovers*, tent. cat. Londen (The National Gallery), Londen 2024.
- Karlijn de Jong, *Topwerken: De Storm, Bart van der Leck*, Otterlo 2024, redactie + coördinatie Renske Cohen Tervaert.
- Marijn Geist, 'Een moderne Medea', in: *Hermeneus* 96.4 (2024), 18-19.
- Jannet de Goede, 'Interview', in: *Encyclopedia of the New European Bauhaus*, te verschijnen in 2025.

(NEVEN-)ACTIVITEITEN MEDEWERKERS

De conservatoren bezochten diverse beurzen, biënnales, open dagen en manifestaties zoals TEFAF Maastricht, Biënnale Venetië, Art Basel, Manifesta (Barcelona), Rijksakademie, Art Rotterdam en PAN Amsterdam. Op 17 oktober 2024 ging de gehele afdeling Presentatie op bezoek in Folkwang Museum Essen en het Kunstpalast in Düsseldorf om inspiratie op te doen voor de presentatie van de collectie na de opening van de uitbreiding. Verschillende leden van de afdeling werkten mee aan Merkpositioneringstraject alsook het formuleren van de Gidsende principes (onder leiding van de afdeling Marketing en development) en namen deel aan de inspiratieworkshop schrijftteam.

Projectcoördinator Esther van Maanen, stagiaire Maura Blommaart, Junior conservator Marijn Geist en Hoofd presentatie Jannet de Goede spelen met het Rhino Palast in het Kunstpalast Düsseldorf.

COLLECTIE EN ONDERZOEK

Objecten in de collectie

Objecten in de Collectie

Op 31 december 2024 omvatte de collectie 22.665 objecten, waarvan 384 in langdurige bruikleen. De collectie is als volgt samengesteld: 1.241 schilderkunst, 2.172 sculptuur, 12.944 werk op papier, 109 mediakunst, 222 fotografie, 51 tuin- en landschapsarchitectuur, 2.191 architectuur (werken op papier en maquettes), 1.462 toegepaste kunst, 1.031 documentair materiaal, 5 conceptuele kunst (tijdelijke categorie), 1.237 bibliotheek Helene Kröller-Müller.

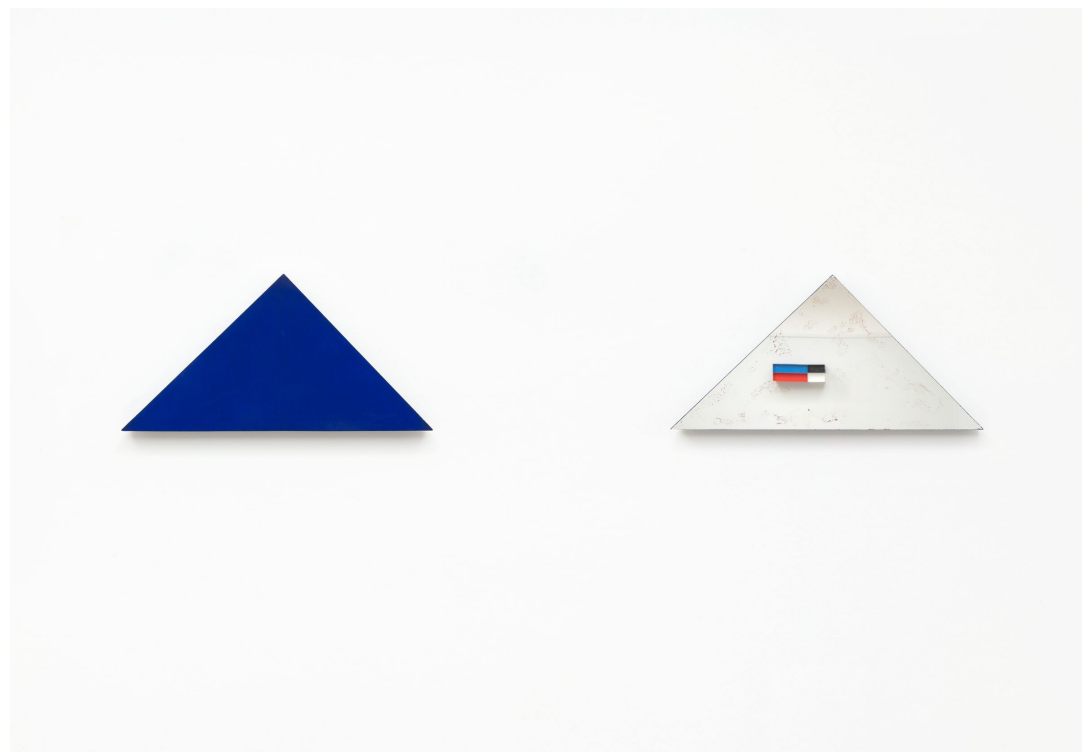
Er werden 1.183 werken – 984 eigen collectie (4,6% van de gehele collectie) en 199 bruiklenen – getoond, waaronder 272 schilderijen, 436 sculpturen en 242 werken op papier. 100% van de objecten in de verzameling is geregistreerd, gefotografeerd en gedigitaliseerd en voldoet aan de eisen van aanwezigheid en vermelding van standplaats en juridische status in de registratie, afgezien van een kleine, steeds wisselende werkvoorraad. Op de website zijn 12.252 werken (57% van de collectie) ontsloten en te vinden met de collectiezoeker.

Collectiebewegingen

Er vonden 11.380 collectieverplaatsingen plaats. Vooral schilderijen en werken op papier werden van de depots naar museumzalen, restauratieateliers en de werkplaats inlijsting verplaatst en weer teruggebracht. Ook werden er kunstwerken verplaatst en teruggebracht naar het externe depot.

Aanwinsten

De meest in het oog springende aanwinst van 2024 is de verwerving van Blinky Palermo's *Ohne Titel* (*Untitled*, *Zonder Titel*). Blinky Palermo is een van de invloedrijkste Duitse kunstenaars uit de jaren 1960 en 1970. Het werk van Palermo is op te vatten als een intuïtief en tegelijkertijd intellectueel spel. Zoals hij reflecteert op de Europese avant-garde van begin twintigste

Blinky Palermo, *Ohne Titel*, 1969.

eeuw, zo verhoudt hij zich evengoed nadrukkelijk tot de Amerikaanse kunst van zijn tijd, onder andere in het gebruik van geometrische vormen en de spiegel. Het bescheiden formaat van het werk kan gezien worden als een humorvolle of ironische reactie op de gigantische schaal van veel van die Amerikaanse kunst. Doordat Palermo zowel in Amerika als in Europa actief is geweest, vormt zijn werk bovendien een brug tussen deze twee continenten. *Ohne Titel* is de gedroomde en een langgekoesterde toevoeging aan de collectie minimal art en conceptuele kunst van het Kröller-Müller Museum. Ondanks het kunsthistorisch belang van Palermo bevindt zich geen schilderij van hem in een openbare kunstcollectie in Nederland. Daarin is nu verandering gekomen.

De Nederlandse kunstenaar Axel van der Kraan neemt een heel eigen plek in binnen de Nederlandse kunstwereld. Zijn sculpturen kenmerken zich door een grote mate van inventiviteit in de constructie en het materiaalgebruik. In 2024 schonk de kunstenaar het museum een aantal van zijn beelden die hij samen met zijn vrouw Helena van der Kraan (1940-2020) maakte, en een serie prenten van een tank. Het museum verwierf een groot reliëf van hout genaamd *De galerij* (2002). In dit werk heeft Van der Kraan een haast claustrofobische voorstelling uit hout gesneden. De constructie is met schoensmeer zwart gelakt. De volle voorstelling laat architectonische constructies zien die aan een utopische stad doen denken.

In 2024 kreeg het museum een grote schenking van werken op papier van de kunstenaar Frank Van den Broeck (1950). Deels betreft het hier een schenking van Jeannette en Martijn Sanders. Het museum is het verzamelaarsechtpaar zeer erkentelijk voor deze genereuze geste. Ter aanvulling verwierf het museum vijf sculpturen van de kunstenaar. Daarmee bezit het museum nu een ruim overzicht van het oeuvre. De sculpturen – allen koppen – spelen een spel van gelaatsuitdrukkingen, van abstractie en figuratie. De kunstenaar is zich bewust van zijn positie in de kunstgeschiedenis en de sculpturen refereren daar ook aan. Daarmee past het werk goed binnen de collectie van het Kröller-Müller Museum, met zijn rijke verzameling moderne sculptuur en verzameling laat negentiende-eeuws symbolisme.

Het museum verwierf van de Britse kunstenaar Andy Holden zijn legendarische werk *Pyramid Piece*. Het werk bestaat uit een monumentaal gebreide 'rots', een selectie toeristische minipiramides en een film waarin we de kunstenaar zien die een piramide beklimt om een klein stukje steen terug te plaatsen. Verder kwamen drie bronzen beelden van Holden, zogeheten *Auguries*, in de beeldentuin te staan.

Het museum kreeg een aantal werken geschonken van de Defares Collectie, onder anderen van Jimmie Durham (1940-2021) en Gilbert & George (respectievelijk 1943 en 1942). Andere schenkingen betroffen werk van onder anderen Wessel Couzijn (1912-1984), Thomas Houseago (1972), Michael Jacklin (1956) en Donald Judd (1928-1994). We zijn de schenkers bijzonder dankbaar dat ze het museum hebben willen verrijken met delen uit hun verzameling.

We willen de fondsen die de aankopen mogelijk hebben gemaakt en de particulieren die met schenkingen de museumcollectie hebben verrijkt hartelijk danken voor hun steun.

Voor een compleet overzicht van de uitbreiding op de collectie, zie bijlage *Verwervingen 2024*.

Conserveren en restaureren

Beheer en Behoud

Uitgangspunten bij het beheer en behoud van de collectie zijn:

- Fysiek beheer, conservering en restauraties van de museale collecties en instaannde bruiklenen.
- Opstellen en uitvoeren van een conserverings- en restauratieprogramma voor de collectie en zorg voor de uitvoering daarvan.
- Voortdurende verbetering en aanvulling van de collectieregistratie, het collectieregistratiesysteem, het historisch archief en de bibliotheek.
- Beheer van het historisch archief als een belangrijke bron voor onderzoek naar de museumgeschiedenis en presentatie daarvan aan een breed publiek.

- Uitvoeren van onderzoek naar de geschiedenis van museum en collectie.
- Documentatie en (digitale) ontsluiting van de collectie.
- Het doen van onderzoek en het inzetten van de onderzoeksresultaten voor tentoonstellingen.
- Inrichten en handhaven van procedures en regels rondom bruikleenverkeer van museumobjecten en uitvoeren van de juridische, verzekeringstechnische en administratieve werkzaamheden.
- Realisatie van adequate opslag en controle van de collectie, inclusief bruiklenen en borging van de kwaliteit en voortgang hiervan.

Schilderijen en werken op papier

Technisch onderzoek en restauratie

- Voltooing van behandeling van Vincent van Gogh, *De Zaaier*, KM 106.399.
- Restauratie Vincent van Gogh, *De minnaar (portret van luitenant Milliet)*, KM 102.392.
- Restauratie Théo Van Rysselberghe, *En juillet - avant midi of Le verger*, KM 108.370.
- Restauratie Théo Van Rysselberghe, *Portrait de Maria Van Rysselberghe-Monnom*, KM 101.877, schilderij en lijst.
- Restauratie van Paul Signac, *La salle à manger, Opus 152*, KM 106.849.
- Restauratie van Jan Toorop, *Schelpenvisser op het strand*, KM 104.359.
- Restauratie van Charley Toorop, *Rozen (zomer)*, KM 107.712.
- Restauratie van Charley Toorop, *Herfst*, KM 105.167.
- Restauratie van Charles Daubigny, *Rivière au soleil couchant*, KM 130.922
- Technisch onderzoek en restauratie van Pseudo Pier Francesco Fiorentino, *Hoofd van een vrouw*, KM 103.596.
- Technisch onderzoek en restauratie van Andrea Mantegna, *De verzezen Christus tussen de heilige Andreas en de heilige Longinus*, KM 109.561.
- Technisch onderzoek naar Anoniem, *Het berglandschap achter de muur van de inrichting*, KM 100.549.
- Technisch onderzoek naar Vincent van Gogh, *Vallende bladeren (Les Alyscamps)*, KM 108.668.

Restaurator sculptuur Madeleine Bisschoff werkt aan Paul Signacs *La salle à manger, Opus 152*, 1886-1887.

Conditiecontroles en kleine behandelingen

- Conditiecontroles, kleine behandelingen en opstellen van conditierapporten voor uitgaande bruiklenen.
- Diverse koeriersreizen in binnen- en buitenland.
- Afstoffen, conditiecontroles en kleine behandelingen van werken in de vaste presentatie.
- Conditiecontroles en kleine behandelingen voor tentoonstellingen in huis.
- Conditiecontroles van inkomende bruiklenen voor tentoonstellingen in huis.
- Conditiebepalingen en kleine behandelingen van intakes, waaronder 168 werken van Frank Van den Broeck.

Onderzoek en documentatie

- Deelname aan onderzoek naar veroudering cadmiumgele verf bij schilderijen van Piet Mondriaan, waaronder *Compositie met rood, geel en blauw*, KM 101.213 (samenwerking van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Kunstmuseum, Kröller-Müller Museum, Fondation Beyeler en Van Gogh Museum).

Onderwijs en kennisdeling

- Begeleidingscommissie restauratie Vincent van Gogh, *De populierenlaan bij Nuenen*, F45, Museum Boijmans van Beuningen.
- Advies bruikleengeschiktheid Piet Mondriaan, *Victory Boogie Woogie* in Kunstmuseum Den Haag.

Bijscholing

- Many Lives: Picture Frames in Context, Art Gallery of Ontario, 25-26 september 2024 (online).
- AIC's 52nd Annual Meeting 20-24 mei 2024 (online).
- Matt Cushman, Hydrogels in Conservation, Restauratoren Nederland, 18 november 2024 (online).
- Diverse NICAS colloquia (online).

Sculptuur en moderne kunst

Er werden ongeveer 250 kunstwerken op conditie gecontroleerd, gereinigd, geconserveerd en/of gerestaureerd. Meer dan honderd beelden in de beeldentuin zijn dit jaar gereinigd tijdens het zomer- en winterklaar maken. Alle sculpturen in de binnenopstelling werden regelmatig gecontroleerd en afgestoft. De uitgaande bruiklenen ondergingen ook conserverende handelingen, van eenvoudige reinigingen tot meer ingrijpende behandelingen. Er was plaats voor twee stagiairs.

Technisch onderzoek en restauratie

Het werk *56 Barrels* van de Bulgaars-Amerikaans kunstenaar Christo (1935-2020) is in 2024 gerestaureerd. Alle 56 olievaten werden geïnspecteerd en behandeld en de betonnen sokkel werd vernieuwd.

In 1977 werd het werk aan het Kröller-Müller Museum geschonken. Sindsdien staat het in de beeldentuin, op een door de kunstenaar zelfgekozen plek. Het is Christo's enige permanente buitenwerk met vaten dat toegankelijk is voor publiek. In de loop van de jaren heeft het oppervlak van de vaten veel te lijden gehad van weer en wind. Ondanks regelmatig onderhoud en reiniging ging de coating steeds verder achteruit en werden de stalen vaten aangetast door corrosie. Daarom werd in 1990 een deel van de vaten vervangen en werden nieuwe verflagen aangebracht.

Meer dan dertig jaar later maakte de staat van het kunstwerk een meer fundamentele restauratie noodzakelijk. Materiaaltechnisch en esthetisch waren zowel de vaten als de sokkel in slechte conditie. Er waren ook constructieve problemen, er was schade aan verf en coating en de ernstige corrosie van de vaten was zichtbaar. De sokkel was verzakt door constructieve en drainageproblemen en was daardoor niet langer een stabiele basis voor het werk. De restauratie nam ongeveer zeven maanden in beslag. Het werk is nu zowel constructief als esthetisch weer in uitstekende staat.

- Afronding restauratie (en feestelijke opening), Christo, *56 Barrels*, KM 112.295.
- Afronding restauratie (en feestelijke opening) Hermann Maier Neustadt, *WD-Spiral Part One CINEMA*, KM 130.559.
- Afronding restauratie, Magdalena Wicek, *Close to the Earth*, KM 112.626.
- Technisch onderzoek en herstel, Katarzyna Kobro, *Space Composition 4*, KM 112.120.
- Aanpassing voor opstelling, Henk Visch, *Zonder titel*, KM 114.689.
- Restauratie, George Rickey, *Two Vertical, Three Horizontal Lines*, KM 121.890.
- Herstel, Jenny Holzer, *Selections From the Survival Series*, KM 118.785.
- Onderzoek naar de invloed van de bouwschil van de Van de Velde vleugel, de klimaatdozen en de klimaatinstallatie op T en RH dicht op het doek van de schilderijen.
- Monsternamen en analyse, Hans Op de Beeck, *The Settlement (Indoor)*, KM 134.491.

Conditiecontroles, intakes en proefopstellingen

Grote hoeveelheid conditiecontroles en proefopstellingen i.h.k.v. tentoonstelling in 2025: o.a.

- Abramovic/Ulay, *Bone Curtain*, KM 118.375.
- Reiner Ruthenbeck, *Blechfahne*, KM 131.262.
- Ken Unsworth, *Suspended Stone Piece*, KM 112.628.
- Phillip King, *Reel I*, KM 115.163.
- Phillip King, *Brake*, KM 118.976.
- Phillip King, *Open Bound*, KM 123.716.
- Auke de Vries, *Zonder titel*, KM 126.388.
- Installatie van Donald Judd, *Untitled*, KM 120.914.
- Intake Axel van der Kraan, elf objecten.
- Intake Sarah van Sonsbeek, *Moles of Modernism*, KM 134.527, KM 134-788.
- Conditiecontrole voor bruikleen, Sol LeWitt, drie objecten.
- Conditiecontrole voor bruikleen, Marcel Broodthaers, *La pipe*, KM 112.681.

Restaurator Vera Bakker begeleidt de behandeling van *56 Barrels* van Christo.

- Intake Wessel Couzijn, *Rendez-vous van tafel en stoel*, KM 134.771.
- Conditiecontrole voor opstelling, Carl Andre, *Copper Ribbon*, KM 117.563.
- Conditiecontrole voor opstelling, Carl Andre, *Lead Ribbon*, KM 117.568.
- Proefopstelling voor bruikleen, Bruce Nauman, *Window or Wall Sign*, KM 117.492.
- Proefopstelling, Hetty Huisman, *Petit four*, KM 130.371.

Onderhoud/conservering en behandeling

In het kader van zomer- en winterklaar maken in de beeldentuin: ongeveer vijftig sculpturen schoongemaakt.

- Grote onderhoud en restauratie verflagen Jean Dubuffet, *Jardin d'émail*, KM 117.265.
- Retouchering Shiryu Morita, *Ju* (de grote boom) *ideogram*, KM 109.877.
- Herstel kap, Bruce Naumann, *Window or Wall Sign*, KM 117.492.
- Conservering, Andy Holden, *Auguries*, KM 134.516, KM 134.517, KM 134.518.
- Conservering voor opstelling, George Minne, *Biddende non*, KM 111.692 en *Heilige Therese*, KM 114.448.
- Conservering na opstelling, Donald Judd, *Untitled*, KM 114.954.
- Conservering onderdeel, Fortuyn / O'Brien, *The 24 Men in White*, KM 112.784.
- Onderhoud, Huang Yong Ping, *The Overturned Tomb*, KM 123.065.
- Conservering na bruikleengave, Thomas Houseago, *Crouching Figure*, KM 134.522.
- Conservering na bruikleengave, Michael Jacklin, *Balance*, KM 134.523.
- Conservering na bruikleengave, Michael Jacklin, *Zonder titel*, KM 134.524.
- Conservering, Cornelius Rogge, *Tentenproject*, KM 127.048.
- Ewert Hilgemann, *Cube*, KM 133.929.
- Per Kirkeby, *Backsteinskulptur*, KM 123.775.
- Twaalf beelden Van Eijck paviljoen.
- Groot onderhoud reinigen en in de was zetten van *Rocky Lumps II*, KM 134.337 van Tom Claassen.
- Conservering en preventieve behandeling, herman de vries, *le témoin*, KM 130.523.

- Conservering en onderhoud, Reiner Ruthenbeck, *Schwarz/weisse Doppelfahne*, KM 130.281.
- Conservering en onderhoud, Joep van Lieshout, *Mobile Home for Kröller-Müller*, KM 127.508.
- Conservering en onderhoud, Dan Flavin, *Quietly (to the memory of Mia Visser)*, KM 114.303.
- Conservering, Marta Pan, *Sculpture flottante*, Otterlo, KM 115.752.
- Conservering, Heringa/Van Kalsbeek, *Zonder titel*, KM 130.545.
- Conservering en onderhoud, Kenneth Snelson, *Needle Tower*, KM 115.996.
- Conservering, Ian Hamilton Finlay, *Windflower*, KM 121.179.
- Conservering, George Rickey, *L's-One up One Down Excentric 2*, KM 133.246.
- Conservering, Dan Graham, *Two Adjacent Pavilions*, KM 124.254.

Onderzoek en documentatie

- Documentatie voor intake, Andy Holden, *Pyramid Piece*, KM 134.785.
- Documentatie voor intake, Andy Holden, *In Search of an Ending*, KM 134.787.
- Intake en installatie van Hans Op de Beeck, *The Settlement (Indoor)*, KM 134.491.
- Onderzoeksfase restauratie, Chen Zhen, *Resonance*, KM 129.815.
- Onderzoeksfase restauratie, Mario Merz, *Igloo di pietra*, KM 113.373.
- Onderzoek i.k.v. stage, Gerhard von Graevenitz, *Kinetisches Objekt, 5 schwarze Rechtecke auf Weiss*, KM 120.819.
- Interview Zadok Ben-David.
- Interview met Eija-Liisa Ahtila en assistent.
- Interview met Felix Visser en Lex van der Broeck in het kader van onderzoek *Kubusproject* in samenwerking met LI-MA en UVA.
- Interview met Van Lieshout en start up van onderzoek restauratie Joep van Lieshout, *Mobile Home for Kröller-Müller*, KM 127.508.
- Deelname adviesgroep Richard Serra, *Sea Level*, Zeewolde.
- Deelname adviesgroep, Robert Smithson, *Broken Circle/Spiral Hill*, Emmen.
- Land Art symposium.

Onderwijs en kennisdeling

- Bezoek behoudsmedewerkers Museum Arnhem.
- Stagiair van UvA (1 februari-30 april).
- Snuffelstage student UvA (29 oktober-1 november).
- Bezoek behoudsmedewerkers Nederlands Openluchtmuseum Arnhem.
- Deelname Symposium *Changing Climate Management Strategies*, V&A Londen, 4-10 februari.
- Afronding OH Smart – oral history, interview project UvA.
- LI-MA: studiedag over documentatie van mediawerken.
- LI-MA, onderzoek Ton Bruynèl, *Kubusproject*.
- Hosten en organiseren van SBMK introdag.

BRUIKLENEN

Jaar	2021	2022	2023	2024
	corona			
Uitgaande bruiklenen				
Werken uitgeleend in Nederland	28	96	65	112
Werken uitgeleend aan buitenland	222	190	177	241
Uitgaande bruiklenen totaal	250	286	242	353
Bruikleennemers				
Bruikleennemers Nederland	11	28	22	22
Bruikleennemers buitenland	22	35	33	26
Bruikleennemers totaal	33	63	55	48
Inkomende bruiklenen				
Inkomende bruiklenen uit Nederland	59	141	121	207
Inkomende bruiklenen uit het buitenland	13	14	152	13
Inkomende bruiklenen totaal	72	155	273	220
Bruikleengevers				
Bruikleengevers Nederland	9	18	26	27
Bruikleengevers buitenland	1	13	71	1
Bruikleengevers totaal	10	31	97	28
Totaal				
Van Gogh schilderijen uitgeleend	64	57	73	110
Van Gogh werken op papier uitgeleend	110	41	39	121
Totaal	174	98	112	231
Langdurig uitstaande bruiklenen				
Bij aantal bruikleennemers	199	200	198	197
	11	12	12	11
Langdurig inkomende bruiklenen				
Van aantal bruikleengevers			392	385
			18	20
Totaal aantal bruikleenaanvragen	55	102	63	79

Onderzoek

Biografie Sam van Deventer

Op 19 april presenteerde Ariëtte Dekker, tevens biograaf van Anton Kröller (1862-1941), haar biografie van Sam van Deventer (1888-1972), vertrouweling van het echtpaar Kröller-Müller en directeur van het Rijksmuseum Kröller-Müller tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het inhoudelijk onderzoek en de ondersteuning van het museum werden daarmee ook afgerond. Wel was er nog regelmatig contact over onderwerpen die het boek niet of slechts deels hebben gehaald. De biografie is een prachtige aanvulling op de bijzondere reeks biografieën van museumdirecteuren verbonden aan de geschiedenis van het Kröller-Müller Museum.

Ontwikkelingen uitbreiding

De ontwikkelingen met betrekking tot de uitbreiding worden op allerlei manieren vastgelegd in de organisatie. Het proces is complex en veel personen en afdelingen zijn betrokken. Om zicht te krijgen op de vroege gebeurtenissen, de belangrijkste uitgangspunten en hoofdlijnen is het vertrek van Lisette Pelsers (1956) als directeur aangegrepen om haar op dit onderwerp te interviewen. Er is gesproken over de eerste ideeën, de kennismaking met de architect, de opdracht en de uitwerking van de eerste plannen.

Projectleider Jean Hilgersom is regelmatig geïnterviewd over de uitbreiding. Hij vertelde over de ontwikkelingen op hoofdlijnen en gaf tijdens de *ICOM Conference on Museum Storage* op de Sorbonne Nouvelle University in Parijs (oktober) een presentatie waarin de nadruk lag op de nieuwe depotfaciliteiten. De uitbreiding is twee keer onderwerp geweest van de maandelijkse Meet&Feed-bijeenkomsten en er waren planpresentaties voor de Rijksbouwmeester, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en externe geïnteresseerden zoals Dirkzwager advocaten en notarissen, de Raad van Toezicht van Museum Boijmans van Beuningen, Royal Haskoning DHV en Schipper Bosch Ontwikkelaar.

Architectuur en vormgeving

Met de ontwikkeling van de plannen voor de nieuwbouw werd ook steeds gezocht naar begrip van de bestaande architectuur en dan met name op

de uitgangspunten voor het oorspronkelijke gebouw van Henry van de Velde (1863-1957) en de uitbreiding van Wim Quist (1930-2022). In praktische zin betekent het dat er vanuit het projectteam Uitbreiding regelmatig specifieke vragen zijn over de gebouwen, het interieur, de oorspronkelijke vorm, maar ook de plaatsing in de omgeving. Een zoektocht door archieven, ontwerptekeningen en fotomateriaal (al dan niet in het museum) leidde soms toch tot nieuwe inzichten. Het archief van uitvoerend architect Gerrit Baas (1897-1977) in Het Nieuwe Instituut, die onder toezicht oog van Henry van de Velde het Overgangsmuseum heeft gebouwd, was hierbij zeer bruikbaar.

Het vraagt ook om een breder inzicht in dit gedeelte van de geschiedenis van de instelling. Al na enkele jaren verzamelen besloot Helene Kröller-Müller dat haar collectie in een museum zou worden ondergebracht. Het gebouw moest een 'monument van cultuur' worden. Ze zocht naar architecten van speciale klasse. Uiteindelijk wist ze H.P. Berlage (1856-1934) en Henry van de Velde aan zich te binden. Haar uitgangspunten en de beslissingen die toen zijn genomen zijn in zekere zin nog altijd van belang voor de huidige keuzes in architectuur en vormgeving. In 2024 is op verschillende manieren aandacht besteed aan dit onderwerp en dat zullen we de komende jaren blijven doen.

Meubels en toegepaste kunst

Er is onderzoek gedaan naar meubels ontworpen door de architecten en vormgevers die voor de Kröllers werkten. Het onderzoek naar de door Helene Kröller-Müller uit Duitsland gehaalde vormgever Gertrud Arper (1894-1968) heeft nieuw licht geworpen op de meubels van het jachthuis Sint Hubertus. Verschillende meubels zijn duidelijk toe te schrijven aan Arper die in de tekenkamer van huisarchitect H.P. Berlage werkte. Een en ander werd gepresenteerd op de studiedag van Stichting Het Nederlandse Interieur (SHNI) op 8 november. Kleindochter Machteld Metzlar presenteerde haar onderzoek naar de persoon Gertrud Arper en kon al enkele conclusies trekken over de meubels in Kinderkamer van Sint Hubertus. Het onderzoek is nog gaande, maar duidelijk is dat we hiermee meer zicht krijgen op de werkwijze van de architecten Berlage en Van de Velde, en daarmee ook op de bouwgeschiedenis van Sint Hubertus en het opdrachtgeverschap van Helene Kröller-Müller.

In dezelfde periode meldde zich een onderzoeker die in opdracht van de Klassik Stiftung in Weimar werkt aan een groot onderzoeksproject naar de meubelontwerpen van Henry van de Velde. In dit geval ging het om het meubilair in onze collectie en in Sint Hubertus. Dit bleek een flinke puzzel. Hoewel de meeste meubels worden toegeschreven aan Berlage en Van de Velde, zijn er veel verschillende stijlen en daarmee ook vragen over de toeschrijvingen. Is het van Berlage of is het van Van de Velde die ontwerpt voor het door Berlage ontworpen jachthuis? Of is het zelfs nog van een andere ontwerper (zoals Gertrud Arper). De onderzoeker bestudeerde ontwerptekeningen en ook de gerealiseerde meubels in onze depots en in Sint Hubertus naar aanwijzingen op oude en nieuwe lijsten, inventarisnummers, etiketten en andere herkenningstekens van de makers. Er zijn nog veel vraagtekens, maar er ontstaat ook een beter beeld van dit deel van de Kröller-Müllergeschiedenis.

Land Art

Op verschillende momenten was er aandacht voor onze collectie Land Art. Zo werd onderzoek gedaan naar een maquette van Michael Heizer (1944), in onze collectie verbonden aan een niet verder ontwikkeld plan om een groot Land Art project uit te voeren. Ook het werk *Broken Circle/Spiral Hill* (1971) van Robert Smithson (1938-1973) kwam een aantal keer ter sprake. Het museum voelt zich verbonden aan dit in Emmen uitgevoerde werk door verschillende tekeningen in onze collectie, een eerdere tentoonstelling over dit werk en uiteraard onze deelname in de organisatie van *Sonsbeek '71: Sonsbeek buiten de perken* in 1971. Het onderhoud en de instandhouding zijn een voortdurende zorg bij dit soort projecten. Het museum heeft op verschillende manieren belangstelling getoond, kennis opgedaan en bijgedragen aan bijeenkomsten rondom dit iconische en kunsthistorisch belangrijke werk. Het ligt op particulier terrein en het museum ondersteunt het initiatief *Land Art Contemporary*, onder leiding van Anne Reenders. Zij coördineerde een groot onderzoek naar een goede meerjarenonderhoudsplan van *Broken Circle/Spiral Hill*. In verschillende bijeenkomsten/symposia, georganiseerd in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), werd ook de problematiek van toekomstig beheer, status en instandhouding uitvoerig besproken, zoals op 20 juni in *Kunst in de openbare ruimte door een*

erfgoedbril, op 4 juni in 'De Verbeelding' in Zeewolde tegenover *Sea Level* (1996) van Richard Serra (1938-2024) en op 3 oktober tijdens *Land Art Lives*, Agora theater in Lelystad.

Bibliotheek en Archief

Bibliotheek en archief zijn dit jaar beschikbaar geweest voor onderzoekers. Regelmatig komt het voor dat medewerkers uit de tijd van het echtpaar Kröller-Müller centraal staan in het onderzoek. Dit levert voor het museum interessante informatie op over de werkwijze in de 'eigen' Kröller-Müller Museum-geschiedenis. Zo werd het onderzoek vervolgd naar de grondaankopen op de Veluwe van Anton Kröller, afgehandeld door een zekere Jacob Mulder (ook rentmeester). Ook het onderzoek naar ontwerper Gertrud Arper in dienst van de firma Wm. H. Müller werd voortgezet.

Herstart/vernieuwde aandacht herkomstonderzoek WOII

Met enige regelmaat komen herkomstvraagstukken ter sprake. Het gaat om werken in de collectie waar de herkomstgeschiedenis rond de Tweede Wereldoorlog niet geheel sluitend is en er mogelijk sprake is van roofkunst. Deze werken zijn in veel gevallen eerder onderzocht, maar soms komen er nieuwe vraagstukken bij. Het in 2023 opnieuw opgestarte herkomstonderzoek met een freelance onderzoeker werd vervolgd in 2024 en zal begin 2025 worden afgerond.

TMS – collectiedatabase

Aan de collectiedatabase wordt voortdurend gewerkt, zoals het updaten, structureren en/of stroomlijnen van gegevens bestemd voor titelkaartjes en het verbeteren van online-presentaties en groepsgewijsde afbeeldingen van kunstwerken.

Archiefachterstanden

In de loop van de tijd zijn verschillende mensen met pensioen gegaan of vertrokken, waarbij papieren dossiers en archiefmateriaal werden overgedragen. Dit materiaal werd wel verzameld en apart gezet, maar nog niet toegevoegd aan de dossiers in het centraal archief. Aan dit project is ook in 2024 hard gewerkt door een freelance archivaris. Een groot deel van het materiaal is inmiddels verwerkt.

EDUCATIE

ONDERWIJS

Het museum ontving vanuit het onderwijs (PO, VO, MBO/HO en speciaal onderwijs) in totaal 30.722 leerlingen en studenten. Hiervan zijn er 19.632 vanuit een schoolgebonden activiteit en 11.090 die op eigen gelegenheid het museum bezochten.

Peuters

Het museum zette in 2024 de bijzondere samenwerking met MAM's kinderopvang uit Apeldoorn voort. Twee locaties bezochten het museum met peuters in de leeftijd van twee tot vier jaar. Zo'n vijftien jonge kinderen leren op deze manier Zwaan en het museum kennen.

Primair onderwijs

Schoolcode

Alle scholen die op bezoek komen schaffen van tevoren de unieke Schoolcode van het museum aan. Deze bedraagt €50. De binding met scholen is stevig en een bezoek aan het museum wordt zeer gewaardeerd. In 2024 werden 101 schoolcodes voor het Primair onderwijs aangevraagd en kwamen er in totaal 9.095 leerlingen en begeleiders op bezoek, een flinke stijging ten opzichte van 2023 met 8.640 bezoeken.

Lesmaterialen

Het museum biedt voor het onderwijs online de mogelijkheid alle leskaarten uit de educatieve basispakketten (*Filosoferen met beelden/schilderijen* en *Zwaan zoekt een vriendje*) te bekijken en te downloaden. Er zijn twee uitlegvideo's op de website geplaatst. Die werden 120 keer bekeken. Vrijwel alle scholen gebruikten de educatieve materialen ter voorbereiding op en tijdens het museumbezoek.

Doe & Ontdekkkaart over Andy Holdens Pyramid Piece in Door de bomen het bos.

Een echte Van Gogh?!

In *Een echte Van Gogh?!* onderzoeken leerlingen de kunstwerken van Vincent van Gogh in de klas. Ze krijgen een reproductie van een kunstwerk in bruikleen op school, gevolgd door een theatervoorstelling van theatermaker Peter van Gestel. Samen met de leerlingen onderzoekt hij op een speelse manier de echtheid van de schilderijen. Onder andere alle basisscholen in de gemeente Dongen hebben het project in de klas gehad. In totaal vond het project op vijf scholen plaats en het museum bereikte hiermee tweehonderd leerlingen.

Een echte kunstenaar?!

Door het succes van *Een echte Van Gogh?!* ontwikkelde Peter van Gestel een spin-off van het project voor groep 3-5. Hierin komen vier kunstenaars uit de vaste collectie van het museum aan bod, onder wie Pablo Picasso (1881-1973) en Ger van Elk (1941-2014). Scholen moeten de weg naar het project nog vinden, maar op een school vond het project plaats.

Samenwerkingen gemeentes/cultuurbemiddelaars

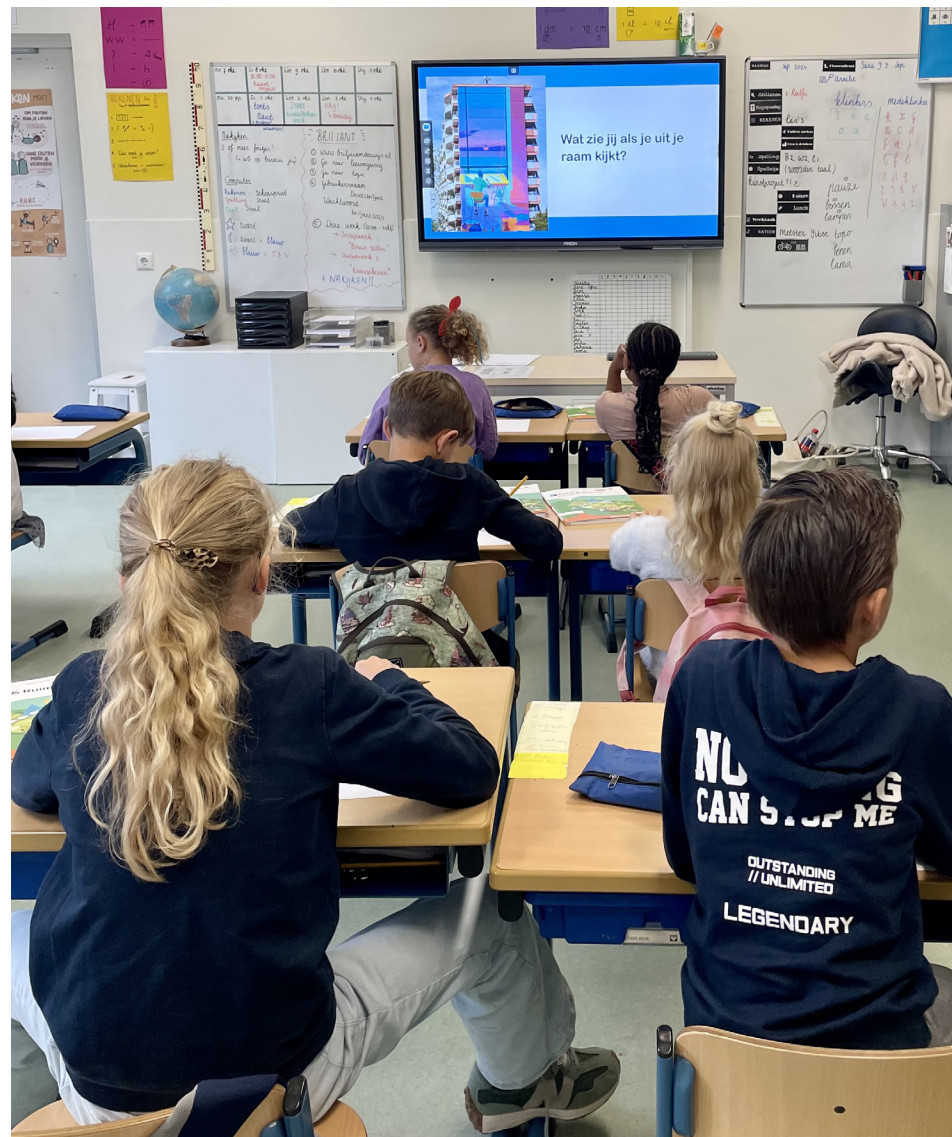
In samenwerking met gemeenten (en bemiddelaars) droeg het museum constructief bij aan (lokale) kunsteducatie. In het laatste jaar van het *Pr8 Cultuurprogramma convenant* van de gemeente Arnhem bezochten 1.255 Arnhemse leerlingen het museum. De gemeente Ede verlengde wederom het gratis busvervoer. Zestien scholen maakten in 2024 gebruik hiervan. Daarnaast werkt het museum actief samen met cultuurbemiddelaars in de regio zoals Apeldoorn, Barneveld en Duiven.

CMK-workshop filosoferen

De CMK-module 'Wat weet jij ervan?' in samenwerking met Cultura Ede was ook in 2024 te boeken. De leerkrachten leren hoe je met leerlingen naar kunst kan kijken, erover kunt filosoferen en hoe je dat kunt doen met de juiste tools en open vragen. Twee docententeams doorliepen de training.

Mijn beeldentuin – Ede

Met steun van de gemeente Ede en in samenwerking met Cultura kreeg het succesvolle project *Mijn beeldentuin* weer een vervolg. In 2024 maakten 689 leerlingen verdeeld over drie scholen en 27 lesgroepen

De educator onderwijs gaf een introductie over de mural aan leerlingen van basisschool De Rots.

Deelnemers aan de rondleiding Door de bomen de beeldentuin.

een eigen kunstwerk geïnspireerd op de collectie van het Kröller-Müller Museum. De exposities kregen enthousiaste reacties van leerlingen, hun familieleden en leerkrachten. Om leerkrachten na het project op weg te helpen bij het geven van kunstlessen, ontvingen zij een beeldentoolkit met laagdrempelige kaarten over onderwerpen als vorm, materiaal en presentatie. Zo bepalen ze zelf de inhoud van de kunstles.

Partnerschool

Sinds 2023 hebben basisschool De Roedel uit Harskamp en het museum een driejarig partnerschap. In 2024 stond de tentoonstelling *Door de bomen het bos* centraal en kwamen alle leerlingen op bezoek.

Voortgezet onderwijs

Museumbezoek

93 Voortgezet onderwijs scholen schaften een schoolcode aan, waardoor er in 2024 10.537 leerlingen op bezoek komen in het museum. De meeste leerlingen wandelden met leskaarten zelfstandig door de zalen en beeldentuin. Ook volgden ze een rondleiding of namen deel aan een workshop.

Rondleidingen

De rondleiders stellen bij ieder kunstwerk een prikkelende vraag of poneren een stelling. Zo sluit het museum aan bij de beleveniswereld van de leerling. Actief kijken, samen onderzoeken en de verhalen achter de topstukken staan centraal in zowel de highlights-tour als de examentour 'Kunst & Leven' voor havo/vwo. In totaal werden er 68 rondleidingen aangevraagd.

Cultuursnack VMBO

De educator onderwijs ontwikkelde in 2024 een nieuwe *Cultuursnack* voor het voortgezet onderwijs met de focus op het VMBO. Met thema's als BODY, FEAR en TRASH leren leerlingen op een laagdrempelige manier kunst kennen. De beeldende aspecten komen met name aan bod. Na de snack kan de klas aan de slag met een lesvullende, creatieve opdracht, waardoor leerkrachten deze tool kunnen inzetten bij de vakken CKV, BV en tijdens een mentorles.

Leerlingen aan het werk met de *Cultuursnack*.

Het museum, Het Nationale Park De Hoge Veluwe en docenten en leerlingen van het Pallas Athene College waren blij met de driejarige samenwerking.

Workshops

Via de fotoworkshops van Niek Michel ontdekten twaalf scholen met 605 leerlingen de beeldentuin door de fotolens.

Partnerschool

In 2024 blies het museum het partnerschap met het Pallas Athene College nieuw leven in. Samen met Het Nationale Park De Hoge Veluwe is een driejarige samenwerking aangegaan. Het mes snijdt aan twee kanten: het museum leert van de frisse blik van leerlingen en de leerlingen ontdekken kunst, cultuur en erfgoed in hun gemeente Ede. Ze krijgen ook een kijkje achter de schermen en maken als juniorrondeleider op een inspirerende wijze kennis met de wereldberoemde collectie. Ze ontdekken hoe kunst steeds actuele vragen oproept en je kritisch en anders laat kijken: naar jezelf en de wereld om je heen. In een stageweek konden leerlingen kennismaken met de verschillende beroepen in het museum.

Project ISK (Internationale Schakel Klas)

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Door de bomen het bos* gaven de educatoren gastlessen op de ISK in Ede. Het centrale thema was 'natuur'. Vervolgens bezochten de leerlingen de tentoonstelling en gingen op basis van wat ze gezien hadden creatief aan de slag. Honderd leerlingen maakten een eigen vertaling van het thema en een grote selectie van de werken was te zien in Cultura Ede. De kunstwerken van de jonge nieuwe Nederlanders fungeerden als een verlengstuk van de tentoonstelling buiten de muren van het museum.

Technasium

Het museum ging eind 2024 een nieuwe samenwerking aan met het Technasium van het Walterbosch in Apeldoorn. De leerlingen kregen de opdracht om bij een topstuk van Vincent van Gogh een voelobject te maken, zodat bezoekers met een visuele beperking de collectie op een tactiele wijze kunnen ervaren. Dit project krijgt in 2025 een vervolg.

Workshops zijn gewild en drukbezocht en bij uitstek geschikt voor interactie, creativiteit en het beleven van kunst.

Naar aanleiding van *Door de bomen het bos* gaven de educatoren gastlessen op de ISK in Ede. Daarna kwamen de leerlingen op bezoek in het museum en de beeldtuin. Het centrale thema was 'natuur'.

**forvis
mazars**

Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

RD | 17-04-2025

Hoger onderwijs

Stages en onderzoek

In 2024 liep een vierdejaars student van de ArtEZ Hogeschool voor de kunsten gedurende vijf maanden één dag per week stage. De opdracht was programmaonderdelen voor bezoekers met een visuele beperking in kaart te brengen, op basis van interviews met leden van de doelgroep en ervaringen van musea. Het resultaat was een adviesdocument, dat in 2025 uitmondt in concrete acties.

Lezingen

Ook in 2024 werd regelmatig een beroep gedaan op het museum voor educatieve expertise, begeleiding en informatie. Het team Educatie verzorgde lezingen en workshops voor onder andere de CHE Pabo en ArtEZ University of the Arts. Het museum was zichtbaar op verschillende bijeenkomsten, zoals bij het Lab Kunst & Techniek en op de Gelderse cultuurlunten-bijeenkomst van Cultuur Oost.

MBO

Het museum heeft zich voorgenomen om meer samen te werken met het MBO. De educator Onderwijs volgde de masterclass *Het MBO in Gelderland* van Cultuur Oost en legde de eerste connecties, waardoor twee nieuwe samenwerkingen van start zijn gegaan. Met het ROC Amersfoort zetten we het project *Moving Pictures* op. Studenten in de eindfase van de opleiding Media en Vormgeving ontwikkelden audiovisuele concepten bij aansprekende kunstwerken, waarmee vijftien studenten aan de slag gingen. Twee studenten van het Astrum College uit Velp liepen een korte stage en bedachten hoe een online strategie voor de *Cultuursnack* eruit kan zien.

Families

Spelen in het museum

Museum Dobbelspel

Met het gratis Museum Dobbelspel 'werpen' families zich door het museum en ontdekken verrassende details in kunstwerken. In 2024 werd het spel ongeveer 4.000 keer uitgedeeld. Daarnaast werd het Museum

Via de Geo Route-app konden bezoekers rondleidingen volgen.

Dobbelspel gebruikt en verkocht in het Van Abbemuseum in Eindhoven, het Bonnefantenmuseum in Maastricht, Stedelijk Museum Schiedam en Kunsthal KAdE in Amersfoort.

Schilderspel

Jong en oud schilderde weer naar hartenlust op het digitaal canvas van het schilderspel *Schilderen met de meesters? Dat kan ik ook!* Maar liefst 2.832 bezoekers gingen de strijd aan met de schilderkunsten van Mondriaan, Seurat, Picasso en Van Gogh. Er werden 3.754 resultaten verstuurd.

Speurspellen

Families speurden binnen en buiten met de gratis speurspellen. Kinderen vanaf drie jaar maakten kennis met *Zwaan en haar vriendjes*. Families met kinderen vanaf 5 jaar ontdekten de beeldentuin met *Voetreis in de beeldentuin* en het museum met *Neuzen in het museum*.

Blind date met een kunstwerk

Sinds 2017 heeft de *Blind date met een kunstwerk* een vaste plek in het aanbod. De *Blind dates* worden toegestuurd via de post en dagen uit tot een creatief (voor)onderzoek naar een onbekend kunstwerk. Vooral in de schoolvakanties zijn de *Blind dates* populair. Er werden 84 *Blind dates* verzonden in 2024.

Helene Unlocked

Families gingen op avontuur in de gemeente Ede met de escape-rally *Helene Unlocked*. Tijdens het spel ontdekken ze de geschiedenis van Helene Kröller-Müller en lossen ze samen puzzels op om de Schuilkelder te openen. In 2024 werd het spel 49 keer geboekt, dus tussen de honderd en tweehonderd mensen hebben het spel gespeeld en het gebied ontdekt.

Zoek & Ontdekkaart

Een aanvulling op het aanbod voor families was de gratis *Zoek & Ontdekkaart*, waarmee kinderen zoeken naar details uit beroemde kunstwerken van Vincent van Gogh. Er zijn ook Engelse en Duitse kaarten, voorzien van een kleurplaat op de achterkant. In 2024 werd de Nederlandse kaart 3.400 keer uitgedeeld aan Nederlandse families, de Engelse vijfhonderd en de Duitse zeventig keer.

Blind date met een kunstwerk.

Volwassenen

Rondleidingen

In 2024 is het rondleidersteam uitgebreid met vier nieuwe rondleiders, onder wie twee starters op de arbeidsmarkt die een eerste professionele stap maken in de museumwereld. Het team bestaat uit twaalf rondleiders. Het handboek voor de vaste collectie werd na pitches van drie rondleiders uitgebreid met vier extra kunstwerken.

Op de rondleidersdag (20 juni) kregen rondleiders trainingen en konden ze kennis delen. Op het programma stond een training door blinde rondleiders uit het team *Radio Bart* van het Museum van Schone Kunsten Antwerpen.

In 2024 werden in totaal 640 rondleidingen geboekt, waarvan 521 rondleidingen door de vaste collectie, 97 door de beeldentuin en twintig instaprondleidingen.

Publieksactiviteiten

Canondagen (26 en 27 mei)

Voor de Canondagen werd de *Van Gogh Zoek & Ontdekkaart* ingezet en stonden er publieksbegeleiders op zaal om bezoekers anders te laten kijken naar de kunstwerken van Vincent van Gogh. Ook gaf conservator Renske Cohen Tervaert twee lezingen over het leven en het werk van Vincent van Gogh, bijgewoond door 73 bezoekers.

NKK NXT (31 mei en 1 juni)

Eind mei en begin juni vonden er optredens plaats van het zanggezelschap *NKK NXT*. Deze acht jonge vrouwelijke professionals volgden een traineeship bij *Het Nederlands Kamerkoor* en lieten tijdens vier performances hun stemmen horen bij het kunstwerk *The Settlement (Indoor)* van Hans Op de Beeck. Tweehonderd bezoekers waren toeschouwer en -hoorder van de performances.

De acht vocalisten van het Nederlands Kamerkoor (NKK NXT) gaven een performance bij *The Settlement (Indoor)* van Hans Op de Beeck.

Herdenking Operation Market Garden 80 jaar (17 september t/m 6 oktober)

Bezoekers konden onder begeleiding van rondleiders de schuilkelder in om te luisteren naar minicolleges over het museum in de oorlogsjaren. Op 21 september en 6 oktober gaf Ariëtte Dekker, schrijver van de biografie over Sam van Deventer, een lezing over het museum in oorlogsjaren en de rol die Van Deventer had als directeur ten tijde van de Duitse bezetting. Er waren 166 bezoekers aanwezig. De minicolleges werden door 347 bezoekers bijgewoond en 464 bezoekers brachten een bezoek aan de schuilkelder.

Online

Cultuursnack

Het educatieve platform *Cultuursnack.nu* ging op 12 maart 2024 live in het bijzijn van Hub's, subsidieverstrekters, een basisschoolklas én Internationale Schakelklas. Vanaf 1 september stapte het museum definitief over van *digitalescheurkalender.com* naar *Cultuursnack.nu*. De reacties zijn lovend: frisse uitstraling, makkelijk in gebruik, leuke inhoudelijke lessen. Een aantal Hub's gaat helaas niet mee naar het nieuwe platform, maar er zijn juist ook nieuwe Hub's die zich melden, zoals Design Museum Den Bosch.

Op het platform zijn twaalf Hubs actief. Er staan zeventien menukaarten live en er wordt nog aan acht menukaarten gewerkt. In totaal zijn er 238 snacks te vinden op het platform. Vanaf 1 juli 2024 worden de bezoekersgegevens bijgehouden via Google Analytics. De teller staat op 4.400 gebruikers in de periode 1 juli-31 december 2023.

Het Kröller-Müller heeft vier menukaarten live staan. In het CMS van de website wordt met een teller bijgehouden hoe vaak de verschillende menu's bekeken worden. Kunst en taal (voor het taalonderwijs) werd 3.287 keer bekeken, StART up! (voor het VMBO) 1.536 keer, Kunst bij de koffie (voor ouderen in de dagbesteding) 555 keer en Elke dag kunst in Ede (voor het basisonderwijs) 580 keer.

De lancering van het educatieve platform *Cultuursnack.nu* op 12 maart in Cultura, Ede.

Tentoonstellingseducatie

De educatoren ontwikkelden educatieve materialen en organiseerden diverse programma's voor twee tentoonstellingen in 2024:

Door de bomen het bos

Door de bomen de beeldentuin

Voor de tentoonstelling *Door de bomen het bos* is een wandeling door de beeldentuin ontwikkeld in samenwerking met het makerscollectief Circus Andersom. Deze zelfstandig te volgen wandeling was gedurende de hele tentoonstellingsperiode te volgen, zowel in het Nederlands als Engels.

Birdsong - NJO Muziekzomer

Op 1 en 8 augustus gaf het Damsco Quartet tussen 13.00 en 16.00 uur verschillende korte concerten in de beeldentuin, bij de *Auguries* van Andy Holden. Aansluitend was er een concert op de grasweide bij het buitenrestaurant. De concerten waren inhoudelijk verbonden aan de tentoonstelling *Door de bomen het bos* en werden georganiseerd in het kader van de NJO Muziekzomer. Op 1 augustus waren er zestig en op 8 augustus honderdvijftig toehoorders.

Onderwijs

Voor het onderwijs werden twee educatieve producten ontwikkeld; een Doe & Ontdekleskaart die door leerkrachten gedownload kan worden en een groepswandeling door de beeldentuin. De Doe & Ontdekleskaart wordt ook ingezet voor families en werd zeshonderd keer uitgedeeld.

Zoeken naar zingeving

Doordenkers

Om bezoekers uit te dagen tot een persoonlijke zoektocht naar zingeving, waren in de tentoonstelling *Doordenkers* aanwezig. Deze publieksbegeleiders nodigden bezoekers uit voor een intuïtief gesprek. Zij waren er elke zondag en in de vakanties op woensdagen én zondagen (tussen 12.00 en 16.00 uur). Per middag spraken zij zo'n vijftien bezoekers en wisselden van gedachten over zingeving, verdriet, geluk, vriendschap én natuurlijk kunst. Ook deelden ze *Doordenkertjes* uit, kaarten met prikkelende vragen waar bezoekers zelf mee aan de slag konden.

De groepswandeling Door de beelden het bos.

Bezoekers genoten van de concerten van het Damsco Quartet.

Instaprondleidingen

Elke donderdag waren er gratis instaprondleidingen door de tentoonstelling. In 45 minuten nam een rondleider geïnteresseerde bezoekers mee in de tentoonstelling en vertelde meer over Helene's persoonlijke zoektocht en de kunstwerken uit haar collectie. In de periode 31 oktober - 31 januari waren er zestien instaprondleidingen met in totaal 157 deelnemers.

Toegankelijkheid

De webpagina 'toegankelijkheid' kreeg een noodzakelijke update. De educatoren zorgden samen met de communicatiemedewerkers voor een herziening en revisie van de tekst, met als resultaat een meer inclusieve boodschap. Zoals elk jaar ontving het museum terminale patiënten met de LaatsteWensAmbulance.

Grootletterboeken

Bij de tentoonstellingen *Door de bomen het bos* en *Zoeken naar zingeving* stelde het museum een grootletterboek op met de zaalteksten in groot formaat letters. Bezoekers met een visuele beperking kregen de boeken bij de ontvangstbalie en de teksten waren ook digitaal via de website te downloaden.

Prikkelarme openstelling

Het museum was voornemens om met Stichting Onbeperkt Genieten een traject te starten voor een prikkelarme openstelling van het museum. Na een screeningsbezoek en adviesrapport bleek dat het op dit moment niet haalbaar is om deze speciale openstellingen te realiseren. Het museum neemt de adviezen ter harte.

Het museum is gelijkvloers en drempelloos.

MARKETING EN DEVELOPMENT

Fondsenwerving

Het Kröller-Müller Museum kon voor de realisatie van tentoonstellingen, bijbehorende publicaties, verwervingen en restauraties rekenen op steun van diverse nationale en internationale fondsen. Onderstaande projecten werden gerealiseerd dankzij steun van (cultuur)fondsen.

Verwerving *Ohne Titel (Untitled, Zonder titel)* van Blinky Palermo

Het Kröller-Müller Museum verwierf dankzij ruimhartige steun van de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds en de VriendenLoterij het werk *Ohne Titel* van Blinky Palermo.

Restauratie *56 Barrels* van Christo

De restauratie van Christo's iconische *56 Barrels* werd mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de VriendenLoterij, Stichting Van Eelen-Weeber, het Elise Mathilde Fonds en de Gravin van Bylandt Stichting.

Junior conservator

Dankzij de Erfgoed Starters-regeling van het Mondriaan Fonds kon een junior conservator voor een periode van twee jaar worden aangesteld.

Cultuursnack

De vernieuwing van het educatieplatform *Cultuursnack* werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Gemeente Ede, het NOT-fonds en Stichting Vivace.

Schuilkelder openstelling

Dankzij de Provincie Gelderland kon de schuilkelder in september 2024 opnieuw open voor publiek, ter gelegenheid van de herdenking van *Operation Market Garden 80 jaar* (20 september).

Het museum was blij met de financiële steun van de VriendenLoterij.

Particuliere begunstigers, Helene Kröller-Müller Fonds

Aanwas

Het Helene Kröller-Müller Fonds ontving in 2024 een totaalbedrag van € 155.000 aan nieuwe toezeggingen, waarvan € 35.000 werd ontvangen in 2024. Van de ontvangen periodieke giften in 2024 was € 2.500 geoormerkt voor de restauratie van *56 Barrels* van Christo. Uit een nalatenschap ontving het Helene Kröller-Müller Fonds een voorschotbetaling van € 80.000 en incidentele donaties leverden € 2.350 op.

Gesteunde projecten

Door de bomen het bos - de beeldentuin

Ter gelegenheid van de tentoonstelling *Door de bomen het bos* ontwikkelde Circus Andersom een interactieve wandeling door de beeldentuin, waarmee bezoekers hun tentoonstellingsbezoek konden uitbreiden en werden aangespoord om met een frisse blik de kunst en natuur in de tuin te benaderen. Het Helene Kröller-Müller Fonds droeg €15.000 bij aan de realisatie van de wandeling.

Restauratie Hoofd van een vrouw

In de aanloop naar de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving* droeg het Helene Kröller-Müller Fonds € 18.000 bij aan de restauratie van *Hoofd van een vrouw*, een mysterieus werk van onbekende hand uit de collectie van Helene. Voor het eerst sinds de jaren 1950 was het paneeltje in optima forma weer te zien. Ook kon herkomstonderzoek plaatsvinden.

Bijeenkomsten Helene Kröller-Müller Fonds

Op 11 februari vierden het museum en de boekers de geboortedag van Helene. Tijdens deze eerste Helene Kröller-Müllerdag maakte directeur Benno Tempel kennis met de boekers. Kunstenaar Hans Op de Beeck kwam speciaal naar Otterlo om meer te vertellen over zijn werk in de tentoonstelling *Door de bomen het bos*. Op 19 april was de presentatie van Ariëtte Dekkers biografie van Sam van Deventer en op 28 juni was er in besloten kring een kijkje achter de schermen bij de restauratie van Vincent van Gogh's *De minnaar (portret van luitenant Milliet)*.

Pier Francesco Fiorentino, *Hoofd van een vrouw*, circa 1470.
In 1912 door Helene gekocht als een Madonna uit de school van Filippo Lippi,
in 1950 als *Heilige Catharina* geregistreerd en in *Zoeken naar zingeving* getoond.

Op 12 september was er voor de boekers een exclusief nazomerevenement in de beeldentuin en op 26 september nam het museum feestelijk afscheid van boekers met een aflopend contract, een speciaal bedankje voor de steun van de afgelopen vijf jaar. De boekers kregen uitleg over de restauratie van *Hoofd van een vrouw* en een rondleiding door Benno Tempel. Op 4 oktober organiseerde het Helene Kröller-Müller Fonds een voorbezichtiging van de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving*. Van 4 november tot en met 10 november was het de Week van Nalaten aan Cultuur, een initiatief van meerdere culturele instellingen om nalaten aan cultuur onder de aandacht te brengen. Op donderdag 7 november organiseerde het museum met zes Gelderse instellingen een bijeenkomst in het Nederlands Openluchtmuseum. Helaas kon de bijeenkomst wegens te weinig aanmeldingen geen doorgang vinden.

Partnerships

VriendenLoterij

Het Mauritshuis, het Rijksmuseum, het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum ontvingen gezamenlijk een bedrag van € 7.905.337 van de VriendenLoterij. Deelnemers van de loterij maken op deze wijze aankopen van de musea mede mogelijk. Het aandeel van het Kröller-Müller Museum voor dit doel was € 1.129.334. Naast deze bijdrage ontving het museum ook € 499.267 via het geoormerkt werven van VriendenLoterij-deelnemers. Dit bedrag komt, na aftrek van de wervingskosten, ten goede aan restauraties en andere bijzondere projecten.

Akzo Nobel | Sikkens

Partner Akzo Nobel | Sikkens droeg bij middels sponsoring in natura van de muurverf voor de tentoonstellingszalen en -wanden. Daarnaast won het museum expertise in over coatings en lakken, bijvoorbeeld voor behoud en restauratie van buitensculpturen. Een bijzondere bijdrage in 2024 was de levering van de verf voor de veertig meter hoge *Museum Mural* in Ede.

Activiteiten en evenementen

Museum Murals

Het museum nam deel aan het landelijke street art project Museum Murals, een initiatief van het Mauritshuis en de VriendenLoterij. Het museum selecteerde kunstenaar en street artist Fred Battle (1985) om een muurschildering te maken die is geïnspireerd op de museumcollectie. Het werk is aangebracht op de oostgevel van het gebouw Groot Derxsgoed aan de Arnold Koningsstraat 101-1225 te Ede. Het museum werkte samen met woningbouwcorporatie Woonstede en cultureel centrum Astrant aan de totstandkoming van de muurschildering. Fred Battle liet zich inspireren door de kleuren en de landschappen van de impressionisten uit de museumcollectie. Hij schilderde een zelfverzonnen zeegezicht, gezien door het raam van het atelier. Zo verbindt hij binnen met de natuur buiten.

Inclusieproject Mural

Naar aanleiding van een initiatief van een bewoner die haar buurtkinderen kennis wil laten maken met het Kröller-Müller Museum, organiseerde het museum in de herfstvakantie een familieactiviteit voor de bewoners van de flat waarop de mural geschilderd is. Het museum regelde het vervoer en kreeg hulp van medewerkers en vrijwilligers van Astrant. Ook betrokken was basisschool De Rots die op een steenworp afstand van de mural ligt. De educator onderwijs gaf in groep 1 t/m 8 een introductieles over de kunstenaar en zijn inspiratiebronnen. Vijfentwintig bewoners (ouders en kinderen) gingen aan de slag met een workshopdocent waarin ze zelf street art van afgedankt textiel maakten. Deze kunstwerken hingen een maand in de openbare ruimte.

Tuinfeest

In september organiseerde het museum een eerste Tuinfeest, ter gelegenheid van drie nieuwe sculpturen in de beeldentuin en drie grootschalige afgeronde restauraties. Kunstenaars, donateurs en partners met wie het museum stevige banden heeft waren uitgenodigd voor dit exclusieve nazomerfeest. Tijdens een wandeling langs de verschillende werken gaven de conservatoren en/of restauratoren meer achtergrondinformatie. Er waren muziek, optredens en foodtrucks; een avond vol kunst, inspiratie en nieuwe ontmoetingen.

Marketing

Doelgroep

In 2024 legde het museum de focus op drie doelgroepen die in alle campagnes, onderzoek en acties centraal staan; de 'Culturele Alleseter', de 'Klassieke Cultuurliefhebber' en de 'Actieve Groenbezoeker'. De Klassieke Cultuurliefhebber kent het museum en wil het museum blijven bezoeken. De Culturele Alleseter is een doelgroep waar nog het nodige groeipotentieel voor bestaat, met name vanuit de steden Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Amersfoort, Utrecht en Zwolle. De Actieve Groenbezoeker bezoekt de Veluwe voor een weekend of week weg, komt primair voor de natuur, samen ondernemen en buitenzijn en brengt vaak al een bezoek aan Het Nationale Park De Hoge Veluwe.

Merk en campagnethematiek

De nieuwe merkstrategie en positionering werden in 2024 bekrachtigd als uitgangspunten voor campagnes en marketingactiviteiten; kunst en natuur gaan hand in hand. Deze corporate campagnestijl sluit aan op een nieuw ontwikkelde stijl voor tentoonstellingscampagnes. De toolbox wordt verder uitgebreid met een stijl voor foldermateriaal, nieuwsbrieven en de (in 2025 te ontwikkelen nieuwe) website.

Merkonderzoek

In 2024 voerde het museum een nieuw merkonderzoek uit. Hieruit bleek dat het Kröller-Müller Museum zeer goed scoort op zowel spontane als geholpen bekendheid, met respectievelijk 18% en 66%, ver boven het gemiddelde van andere musea. 28% van de Nederlanders heeft het museum weleens bezocht, wat ook aanzienlijk hoger is dan het gemiddelde van 13%. De top of mind-bekendheid blijft echter op het gemiddelde niveau met 3%, en de bezoekeroverweging ligt op 4%, lager dan bij grotere, bekendere musea.

De aanbevelingsscore NPS (geeft de klantloyaliteit en -tevredenheid weer) ligt onder het gemiddelde, wat aangeeft dat er ruimte is voor verbetering

De mural van Fred Battle op de oostgevel van het gebouw Groot Derxsgoed in Ede.

op het gebied van tevredenheid over het bezoek. De merkassociaties van het museum zijn sterk, met woorden als ‘interessant’, ‘ontdekken’ en ‘educatief’ die vaak naar voren komen. Wat betreft de aanleidingen voor een bezoek, blijkt dat vakantie of een weekendje weg de belangrijkste motivaties zijn voor de Culturele Alleseter, terwijl voor de Klassieke Cultuur-liefhebber artikelen of recensies over tentoonstellingen de drijfveer vormen.

Bezoekersreis

Een omvangrijk project was het in beeld brengen en verbeteren van de bezoekersreis (*customer journey*). Het resultaat is een integrale en publieksgerichte blik op de ervaring in alle stappen van de bezoekersreis, inclusief emotiecurve die de beleving weergeeft. Er zijn zeven zogenoemde *Momenten van de Waarheid* benoemd. In 2024 zijn voor drie momenten verbeterconcepten samengesteld: ‘Voorbereid op ontdekking’, een betere voorbereiding op het museumbezoek, ‘Rustig landen’, de ontvangst in het museum en ‘Persoonlijke route’, een verbeterde begeleiding door de collectie en beeldentuin, passend bij de wensen van het publiek. Het Nationale Park De Hoge Veluwe en de Keukenhof waren als stakeholders en samenwerkingspartners betrokken.

Pers

Free publicity is belangrijk voor het museum omdat onafhankelijke journalistiek wordt gezien als betrouwbaar. Regelmatig krijgt het museum aanvragen van binnen- en buitenlandse pers voor interviews, het bezoeken van tentoonstellingen en voor het maken van filmopnames. Deze aanvragen worden altijd gehonoreerd. Daarnaast vindt er actieve persbenadering plaats voorafgaand aan een nieuwe tentoonstelling.

Algemeen

De agenda's van verschillende kranten en tijdschriften noemden met grote regelmaat alle tentoonstellingen van het museum. Het museum werd vermeld als een van de grote trekpleisters van de Veluwe in allerlei tijdschriften met (toeristische) tips.

Radio en Televisie

Benno Tempel vertelde in maart bij Omroep Max over de tentoonstelling *Door de bomen het bos* en zijn aanstelling als directeur. In het radioprogramma *Panorama Zondag* deelde hij zijn (persoonlijke) voorkeuren. Jannet de Goede vertelde in *De ochtend* op NPO Klassiek over *Door de bomen het bos* en verzorgde een deel van de (online) programmering bij *The Festival of the New European Bauhaus*. Kunstenaar Vincent Dams sprak in het radioprogramma *Opium* over zijn tentoonstelling *Vincent Dams. The Enzo Diga Story*. Een van zijn werken was kunstwerk van de week in *de Volkskrant*.

Conservator Renske Cohen Tervaert sprak in *De Ochtend* op NPO Klassiek en op RTV Apeldoorn over *Zoeken naar zingeving*. Ook was ze te zien in het NOS Journaal in een item over *Populierenlaan bij zonsondergang* van Vincent van Gogh. XON maakte items over *Operatie Market Garden 80 jaar*, waarin ook aandacht was voor Ariëtte Dekkers De vertrouweling, de biografie over Sam van Deventer. Wim Berkelaar besprak het boek bij het geschiedenisprogramma OVT, Hans Renders deed dat in het radioprogramma *Met het oog op morgen*. In het radioprogramma *De Matinee* kwam de opening van de schuilkelder aan bod en de minicolleges naar aanleiding van *Operatie Market Garden 80 jaar*. Ede.Nieuws.nl maakte een item over de *Museum Mural* en Benno Tempel vertelde over de tentoonstelling *Wapengekletter* van Axel van der Kraan bij *Opium*.

Schrijvende pers

Door de bomen het bos kreeg veel aandacht van de kunstredacties van de landelijke kranten. Ook werden er interviews met kunstenaars naar aanleiding van deze tentoonstelling gepubliceerd. *Zoeken naar zingeving* trok opmerkelijk veel belangstelling van zowel de inhoudelijke kunsttijdschriften als de lifestylebladen als *Elegance*, *JAN Magazine*, *Libelle*, *Zin Magazine*, *Nouveau*, *Flow* en *Happinez*. Er was ook veel belangstelling voor de biografie van Sam van Deventer. NRC vroeg de biograaf een dagboek bij te houden en alle landelijke kranten publiceren lovende recensies over het boek. Aan het einde van het jaar verscheen er een uitgebreid interview in *de Volkskrant* naar aanleiding van het feit dat Benno Tempel een jaar directeur is bij het museum. De uitbreidingsplannen kwamen hierin uitgebreid aan bod.

Internationale pers

In 2024 lag de focus van de internationale persbewerking op buurland Duitsland. Er werden twee persreizen georganiseerd voor de Duitse pers. Het verhaal van Helene Kröller-Müller in de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving* werd met veel enthousiasme ontvangen. De persreizen leverden uitgebreide artikelen op en onderdelen waren te beluisteren in radioreportages, met quotes en commentaar van Renske Cohen Tervaert en Benno Tempel in onder meer *Frankfurter Allgemeine*, *Deutschlandfunk*, *Observer.com*, *Der Zeit*, *Parnass*, *Rheinische Post* en *Tagesspiegel*. Ook maakte het museum deel uit van het Duitse persreisprogramma *Into the Wild*, samen met Burgers Zoo, Het Nationale Park De Hoge Veluwe en Buitenplaats Beekhuizen. Dit leverde veel mooie verhalen op vanuit een toeristisch oogpunt.

Internationale marktwerking

Het museum bleef sterk inzetten op internationale marktwerking. Het opbouwen en onderhouden van een toeristisch netwerk is een meerjarige investering die vanwege de Kröller-Müllercollectie een sterke positie heeft in het internationale toeristische werkveld. In 2024 ging aandacht uit naar Europese doellanden Duitsland, België, Frankrijk, Spanje, Italië en Groot-Brittannië. Deze markten zijn benaderd door middel van beurzen en congressen, zoals de FITUR in Madrid (Spaanstalige publiek) en de IFTM (Franse markten) in Parijs. Daarnaast nam het museum in 2024 deel aan evenementen van de ETOA (European Tourism Association) en sprak het met internationale touroperators tijdens de GEM (Global European Marketplace) en WTM (World Travel Market), die allebei in Londen plaatsvonden. Een belangrijk intercontinentaal doelland van het museum is de Verenigde Staten. In december haalde het museum tijdens de USTOA (United States Tour Operator Association) de contacten aan met Amerikaanse touroperators en rivercruises. Om de binding met Aziatische markten te onderhouden nam het museum in 2024 deel aan een salesreis naar Japan, Zuid-Korea en Taiwan, samen met vier andere Nederlandse culturele partners.

Toeristische partnerships

Het museum werkt jaarlijks nauw samen met de regionale DMO Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, die zich richt op de promotie van de regio. Via campagnes en informatiekkanalen worden zowel de binnen- als buitenlandse markt aangesproken. Sinds de oprichting van Stichting Travel Trade Holland is het museum actief lid en neemt het deel aan marketing- en promotieactiviteiten voor Nederland en het Kröller-Müller Museum. Dit gebeurt onder meer via beurzen, evenementen en webinars. In samenwerking met de Gemeente Ede en Ede Marketing werden activiteiten ondernomen in het kader van het convenant (2022-2025), waarbij het museum werd gepromoot in verschillende programma's en campagnes. Daarnaast nam het museum deel aan overlegvormen in Otterlo, zoals 'Gastvrij Otterlo', om de aantrekkelijkheid van het dorp te vergroten en de profilering van kunst en natuur te versterken.

Online Communicatie

Website

Het websitebezoek is ten opzichte van 2023 met 9% gedaald. Het totaal bezoek was 1.310.511, het unieke bezoek 929.607. De daling komt door aanpassingen in de cookiewetgeving. Hierdoor kan een deel van de bezoekers niet langer getraceerd worden. Dit zijn onder anderen gebruikers die actief cookies weigeren, de cookiebanner negeren of de website verlaten zonder enige interactie met de site of de cookiebanner.

Het betrokkenheidspercentage is met 4% licht gestegen ten opzichte van 2023. 66% van de websitezoekers bleef minstens 10 seconden op een pagina, klikte verder binnen de website of kocht een ticket. Ook het per sessie bezochte aantal pagina's steeg, met 8% naar gemiddeld drie pagina's. Opvallend is de gemiddelde verblijfstijd van Zuid-Koreaanse bezoekers op de website: negen á tien minuten, terwijl het gemiddelde van alle bezoekers zo'n 3 minuten is. De reden was dat in november in Zuid-Korea een grote tentoonstelling was met werken uit de collectie van het Kröller-Müller Museum.

Naast enkele optimalisaties is een grote technische upgrade uitgevoerd. Vanaf oktober hoeven bezoekers geen tijdslot meer te kiezen voor hun bezoek.

Nieuwsbrieven

Het museum stuurde negentien nieuwsbrieven naar 40.546 abonnees (33.382 Nederlandstalig, 4.150 Engelstalig en 3.014 Duitstalig). Het aantal abonnees is sinds 2023 met 25% gegroeid. Eind 2024 stapte het museum over naar een nieuw nieuwsbriefstelsel. Het biedt de mogelijkheid om in de toekomst mails per doelgroep te personaliseren en automatische mails te versturen, bijvoorbeeld na aankoop van een ticket. De eerste nieuwsbrief via dit systeem wordt in 2025 verstuurd.

Google Ad Grants en SEO

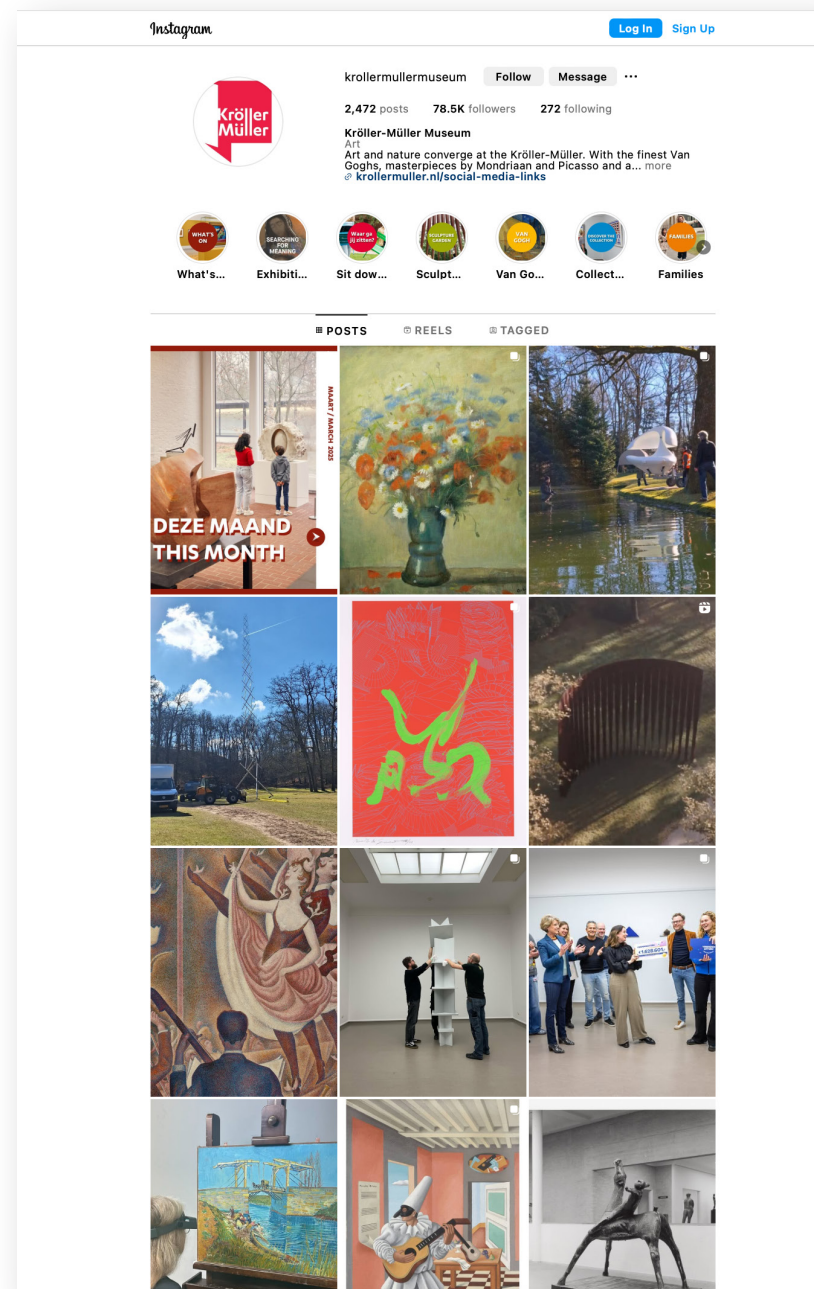
Het museum werkt voortdurend aan het verbeteren van de online zichtbaarheid van de vaste collectie, de Van Goghcollectie en de beeldentuin. Dat doen we met organische content, online campagnes, maar ook met behulp van zoekmachineoptimalisatie (SEO), Google Ad Grants en Google Displaycampagnes. De campagnes binnen de internationale Google Ad Grants werden opnieuw opgeschoond en uitgebreid met relevante zoektermen. De advertenties zorgden gedurende het jaar voor ruim 166.000 vertoningen en 44.000 klikken naar de website. Via het organische zoekverkeer (SEO) zijn er 728.000 sessies gemeten op de website. De bestaande SEO-pagina's werden geoptimaliseerd en doorlopend geactualiseerd. De Nederlands- en Duitstalige pagina's kregen er Engelstalige pagina's bij. In 2024 is hiervoor zoekwoordenonderzoek gedaan en zijn de pagina's geschreven.

Sociale media

Het socialmediakanaal Instagram groeide in 2024 van 67.807 naar 77.182 volgers, met 13,8% sneller dan in 2023, toen het volgersaantal met 9,7% toenam. Facebook groeide van 44.657 naar 45.453 volgers, LinkedIn groeide van 5.089 naar 6.385 volgers.

De videocontent kreeg er dit jaar drie reels per maand bij op Instagram. Samen met videoproductiebedrijven werden nieuwe social series opgezet. Het museum publiceerde een serie met hedendaagse kunstenaars over hun werk in de tentoonstelling *Door de bomen het bos* en een nieuwe serie *explainers* met korte toelichtingen op topstukken in het museum.

Eigen gemaakte videocontent bleef populair. Zo vertelden bezoekers over hun favoriete kunstwerk of gaf het museum een kijkje achter de

Het museum op Instagram.

schermen, bijvoorbeeld van een restauratie of een preview van een tentoonstelling. Een aantal video's sprong eruit; de video over de restauratie van Hermann Maier Neustadts (1956-2009) *WD-Spiral Part One CINEMA* werd het vaakst bekeken op Instagram (ruim 50.000 keer). Ook de *explainer* over *Jardin d'email* en bezoekersfoto's bereikten veel volgers op Instagram. De post op de overlijdensdag van Richard Serra en het *Zelfportret* van Vincent van Gogh dat op zaal terugkeerde, zorgden voor de meeste betrokkenheid (reacties en likes). Op Facebook presteerden posts waarin een werk uit eigen collectie wordt uitgelicht het best, zowel qua bereik als betrokkenheid van volgers.

Meer aandacht voor videocontent zorgt ook er ook voor dat het museum vaker aanwezig is op YouTube. Voor het eerst werden regelmatig video's op YouTube-shorts geplaatst, zo'n 25 video's, 15 meer dan in 2023. De video's trokken samen 19.604 views.

Partnerships

Het museum heeft een samenwerking met DailyArt, een app waarin elke dag een kunstwerk wordt gedeeld. Regelmatig worden ook kunstwerken uit de collectie van het Kröller-Müller Museum geplaatst. Dit zorgde voor extra websiteverkeer, in juli behoorde de app tot de top 10-kanalen met het meeste verkeer naar de website van het museum. In samenwerking met Ede Marketing ontving het museum tien influencers. Dit zorgde voor extra publiciteit onder de doelgroepen Culturele Alleseter en Actieve Groenbezoeker. Verspreid over social media posts, blogs en nieuwsbrieven leverde dit voor de Culturele Alleseter bijna tachtigduizend views op.

Corporate campagnes

Thematiek

Het museum lanceerde in 2024 een nieuwe lijn corporate campagnes. Het idee hierachter is om het museum duidelijker op de kaart te zetten en niet alleen met tentoonstellingen te communiceren. De voorjaarscampagne had als slogan *Hier groeit de verbeelding*. In de herfst was dit *Kunst kantelt je blik* en *Welkom in een andere wereld*. In deze campagnes spelen kunstwerken uit de beeldentuin in voor- en najaar een prominente rol. De seizoenen zijn duidelijk zichtbaar. Deze nieuwe campagnelij is ingezet

De corporate campagne *Hier groeit de verbeelding* bestond onder meer uit advertenties op aanplakzuilen of peperbussen, vaak transformatorzuilen die op de monumentlijst staan.

met bewegend beeld en fotografie. Hiervoor werkt het museum samen met branding- en designbureau Sinds 1416, filmmaatschappij Zout water en fotograaf Natascha Libbert (1973).

De campagnes hebben als doel om het merk op de kaart te zetten en het museum 'top of mind' te krijgen. Het museum ontvangt veel enthousiaste reacties op de uitingen. De campagnes worden goed gezien en gehoord. De nieuwe frisse vormgeving is uitnodigend en past goed bij het museum. Sommige bezoekers wilden de posters die in de campagne te zien waren bestellen.

Media

Van 22 tot en met 31 mei was de corporate campagne met bewegend beeld te zien bij de NS-stations en culturele hotspots in Arnhem, Apeldoorn, Amersfoort, Ede-Wageningen, Utrecht en Zwolle. In die periode was ook een radiospot te horen op Joe, Q Music, NPO Radio 1, 2 en 3 en NPO klassiek. De eerste tien seconden ging over *Hier groeit de verbeelding*, de tweede tien seconden over de tentoonstelling *Door de bomen het bos*. In de zomer zorgden we voor extra zichtbaarheid door tussen 5 en 20 augustus de campagne te herhalen op abri's en reclamezuilen in Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam.

Van 16 oktober tot en met 25 oktober was een radiospot te horen op de zenders Joe, Q Music, NPO Radio 1, 2 en 3 en NPO klassiek. Merkthematiek was *Kunst kantelt je blik* en de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving*. Voor de reclame werd speciaal een muziekstuk gecomponeerd. TV-presentator Nadia Moussaid sprak de spot in.

Op NS-stations en digitale schermen op culturele hotspots was van 16 tot en met 25 oktober 2024 de najaarscampagne te zien in Arnhem, Apeldoorn, Amersfoort, Ede-Wageningen, Utrecht en Zwolle.

Doorlopende socialmediacampagnes

Het hele jaar door waren algemene, corporate campagnes op de kanalen van Meta (Facebook en Instagram) te zien. De verschillende advertenties droegen bij aan de bekendheid van het museum, verkeer naar de website, ticketverkoop en uitbreiding van het nieuwsbriefbestand. In 2024 was het totale bereik op Meta 5,5 miljoen mensen, met 144.000 clicks naar

de website en 6.460 nieuwsbriefabonnees als resultaat. Advertenties waren gericht op de doelgroepen Culturele Alleseter en Klassieke Cultuurliefhebber in Nederland, Vlaanderen en Duitsland. In 2024 kregen de advertenties van de corporate campagnes het nieuwe design dat meer rust en moderniteit uitstraalt.

Tentoonstellingscampagnes

Kijken is een kunst

Op Meta, YouTube, Google en DPG zijn drie verschillende advertenties ingezet, om zo de tentoonstelling *Eerst komt de liefde voor de kunst. Art & Project in het Kröller-Müller Museum* onder de aandacht te brengen. De in 2023 ingezette campagne liep door op Meta en Google tot februari 2024 en leverde 5,1 miljoen weergaven op.

Door de bomen het bos

Van 12 tot en met 21 april droegen ruim 120 schermen op NS-stations in Arnhem, Apeldoorn, Amersfoort, Ede-Wageningen, Zwolle en Utrecht een digitale uiting voor *Door de bomen het bos*. Ook schermen bij uitgaanslocaties als theaters, bioscopen en restaurants in de steden Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Nijmegen, Utrecht en Zwolle vertoonden het campagnebeeld van de tentoonstelling. Er waren radioreclames, gecombineerd met een corporate uiting van het museum, en advertenties in *SeeAllThis*, *Metropolis M*, *Zout Magazine* en *NS Spoor Magazine*. Met een online campagne zijn ruim 19,8 miljoen weergaven bereikt via Meta, YouTube en Google. Op Meta zagen twee miljoen mensen de advertenties meerdere keren. Via DPG werden een video-campagne en een banner-campagne uitgezet. Die leverden 800.000 impressies en 2.907 klikken op. Alle online campagnes samen genereerden 15.000 sessies op de website. Daarnaast draaide de radiocommercial op Spotify, met als resultaat 64.000 impressies. Er verscheen ook een activiteitenfolder voor bezoekers van Het Nationale Park De Hoge Veluwe, waarbij de tentoonstelling, de activiteiten van het museum en het park onder de aandacht zijn gebracht.

Zoeken naar zingeving

De aftrap van de campagne voor de tentoonstelling *Zoeken naar zingeving* was de radioreclame tussen 16 en 25 oktober. Van 18 november tot en met 1 december 2024 was een ronde buitenreclame te zien in Den Haag, Rotterdam, Amsterdam en Utrecht. Er verschenen advertenties in *SeeAllThis*, *Happinez*, *Museumtijdschrift*, *Tubelight* en *de Kunst & Museumkrant*. De online campagne loopt door tot mei 2025. Er zijn op Meta, YouTube en Google in 2024 ruim 14,1 miljoen weergaven gegenereerd. Op Meta zagen 1,1 miljoen mensen de advertenties meerdere keren. Via DPG werden een video-campagne en een banner-campagne ingezet die ruim 28.000 impressies hebben gehad.

Om alle tentoonstellingen en presentaties onder de aandacht te brengen, bracht het museum in 2024 twee keer een folder uit: een zomer- en winterfolder, verspreid onder relaties van het museum, (potentiële) bezoekers en hotels in Otterlo. Deze foldercampagne krijgt de komende jaren een vervolg.

Online campagnes voor Educatie

Vakanties

Op Meta (Facebook en Instagram) liepen in 2024 twee campagnes voor de zomer- en de herfstvakantie. Samen heeft dit 1,5 miljoen impressies en een uniek bereik van 488.000 mensen opgeleverd. En er zijn ruim 5.000 klikken naar de website geweest.

Cultuursnack

Op LinkedIn is de *Cultuursnack* gepromoot met een online campagne. De advertenties zijn 11.385 keer weergegeven.

Kröller
Müller

23.03 – 15.09 2024

DOOR DE BOMEN HET BOS

Onze relatie met de natuur staat onder druk, vier kunstenaars verruimen je blik:
Eija-Liisa Ahtila, Julian Charrière, Andy Holden en Hans Op de Beeck.
Info & tickets: kroellermuller.nl

Kröller-Müller Museum

Hoofdbegunstigers: **VRIENDEN LOTERIJ** HELENE KRÖLLER-MÜLLER FONDS

Tentoonstellingspartners: **BRITISH COUNCIL** **silkscreen** **New European Bauhaus**

Advertentie *Door de bomen het bos*.

ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Organisatie en personeel

Het Kröller-Müller Museum is een stichting. Daarnaast is er de steunstichting Helene Kröller-Müller fonds die organisatorisch is verweven met het Kröller-Müller Museum. De Stichting Helene Kröller-Müller Fonds heeft een eigen bestuur. Conform de Governance Code Cultuur participeert er geen bestuurder van het museum in het bestuur van de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds. Het museum heeft een bestuur bestaande uit de Algemeen directeur en de Zakelijk directeur. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de organisatie. Het managementteam bestaat uit de Directie, Directiesecretaris en de hoofden Bedrijfsvoering, Presentatie, Collectie en onderzoek en Marketing en development.

Veiligheid

De veiligheid van medewerkers, bezoekers en collectie is een continu aandachtspunt van het museum. Naast de reguliere dagtaken zijn hier ook incidentele taken aan verbonden.

Er vonden regelmatig trainingen plaats om het onderwerp veiligheid permanent onder de aandacht te houden. Er vond een organisatiebrede BHV training plaats, waarbij er dit keer met name aandacht was voor de onderlinge communicatie tijdens een crisissituatie. Binnen de afdeling beveiliging werd meerdere malen een workshop georganiseerd om het veiligheidsbewustzijn en de onderlinge samenwerking te bespreken. Ook werden de jaarlijkse EHBO-opleidingen gevolgd.

De bedrijfsbrandweer behaalde ook afgelopen jaar de verplichte norm qua oefendagen. Er vonden geen mutaties plaats in de samenstelling waardoor het team nog steeds op de gewenste sterkte is.

ICT

Afgelopen jaar werd gestart met het herinrichten van de ICT-omgeving, zoals het opwaarderen van de technische hulpmiddelen en het actualiseren en standaardiseren van de gebruikte applicaties. Ook is er een versterkt ICT-beveiligingsbeleid geïmplementeerd en is de benodigde hardware vervangen. Een vervolgstap is het verder automatiseren van de processen in het museum en het koppelen van de verschillende applicaties.

Gebouwen en terreinen

Een voortdurende zorg is de kwaliteit van de dakbedekking van de Quistvleugel en de constructie van het dak van de Van de Veldevleugel. In 2024 is de verantwoordelijkheid voor de vervanging van het dak van de Van de Veldevleugel door het Rijksvastgoedbedrijf overgedragen aan het museum. Het museum heeft de verdere ontwikkeling van dit project ondergebracht in het uitbreidingsproject. De dakbedekking van de Quistvleugel is grotendeels vervangen en door het vervangen van de loodslabben zijn de grootste problemen opgelost.

Vanaf 2024 ontvangt het museum jaarlijks financiële ondersteuning van het ministerie OCW voor het verduurzamen van de bestaande gebouwen. In 2024 is zowel voor de Quistvleugel als de Van de Veldevleugel een Dumo niveau 3-advies opgesteld en zijn verschillende maatregelen gepland en opgenomen in het meerjarenonderhoud- en investeringsplan.

Facilitor, een applicatie voor het beheer en onderhoud van vastgoed, zorgt voor inzicht in de mate waarin onderhoudswerkzaamheden in de afgelopen jaren conform planning zijn uitgevoerd en welke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden voor de komende jaren zijn gepland.

Duurzaam ondernemen

In 2024 heeft het museum voor de bestaande hoofdgebouwen Dumo niveau 3-adviezen op laten stellen. Hiermee geeft het museum invulling aan de vereisten van het ministerie van OCW gerelateerd aan de middelen voor verduurzaming van de bestaande gebouwen welke het museum vanaf 2024 ontvangt. De Directie maakte keuzes welke adviezen wanneer uitgevoerd kunnen gaan worden, in relatie tot de uitbreiding van het museum.

De ambitie voor de uitbreiding van het museum is om deze te laten certificeren conform het duurzaamheidslabel Breeam nieuwbouw met de waardering *Excellent*. Na de uitbreiding wil het museum alle gebouwen opnieuw laten certificeren conform Breeam *in Use*. In het project uitbreiding wordt hier al rekening mee gehouden.

	2024	2023	2022	2021
1 Ingekochte elektriciteit (in kWh)	676420	696187	714120	547788
2 Ingekochte aardgas (in m³)	255721	256088	249895	288329

Ondernemingsraad

Op 1 januari 2024 trad de toenmalige en lang zittende voorzitter van de Ondernemingsraad (OR) terug. Deze vacature is na de OR-verkiezingen van dit jaar definitief vervuld. Tijdens deze verkiezingen zijn ook twee nieuwe leden toegetreden, waardoor de OR nu uit zeven leden bestaat. Dit aantal zorgt voor een juiste afspiegeling van de organisatiegrootte.

De OR vergaderde in 2024 voor het eerst met de nieuwe algemeen directeur. Tijdens de interne vergaderingen en de Overlegvergaderingen met de Directie kwamen voor de OR belangrijke onderwerpen op tafel, waaronder:

- Een veilig werkklimaat, zoals het functioneren van de klachtenregeling en de regeling zware beroepen.
- Goede arbeidsomstandigheden, waaronder het rookbeleid en een nieuwe sportregeling.
- Algemeen personeelsbeleid, bijvoorbeeld het afschaffen van het personeelshandboek en de vervanging hiervan door een breder toegankelijk medium.
- De uitbreiding: er is met speciale aandacht gekeken naar de (in-)directe gevolgen voor het personeel en de financiële verplichtingen die hiermee gepaard gaan.

Daarnaast hebben de leden van de Ondernemingsraad zich in 2024 minimaal drie dagen laten (bij)scholen. Ook woonden ze openingen van tentoonstellingen bij en waren lid van sollicitatiecommissies.

Vincent Dams. *The Enzo Diga Story*, met op de voorgrond *Blue Boy Practicing a Scene*, 2018, en op de achtergrond *Mr. Diga & The Matte Painters*, 2015.

DE DRIE CODES

Governance Code Cultuur

Het museum onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur.

Principe 1 De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en / of te bewaren.

- Het museum onderschrijft alle aanbevelingen van dit principe en heeft deze geborgd in de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Principe 2 De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan (pas toe én leg uit). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af (pas toe óf leg uit).

- Het museum heeft nagenoeg alle aanbevelingen uit de Governance Code Cultuur overgenomen. Afwijkingen worden in dit Bestuursverslag gemeld, zie Principe 8. Het Bestuursverslag wordt op de website van het museum geplaatst.
- De naleving van de code is verankerd in de Reglementen en Statuten van het museum. In de jaaragenda van de Raad van Toezicht is de jaarlijkse evaluatie van de code opgenomen.
- Er deden zich in 2024 geen dilemma's of ongewenste belangenverstrengelingen voor.

Principe 3 Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.

- Er heerst een open cultuur binnen de Directie en de Raad van Toezicht. Mogelijke belangenverstrengelingen worden openlijk besproken en afgewogen. Nevenactiviteiten van de leden van de Raad van Toezicht worden jaarlijks besproken. Directieleden melden nevenactiviteiten bij indiensttreding en alvorens zich te conformeren aan een nieuwe nevenactiviteit.

- In de Raad van Toezicht hebben geen oud-bestuursleden zitting.
- De procedure met betrekking tot het omgaan met mogelijke ongewenste belangenverstrengeling is vastgelegd in de Statuten van het museum. Bij de nevenfuncties van de Directieleden doet zich (ook in 2024) geen belangenverstrengeling voor.
- De profielen voor de leden van de Raad van Toezicht zijn in 2021 aangescherpt en opgenomen in dit Bestuursverslag.

Principe 4 Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

- De informatieplicht van de Directie is vastgelegd in de Reglementen en Statuten. De minimale informatieverstrekking is tevens vastgelegd in de jaaragenda van de Raad van Toezicht.
- De Directie informeert de Raad van Toezicht over externe contacten, waar de Directie het nodig acht om de Raad van Toezicht over deze externe contacten te informeren. Hierbij hanteert de Directie de principes van de code bij het maken van de afweging.
- Met de Ondernemingsraad zijn afspraken gemaakt over de formele en informele overleggen met de Directie. Ook is statutair vastgelegd dat de Ondernemingsraad jaarlijks aanwezig is bij een vergadering van de Raad van Toezicht. Een lid van de Raad van Toezicht is aangewezen als contactpersoon voor de Ondernemingsraad.

Principe 5 Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.

- De uitgangspunten voor het besturen van het museum zijn vastgelegd in het Directiereglement en in de Statuten. Hierin zijn ook de bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd.
- Het museum heeft een actueel risicoanalyse- en beheerssysteem dat regelmatig met de Raad van Toezicht en de accountant wordt besproken.
- Het museum valt onder de Wet Normering Topinkomens en conformeert zich daaraan. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd in het Bestuursverslag en aan het ministerie van OCW.

Principe 6 Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

- Het museum heeft een Klokkenluidersregeling en een lid van de Raad van Toezicht is contactpersoon voor de Ondernemingsraad.
- Medewerkers van het museum kunnen zonder tussenkomst van een leidinggevende of collega contact opnemen met de vertrouwenspersoon.
- Een medewerker is speciaal aangesteld als preventiemedewerker. Deze medewerker initieert op regelmatige basis een risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Het museum is aangesloten bij de museum-CAO en belooft zijn medewerkers conform de CAO.
- Het museum heeft een externe vertrouwenspersoon.

Principe 7 De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.

- De externe accountant wordt benoemd door de Raad van Toezicht. Ieder jaar brengt de accountant verslag uit aan de Raad van Toezicht. Meerdere malen per jaar heeft de accountant contact met de voorzitter van de Financiële commissie van de Raad van Toezicht.
- De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de Statuten en in het Reglement Raad van Toezicht.
- De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor de aanstelling van leden van de Directie.
- In 2024 vergadert de Raad van Toezicht vijf keer in afwezigheid van de Directie. In deze vergadering is onder andere het functioneren van de Raad van Toezicht besproken. De Raad van Toezicht voert standaard vooroverleg zonder de Directie voorafgaande aan de Raad van Toezichtvergadering met de Directie. Zelfevaluatie van de Raad van Toezicht heeft in 2024 plaatsgevonden.
- De Remuneratiecommissie organiseert in 2024 de individuele gesprekken tussen directieleden en leden van de Raad van Toezicht.

Principe 8 De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

- Vacatures in de Raad van Toezicht worden openbaar gemaakt via de website van het museum. Voor de werving wordt gebruikgemaakt van een wervingsbureau, gespecialiseerd in het werven van leden van Raden van Toezicht.
- De voorzitter van het Helene Kröller-Müller Fonds is ook lid van de Raad van Toezicht. Vanaf 2025 zal de voorzitter van de Raad van Toezicht vanuit deze hoedanigheid ook toetreden tot het Helene Kröller-Müller Fonds.
- Voor de leden van de Raad van Toezicht is een algemeen profiel en een specifiek profiel opgesteld, gebaseerd op de gewenste expertises in de Raad van Toezicht. Bij iedere vacature worden de profielen getoetst op actualiteit en wenselijkheid.
- De zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht bedraagt twee keer vier jaar. In bijzondere omstandigheden kunnen maximaal twee leden tegelijkertijd een zittingstermijn van maximaal twaalf jaar hebben. Het kan hier gaan om een nakomeling van de stichters van het museum of om situaties waarin het langer aanblijven van een lid gewenst is in verband met het afronden van een zwaarwegend dossier. Het museum wijkt hierin af van de code. Het rooster van aan- en aftreden van de Raad van Toezicht is opgenomen in het Bestuursverslag van het museum. Het Bestuursverslag wordt op de website van het museum geplaatst.
- Leden van de Raad van Toezicht krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Onkosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de Raad van Toezicht of voor overige werkzaamheden in het kader van het lidmaatschap van de Raad kunnen worden gedeclareerd bij het museum.

Wet Normering Topinkomens

Sinds 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) van kracht. Binnen de Stichting Kröller-Müller Museum valt de Directie onder de WNT. De WNT-norm voor 2024 bedraagt € 233.000. De Stichting Kröller-Müller Museum blijft daar ruim onder.

Nevenfuncties Algemeen directeur Benno Tempel

- Voorzitter bestuur Stichting Van Doesburghuis
- Vetting committee 19th century painting van de TEFAF
- Adviseur Vereniging Rembrandt
- Vetting committee 19e-eeuwse vroegmoderne kunst PAN
- Raad van Advies Centrum voor Architectuur en Stedenbouw (CASA) (sinds november 2024)

Nevenfuncties Zakelijk directeur Frits de Vogel

- Voorzitter Stichting Verduurzaming Musea
- Vennoot VOF Het Vogeltjesbos

Fair Practice Code

Het museum is aangesloten bij de museum CAO van de Museumvereniging en onderschrijft daarnaast de kernwaarden van de Fair Practice Code. Jaarlijks toetst het museum het naleven van de code door het invullen van de quickscan, zowel vanuit het perspectief van de opdrachtgever als van de werkgever. De uitslag van de scan is onderwerp van gesprek in de Directie, waarbij indien van toepassing doelen worden geformuleerd voor Solidariteit, Transparantie, Vertrouwen, Diversiteit en Duurzaamheid.

Code Diversiteit & inclusie

Het Kröller-Müller Museum onderschrijft de vier principes van de Code Diversiteit & Inclusie en past deze zoveel mogelijk toe. Het museum is er voor iedereen en wil zoveel mogelijk een afspiegeling zijn van de samenleving, zowel qua personeel als programma. Het museum wil een verbinding tot stand brengen met een zo breed mogelijk publiek en werkt hiervoor samen met verschillende partners. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat we zoal doen maar is niet volledig, ook in de andere hoofdstukken – bij Presentatie, Educatie en Collectie – worden verschillende voorbeelden genoemd.

Publiek***Sociale toegankelijkheid***

Dit draait om gastvrijheid, begrijpelijke en makkelijk toegankelijk informatie en bewustwording. De Code Diversiteit & inclusie wordt uitgedragen door medewerkers die getraind zijn in het ontvangen van verschillende groepen bezoekers. Iedereen wordt even gastvrij ontvangen.

Fysieke toegankelijkheid

Het museum is gelijkvloers en drempelloos wat ons museum uniek maakt om binnen te komen. Medewerkers zijn getraind op de ontvangst van verschillende groepen bezoekers en zijn op de hoogte van hun specifieke wensen en mogelijkheden.

Digitale toegankelijkheid

De website is voor zoveel mogelijk gebruikers toegankelijk, ook voor bezoekers met visuele, fysieke en cognitieve beperkingen (contrast in presentaties, audio, voorleessoftware, navigatie-app, et cetera). Circa 20% van de bevolking heeft een tijdelijke of permanente beperking die het gebruik van het internet belemmert. Dit zijn ongeveer 3,4 miljoen Nederlanders en 148 miljoen Europeanen. Het museum hanteert de richtlijnen Web Content Accessibility Guidelines.

Financiële toegankelijkheid

Het museum wil graag toegankelijk zijn voor mensen die de financiële middelen niet hebben voor een bezoek aan het Kröller-Müller Museum. Financiële toegankelijkheid gaat over het onderzoeken van de mogelijkheden om deze groep het museum te laten bezoeken, wellicht via toegankelijker prijsstellingen via de Museumkaart of aansluiting bij de stadspassen van de omliggende steden Ede, Arnhem en Apeldoorn.

Programma***Inhoudelijke toegankelijkheid***

Centraal staan het vergroten van de toegankelijkheid van de collectie en tentoonstellingen en diversiteit in collectievorming en programmering. Doelgroepen: bezoekers met een visuele of auditieve beperking en personen met dementie. Kernwoorden zijn: Taalgebruik. Vormgeving.

Rondleidingen. Samenwerkingspartners: In gebaren, Stichting Bartiméus, Jongerenambassadeurs, Vizier, gericht op het welzijn van LHBTQ+ inwoners Gelderland, Movisie.

Personeel

Representatieve toegankelijkheid

Hier gaat het om het werven en behouden van divers personeel.

Kernwoorden: beperkingen, religie, diverse opleidingsniveaus, leerbedrijf, werksfeer.

Partners

ABN AMRO Foundation

Het museum zette de samenwerking met de ABN AMRO Foundation voort. Hierdoor ontving het museum met hulp van vrijwilligers van de foundation vier scholen met in totaal 135 leerlingen die niet veel in contact komen met kunst en cultuur. Meedoen in de samenleving is namelijk nog steeds niet voor iedereen vanzelfsprekend. Veel kinderen groeien op in een situatie met minder kansen, geldgebrek of een klein sociaal netwerk. De afdeling Educatie sponsort de schoolcode en lunch voor de leerlingen.

Museum Plus Bus

De Museum Plus Bus heeft al bijna 240.000 ouderen in aanraking gebracht met kunst en cultuur via busritten naar musea én door onze tentoonstellingen in woonzorglocaties. In 2024 trok de Museum Plus Bus er 329 keer op uit naar de deelnemende vijftien partnermusea. Het Kröller-Müller Museum werd 27 keer bezocht door in totaal 1.071 senioren en begeleiders. Zij genoten van 75 rondleidingen. Daarnaast leverde het museum een inhoudelijke bijdrage aan het nieuwe magazine *TotZo!*, dat verspreid wordt over zorglocaties.

NewBees

Newbees bereidt nieuwkomers en vluchtelingen met een traineeship voor op een baan. In 2024 ontving het museum nieuwe Gelderlanders om ervaring op te doen bij de technische dienst.

Stichting De Vrolijkheid

In de zomervakantie organiseerde het museum samen met Stichting De Vrolijkheid een dagje uit voor families uit AZC Arnhem. De zomervakantie is vooral voor kinderen een lange periode waarin er weinig te doen is. Met de familiedag biedt het museum een uitstapje voor deze groep kinderen en hun ouders/begeleiders. Stichting De Vrolijkheid regelde het vervoer en wierf de deelnemers; 29 volwassenen, 36 kinderen en 7 begeleiders. Ze volgden de route *Door de beelden het bos* en maakten kennis met kunst en natuur. Het museum regelde gratis entree, museumdocenten, een lekkere lunch en voor alle kinderen een prentenboek van *Zwaan zoekt een vriendje*.

FINANCIEEL

Financiële continuïteit

De bezoekersaantallen zijn nog niet terug op het niveau van 2019. Het museum wijdt dit nog aan de effecten van de coronapandemie. In de afgelopen jaren werd een geoormerkte buffer opgebouwd om de effecten van de coronapandemie op langere termijn te kunnen dragen. Deze reserve is gevormd om toekomstige tentoonstellingen mogelijk te maken op het moment dat de reguliere begroting onvoldoende ruimte biedt.

Rijksoverheid

Per 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden. Vanaf 2021 zijn ook de publieksactiviteiten in deze wet ondergebracht, waarmee het Kröller-Müller Museum geen deel meer uitmaakt van de Culturele Basisinfrastructuur (BIS). Voor 2025 worden door het ministerie van OCW de volgende bedragen toegezegd:

- Erfgoedwet Publieksactiviteiten € 2.262.799
- Erfgoedwet Collectiebeheer € 2.673.645
- Erfgoedwet Huisvesting € 7.354.121

VriendenLoterij

De VriendenLoterij is sinds 1999 hoofdbegunstiger van het museum. Het museum werkt sinds 2015 met het zogenoemde 'geoormerkt werven'. De bijdrage uit het geoormerkt werven over 2024 bedroeg €499.267. De kosten van extern wervingsbureau Fonky Sales bedragen in 2024 €170.220. Van de netto opbrengsten is een deel van de restauratie van 56 *barrels* van Christo gefinancierd. De overige middelen worden geheel gereserveerd voor projecten die in 2025 tot uitvoering zullen komen.

Overig

Resultaat

Het negatieve exploitatieresultaat over 2024 van de Stichting Kröller-Müller Museum bedraagt € 69.030. Alle directe opbrengsten stegen in 2024 ten opzichte van 2023. Dit werd deels veroorzaakt door hogere publieksinkomsten, maar vooral door de publieksinkomsten uit het buitenland. De bijdragen van fondsen stegen ten opzichte van 2023, met name door de bijdragen van Vereniging Rembrandt (€ 500.000) en het Mondriaanfonds (€ 495.000) voor de aankoop van *Ohne Titel* van Blinky Palermo.

Het museum heeft een positieve kasstroom. De liquiditeiten van het museum zijn ruim voldoende om aan alle korte termijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het museum heeft geen leningen. In het kader van de uitbreiding is het museum voornemens om voor dit doel een lening aan te gaan bij de Rijksoverheid.

Medio 2024 werd een nieuwe CAO van kracht. Door de indexering van de salarissen stegen de salarislasten ook in 2024 aanzienlijk.

Voor 2025 verwacht het museum een positief exploitatieresultaat. Voorzichtigheidshalve heeft het museum een lager aantal bezoekers begroot dan in 2024. Het streven is echter om een bezoekersgroei te realiseren. De komende jaren zullen vooral in het teken staan van de uitbreiding van het museum. Het museum verwacht begin 2025 het Voorlopig ontwerp van de uitbreiding goed te keuren en het definitief ontwerp na de zomer op te leveren. Naast de focus op de uitbreiding blijft het museum een aantrekkelijk programma aanbieden.

De investeringen die gepaard gaan met het ontwerp van de uitbreiding worden vooralsnog direct ten laste van het huisvestingsresultaat gebracht. Om de uitbreiding te kunnen financieren, bereidt het museum zich in 2025 voor op het aanvragen van een lening bij de Rijksoverheid.

Ook zal in 2025 verder invulling worden gegeven aan het formatieplan van het museum, waarin de toekomstige formatie wordt opgetekend. Waar nodig zal het museum extra tijdelijke krachten inzetten om de werkdruk op de medewerkers te beperken.

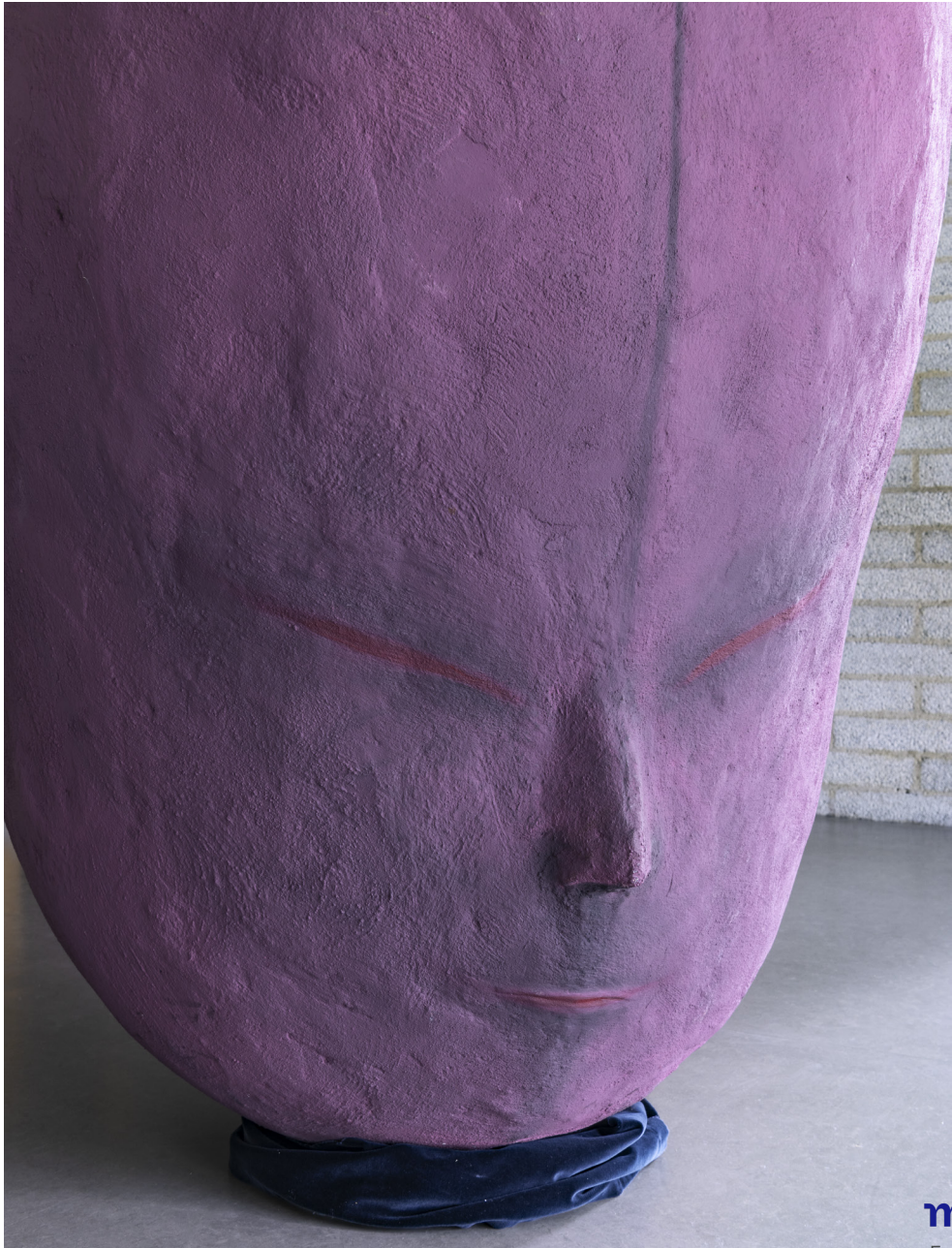
Investerings

De investeringen bestonden in 2024 voor het merendeel uit ICT-middelen, beveiliging en verlichting, voor een totaal van € 704.874.

RATIO'S

Financiële ratio's

	2020	2021	2022	2023	2024
Current ratio					
vlottende activa / kortlopende schulden	237%	397%	619%	670%	642%
Solvabiliteit					
eigen vermogen / totaal passiva	21%	21%	20%	15%	10%
subsidie OCW / som der baten	48%	47%	46%	52%	52%
personeelslasten/ subsidie OCW	84%	82%	90%	80%	74%

Henk Visch, Zonder titel (detail), 1983.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Het beleid ter beheersing van rente-, valuta-, krediet- en liquiditeitsrisico's is vastgelegd in het Treasury-statuuat. Dit statuut wordt regelmatig met de Raad van Toezicht besproken en de in dit statuut beschreven processen worden jaarlijks getoetst door de accountant. Het Treasury-statuuat is in 2023 geëvalueerd en op een aantal punten aangepast. De nieuwe versie is door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Renterisico's

Het Kröller-Müller Museum heeft geen kredietfaciliteit en derhalve is het kredietrisico zeer beperkt. De renterisico's zijn afgenomen als gevolg van stijgende rentestanden voor tegoeden op deposito's en betaalrekeningen.

Valutarisico's

Het Kröller-Müller Museum beheerst de risico's die voortvloeien uit valutaschommelingen op termijn door middel van aankoop van vreemde valuta ten behoeve van de financiële verplichtingen die in vreemde valuta zijn gesteld. Deze aankoop vindt plaats op het moment dat de financiële verplichting in vreemde valuta ontstaat.

Kredietrisico's

Om de omvang van het kredietrisico bij elke partij of op elke markt te beperken, toetst het Kröller-Müller Museum de kredietwaardigheid van opdrachtgevers en afnemers vooraf grondig.

Liquiditeits- en kasstroomrisico's

De beschikbare liquiditeiten worden ondergebracht bij meerdere systeembanken met tenminste een A- rating. Deze A- rating wordt minimaal tweemaal per jaar getoetst.

Operationeel

Na de inkomsten uit entreegelden vormen de inkomsten uit het commerciële buitenlandse bruikleenverkeer de belangrijkste component van de directe eigen opbrengsten van het museum. De inkomsten uit het buitenland fluctueren omdat er telkens nieuwe, incidentele, overeenkomsten worden gesloten. Het museum heeft een actuele risicobeheersing en -analyse, waarin ruim vijftig, met name operationele, risico's worden benoemd en gewaardeerd op basis van impact en kans. Deze risicobeheersing en -analyse wordt minimaal eens per jaar met de Raad van Toezicht besproken en zo vaak als nodig geactualiseerd. In 2021 is de risicobeheersing en -analyse volledig geactualiseerd. In 2022 werd de risicobeheersing en -analyse aangevuld met een overzicht van genomen en te implementeren beheersmaatregelen. Ook is inzichtelijk gemaakt welk weerstandsvermogen aangehouden moet worden om de risico's te kunnen dekken. De beheersmaatregelen worden jaarlijks in de organisatie besproken. Voor processen met een groot afbreukrisico werkt het museum met een strikte functiescheiding, waarbij minimaal drie personen betrokken zijn de uitvoering.

Voor projecten met een grote financiële impact werkt het museum met een separate, projectgerelateerde risicobeheersing en -analyse. Voor de uitbreiding van het museum is een dergelijke analyse opgesteld, die eens per kwartaal wordt geactualiseerd. In deze risicobeheersing en -analyse zijn per risico ook de beheersmaatregelen opgenomen en worden risico's via een methodiek gewaardeerd.

VERSLAG NAMENS DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van de Stichting Kröller-Müller Museum legt in dit verslag verantwoording af over de wijze waarop hij in 2024 invulling heeft gegeven aan zijn taken, die wettelijk liggen op het gebied van werkgeverschap van de Directie, klankbord en advies, toezicht, goedkeuringsbevoegdheden, reglementering van bestuur en verantwoording.

Korte terugblik op 2024

De Raad van Toezicht kijkt positief terug op het eerste volledige jaar waarin Benno Tempel als de nieuwe algemeen directeur de leiding over het museum op zich nam. Met zijn introductie bij alle stakeholders van het museum, begon een intens jaar waarin het fundament voor de uitbreiding van het museum concreter draagvlak en vorm kreeg. In lijn met de veranderende omgeving waarin het museum iedere dag relevantie betracht, is de planvorming voor de uitbreiding van het museum aangepast. Tegelijkertijd met het uitvoeren en voortzetten van de ambitieuze tentoonstellingsagenda, werkte het museum aan de interne organisatie, de klantbeleving en zijn digitale toekomst.

De Raad dankt de medewerkers en Directie van het Kröller-Müller museum voor alle inzet en toewijding bij het beheer en behoud en ontwikkeling van de collectie. De gastvrije en inspirerende ervaring voor alle bezoekers van het museum op locatie, bij bruiklenen en online is niet vanzelfsprekend en de Raad waardeert de deskundigheid en professionaliteit zeer.

Jaarrekening 2024

De Directie heeft de Jaarrekening 2024 ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. In de vergadering van de Raad van Toezicht op 3 april 2025 werd in aanwezigheid van de externe accountant de Jaarrekening 2024 besproken. De Raad van Toezicht stelde met de accountant ook de recht- en doelmatigheid van de verwervingen, toepassingen en bestedingen vast. De verklaring van de accountant is opgenomen bij de overige gegevens. De

Raad keurde mede op grond van de controleverklaring en het bijbehorende accountantsverslag de Jaarrekening 2024 goed, waarna deze door de Directie van de Stichting is vastgesteld.

Samenstelling RvT

De Raad van Toezicht bestond in 2024 uit zes leden (inclusief de voorzitter), in de vergadering van 22 november 2024 trad een zevende lid toe. De Raad van Toezicht heeft drie commissies ingesteld: de Remuneratiecommissie, de Financiële Commissie en de Huisvestingscommissie. Iedere commissie telt twee leden uit de Raad van Toezicht, doch de Huisvestingscommissie met ingang van 22 november 2024 drie. De Huisvestingscommissie is de eerste gesprekspartner voor de Directie op het gebied van de huisvestingssituatie en -ambities van het museum. In het kader van de uitbreiding voerde het museum regelmatig overleg met de Huisvestingscommissie. De commissies brengen verslag uit van hun werkzaamheden aan de volledige Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht verkrijgt ten behoeve van zijn taakuitoefening interne en externe documenten en vraagt mondelinge en schriftelijke informatie op, onder meer tijdens vergaderingen en onderstaande bijeenkomsten. De Raad onderschrijft volledig de acht principes van de Governance Code Cultuur en toetste de naleving daarvan in 2024.

Werkzaamheden

De Raad van Toezicht vergaderde in 2024 vijf keer, in aanwezigheid van de Directie. De belangrijkste agendapunten waren:

- Jaarrapport en accountantsverslag 2023 (met de accountant).
- Financiële vier- en achtmaandrapportages.
- Actualisering programma van eisen voor de uitbreiding van het museum.
- Bespreking *Voorlopig ontwerp* museum.
- Netwerkplanning inclusief risicoanalyse en kritieke pad uitbreiding.
- Voorzieningen groot onderhoud.
- Organisatieontwikkeling.
- Bruikleenstrategie.

- Visitatierapport 2024.
- *Activiteitenplan 2025-2028* en meerjarenbegroting.
- Begroting en Jaarplan 2025.
- Bezoekersaantallen, schoolbezoeken en klantreis.
- Merkcampagne.
- Samenwerking en lobby museumbranche.
- Zelfevaluatie Raad van Toezicht.
- Museum van de Toekomst en digitale ontwikkelingen.
- Samenwerking met Het Nationale Park De Hoge Veluwe.

In een heisessie is door de Raad van Toezicht gereflecteerd op het eigen functioneren. Aansluitend is in aanwezigheid van de Directie gesproken over digitalisering in musea in het heden en in de toekomst. In vergaderingen en gesprekken is ruimte genomen voor het wederzijds overdragen van kennis en visie.

Contactmomenten

Vooroverleg Raad van Toezicht

Voorafgaand aan de vergaderingen met de Directie vond telkens een vooroverleg plaats waarin volledige aandacht was voor de standpunten van de individuele leden van de Raad.

Accountantsdienst Mazars

Met de externe accountant werd het Jaarrapport 2023 besproken.

Ondernemingsraad

Tijdens de septembervergadering is gesproken met een delegatie van de Ondernemingsraad.

Helene Kröller-Müller Fonds

Ter bevordering van de strategische samenwerking tussen het museum en het Helene Kröller-Müller Fonds heeft de voorzitter van het bestuur van het Helene Kröller-Müller Fonds per november 2024 qualitate qua zitting in de Raad van Toezicht van het museum en zal de voorzitter van de Raad van Toezicht van het museum eveneens qualitate qua benoemd worden

in het bestuur van het Helene Kröller-Müller Fonds. Voor zover nodig is afgesproken ook overige contactmomenten te agenderen tussen het Helene Kröller-Müller Fonds en (een delegatie van) de Raad van Toezicht.

Museumbezoeken

De leden van de Raad bezochten tentoonstellingen en woonden individueel openingen en andere bijeenkomsten in het museum bij.

Beoordeling Directie

In het najaar van 2024 vonden aan de hand van een zelfevaluatie van de directieleden evaluatiegesprekken plaats.

Het Nationale Park De Hoge Veluwe

Een afvaardiging van de Raad van Toezicht en Directie woonde één keer een vergadering bij van de Raad van Toezicht en de Directie van Het Nationale Park De Hoge Veluwe.

Bespreking ministerie van OCW

Een regelmatig overleg tussen enkele leden van de Raad van Toezicht met de ambtelijke contactpersonen van het Kröller-Müller Museum op het departement zal begin 2025 plaatsvinden.

Commissies

De leden van de drie genoemde commissies hadden fysieke en online bijeenkomsten, al dan niet in aanwezigheid van het betreffende lid van de Directie en de Projectleider uitbreiding van het museum.

Profielen leden Raad van Toezicht

Toelichting

De Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum heeft profielen opgesteld voor zijn leden. Onderscheid wordt gemaakt tussen profieleigenschappen die gelden voor alle leden, voor een groot deel van de Raad en voor specifieke portefeuilles. De Raad heeft op dit moment negen specifieke profielen gedefinieerd en een profiel voor de voorzitter. In de praktijk betekent dit dat een aantal leden van de Raad van Toezicht

Axel van der Kraan, *Wapengekletter*, met van links naar rechts: Axel en Helena van der Kraan, *Soldaat* (2001), *Ridder* (1986), *Hopliet I* (2001) en *Soldaat* (2003).

meerdere portefeuilles beheert en dat er dus meerdere profielen op die leden betrekking hebben. De Raad van Toezicht gaat uit van een gelijkmatige verdeling van de portefeuilleswaarde onder de leden, buiten de voorzitter.

Alle leden

Voor alle leden van de Raad van Toezicht geldt dat ze kritisch kunnen denken en onafhankelijk opereren. In de aard zijn de leden van de Raad van Toezicht zelfreflectief, transparant en bewust ten aanzien van de maatschappelijke opdracht en de positie daarin als lid van de Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum. Ieder lid van de Raad beschikt over een sterke reputatie op zijn/haar werkgebied, kennis van en gevoel voor verhoudingen in het relevante maatschappelijke speelveld en heeft affiniteit met kunst, cultuur en/althans de collectie/agenda van het Kröller-Müller Museum.

Ieder lid van de Raad van Toezicht geldt als authentiek, positief en integer, en is als 'low-ego' teamspeler in voldoende mate belastbaar en beschikbaar om het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum te vervullen. De Raad van Toezicht vergadert vier à vijf keer per jaar. Naast het voorbereiden en bijwonen van de vergaderingen wordt van de leden van de Raad van Toezicht verwacht dat ze in voorkomend geval deelnemen aan commissies binnen de Raad en geregeld tentoonstellingsopeningen in het museum bijwonen.

Merendeel van de leden

Uit artikel 2.5 van het Reglement van de Raad van Toezicht volgt thans: De Raad kent een goede balans tussen leeftijd, geslacht, nationaliteit*, ervaring, regionale werk- of woonplaats en culturele achtergrond van de individuele leden om zo de deskundigheid en diversiteit van bestuur en toezicht in zijn samenstelling te waarborgen. Een groot deel (de meerderheid) van de leden van de Raad beschikt over een relevant netwerk van externe stakeholders/ doelgroepen en/of sponsoring. Een groot deel van de leden van de Raad van Toezicht heeft leidinggevende ervaring en/of relevante kennis van werkgeverschap/human resources. Van een groot deel van de leden van de Raad van Toezicht geldt dat ze een ondernemende instelling hebben en/of hun strategische denken inzetbaar kunnen maken voor het museum.

Voor een groot deel van de leden van de Raad van Toezicht geldt dat ze in voldoende mate aantoonbaar zorgvuldig zijn in procesvoering. Van een groot deel van de leden wordt verwacht dat ze breed en/of internationaal georiënteerd zijn.

Economisch

Het lid van de Raad van Toezicht met economisch/financieel profiel draagt in zijn/haar werk een substantiële financiële verantwoordelijkheid in verhouding tot de omvang van de begroting van het Kröller-Müller Museum. Het lid heeft aantoonbare ervaring met het aansturen van accountants en beschikt verder over aantoonbare ervaring met toezichhouden op de AO/IC-huishouding. Dit lid van de Raad van Toezicht heeft bij uitstek een ondernemende instelling en zal optreden als voorzitter van de Financiële commissie van de Raad.

Nakomeling

Naast het in rechte lijn verbonden zijn met de oprichters Anton Kröller en Helene Kröller-Müller, is het wenselijk dat het familielid dat zitting heeft in de Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum beschikt over enige bestuurlijke ervaring.

Juridisch

Van het lid in de Raad van Toezicht met juridisch profiel wordt verlangd dat hij/zij voldoende affiniteit heeft met Governance en Medezeggenschap. Het lid heeft een leidinggevende positie of treedt op als juridisch adviseur op bestuursniveau. Het lid zet zijn/haar juridische kennis proactief in ten dienste van het museum.

Museaal

Het lid van de Raad van Toezicht met een museaal profiel heeft een goede kennis van de werking van grote musea, bij voorkeur met leidinggevende ervaring, zicht op internationale museale ontwikkelingen en een actief (inter)nationaal netwerk. Het lid is kunsthistorisch goed onderlegd en publieksgericht. Dit lid fungeert als museaal-inhoudelijke sparringpartner van de Directie. Directieleden van direct concurrerende musea komen niet in aanmerking.

Voorzitter

De voorzitter van de Raad van Toezicht is een dienende leider en een bruggenbouwer. Hij/zij geeft ruimte en vertrouwen aan alle betrokken gremia binnen en buiten de organisatie en bewaakt tegelijkertijd met overtuiging de lijnen. De voorzitter voert ten minste tevens een van de andere portefeuilles. De voorzitter beschikt over aantoonbare kwaliteiten van netwerken en ambassadeurschap, en is, met het oog op de ambities van het museum, voldoende flexibel in zijn/haar beschikbaarheid voor het museum.

Openbaar bestuur

Het lid van de Raad van Toezicht met het profiel Openbaar bestuur heeft aantoonbare ervaring als politicus of beleidsmaker, landelijk of in de (relevante) omgeving van het Kröller-Müller Museum. Het lid is in staat en bereid om die ervaring in te zetten voor het Kröller-Müller Museum.

Marketing

Het lid van de Raad van Toezicht met het profiel Marketing heeft brede kennis van- en zicht op (strategische) ontwikkelingen op het gebied van marketing. Hij/zij heeft leidinggevende ervaring in het veld en niet alleen theoretische kennis, affiniteit met not-for-profit instellingen en storytelling, en oog voor cultureel ondernemerschap. Het lid fungeert als sparringpartner van de Directie op het gebied van de positionering van het museum, vertaalt met gemak marketingstrategie in concrete activiteiten en is in staat om de consistentie van de excellente bezoekers experience (online en offline) conceptueel te ondersteunen.

Digitale strategie

Het lid van de Raad van Toezicht met de portefeuille Digitale strategie heeft helikopterzicht op ontwikkelingen in de digitalisering en zicht op publiekstoepassingen die relevant zijn voor musea. Het betreffende lid heeft inzicht en kennis van automatisering en digitalisering. Hij/zij is een strategische denker en niet alleen een technologisch expert, heeft affiniteit met not-for-profit instellingen en zicht op nieuwe businessmodellen. Zowel in de frontoffice naar (potentiële) bezoekers als in de backoffice is het lid in staat om met de Directie te sparren hoe de 'information security & data governance' doeltreffend te organiseren.

Complexe verbouwingen

Het lid van de Raad van Toezicht belast met de portefeuille Verbouwen heeft aantoonbare ervaring met aanbesteding, ontwerp- en bouwcontracten, ruimtelijke ordening en het inrichten of in stand houden van een organisatiestructuur die bedrijfsvoering in combinatie met verbouwen weet te optimaliseren. Bij voorkeur heeft het lid aantoonbare ervaring met een complexe verbouwing van een museum of andere cultuurinstelling van minimaal 15 miljoen euro.

Diversiteit en inclusie

Voor het lid van de Raad van Toezicht met het profiel Diversiteit en inclusie wordt gerekend op ervaring en een netwerk op het gebied van diversiteit en inclusie en gevoel voor de maatschappelijke verhoudingen van morgen (is geen volger, maar leider). Hij/zij is bereid om een voortrekkersrol te spelen in- en voor het Kröller-Müller Museum en de Raad van Toezicht en Directie een spiegel voor te houden.

Duurzaamheid

Het lid van de Raad van Toezicht dat zich toelegt op de duurzaamheidsagenda van het museum heeft aantoonbare ervaring met verduurzaming van bedrijfsvoering en kan te dien aanzien als sparringpartner van de Directie fungeren.

Tot slot: professionalisering Raad van Toezicht

Naast de (externe) zelfevaluatie stelt de Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum zich ten doel om jaarlijks een inhoudelijke heidag ten behoeve van strategische afstemming met de directie door te brengen.

De belangrijkste opbrengsten van de zelfevaluatie zijn:

- Eensgezind appel op Directie dat er ondersteuning in de vorm van een secretaris Raad van Bestuur en Toezicht geworven moet worden; de belasting van de Raad van Toezicht is te groot en er is druk op het bewaken van de jaaragenda en tijdigheid van stukken.
- Werkgeverscommissie beter in stelling brengen door beide gesprekken met de directieleden te voeren met hetzelfde koppel: Voorzitter Raad van Toezicht en één lid van de werkgeverscommissie (HB).

Bezoekers kijken naar Marta Pans *Sculpture flottante*, Otterlo / *Drijvende sculptuur*, Otterlo (1960-1961). Op de achtergrond *Berger de nuages / Wolkenherder* (1953) van Jean Arp.

**forvis
mazars**

Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

RD | 17-04-2025

Functies en relevante nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht

HERMAN DIJKHUIZEN (voorzitter)

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen KPN / Voorzitter van de Audit Committee
- Voorzitter Raad van Commissarissen NS
- Lid Raad van Commissarissen Tata Steel (per 1 september 2024)
- Lid Raad van Toezicht WWF / Voorzitter van de Audit Committee (tot 17 oktober 2024)

HENRIËTTE BAST Advocaat Le Cabinet Advocatuur

Nevenfuncties

- Voorzitter Bestuur van de Vereniging Alliance Française Amsterdam

MELVIN BRAND FLU Directeur TCS PACE Amsterdam

ERIC MACKAY Directeur Nederlands Tegelmuseum

Nevenfuncties

- Voorzitter Stichting Joods Monument Ede

THESSA MENSEN

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen Aalberts N.V.
- Lid Raad van Commissarissen Alliander N.V.
- Lid Raad van Toezicht Scheepvaartmuseum

MANFRED SELLINK Directeur Museum voor Schone Kunsten (België)

Nevenfuncties

- Gast (onderzoeks)professor Kunstwetenschappen, Universiteit Gent
- Lid Raad van Toezicht Mauritshuis, Den Haag (tot september 2024)
- Voorzitter Bestuur Friends of CODART, Den Haag
- Lid Bestuur Vrienden van het Museum Voor Schone Kunsten, Gent
- Adviseur Bestuur Autonoom Gemeentebedrijf (AGB) Kunsten & Design, Gent

- Lid Algemene Vergadering Rubenianum, Antwerpen
- Lid Algemene Vergadering Snijders-Rockoxhuis, Antwerpen
- Lid Directie, Bestuur en Algemene Vergadering Vlaamse Kunstcollectie, Gent
- Lid Bestuur Vereniging Rembrandt, Den Haag
- Lid Redactieraad Ons Erfdeel/De Lage Landen/The low Countries/Septentrion
- Lid CODART, Den Haag
- Lid Landelijk Museumoverleg, Brussel
- Lid Museumoverleg XL, Brussel
- Lid ICOM en ICOM Vlaanderen
- Lid aanbevelingscomité BRAFA Art Fair, Brussels
- Lid GRACE (Ghent Research institute for Art & Cultural heritage Crime and law Enforcement) UGent, Politie Gent, Gerechtelijke Politie en MSK Gent, Gent
- Lid wetenschappelijk comité tentoonstelling Maarten van Heemskerck, Frans Halsmuseum en Museum Alkmaar 2024
- Lid Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschap en Kunsten, Klasse Kunsten, Brussel
- Lid wetenschappelijke comité tentoonstelling Women of the North/ Vrouwelijke kunstenaars in de Lage Landen 1600-1750, National Museum of Women in the Arts, Washington en Museum voor Schone Kunsten Gent, 2025-2026
- Lid VOKA (Kamer van Koophandel Oost-Vlaanderen) Gent
- Lid museumcommissie Historisch Museum Den Briel, Briel

FRIED VAN 'T HOF

Nevenfuncties

- Voorzitter Helene Kröller-Müller Fonds
- Voorzitter Stichting African HIV Care and Cure

Rooster van aan- en aftreden Raad van Toezicht

Naam	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Datum aftreden	Hoedanigheid
Herman Dijkhuizen	01-09-2022	01-09-2026	01-09-2030	Voorzitter
Henriëtte Bast	26-06-2019	26-06-2023	26-06-2027	
Melvin Brand Flu	01-09-2022	01-09-2026	01-09-2030	
Eric Mackay	26-06-2018	26-06-2022	26-06-2026	Familie Kröller-Müller / vertrouwenspersoon medewerkers en contactpersoon Ondernemingsraad
Thessa Mensen	26-03-2018	26-03-2022	26-03-2026	Vicevoorzitter
Manfred Sellink	26-06-2020	26-06-2024	26-03-2026 (herbe- noeming 9 maanden)	
Fried van 't Hof	22-11-2024	22-11-2028	22-11-2032	Qualitate qua benoeming voorzitter Helene Kröller-Müller Fonds

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(euro, na resultaatbestemming)

	2024	2023
ACTIVA		
Materiële vaste activa	<u>4.816.546</u>	<u>4.790.360</u>
Totale vaste activa	4.816.546	4.790.360
Vorraden	858.232	917.598
Vorderingen	1.442.979	1.553.253
Liquide middelen	<u>27.671.839</u>	<u>17.103.185</u>
Totale vlottende activa	<u>29.973.050</u>	<u>19.574.036</u>
TOTALE ACTIVA	<u><u>34.789.596</u></u>	<u><u>24.364.396</u></u>

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(euro, na resultaatbestemming)

	2024	2023
PASSIVA		
Algemene reserve	3.148.516	3.148.516
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserve Tentoonstellingen	501.877	
Bestemmingsreserve Covid-19	-	570.907
Totaal Bestemmingsreserves	501.877	570.907
Totale eigen vermogen	3.650.393	3.719.423
Fonds kunstaankopen	515.681	537.516
Hilgemann Fonds	10.000	-
Aankoopfonds Vriendenloterij	1.459.864	852.926
Voorziening jubileumgratificatie	113.412	117.853
Voorziening groot onderhoud	-	830.819
Totaal voorzieningen	113.412	948.672
Investeringsubsidies:		
Veiligheid musea	13.849	32.835
Beveiliging	-	17.687
Depotuitbreiding	2.407.407	2.482.249
Investeringen 2018	245.106	316.265
Investeringen 2019	10.361	21.484
Investeringen 2020	557.777	661.444
Investering brandmeldinstallatie	195.448	223.338
Investeringen 2023	5.559	7.218
Investeringen 2024	354.039	-
	3.789.546	3.762.520
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	20.584.995	11.628.835
Totale langlopende schulden	24.374.541	15.391.355
Schulden aan leveranciers	776.516	393.789
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	-	196.934
Belastingen en premies sociale verzekeringen	248.589	276.253
Vooruit ontvangen subsidies	521.099	521.099
Overige schulden en overlopende passiva	3.119.501	1.526.429
Totale kortlopende schulden	4.665.705	2.914.504
	<u>34.789.596</u>	<u>24.364.396</u>

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2024

(euro)

	2024	begroting	2023
BATEN			
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten totaal	5.224.378	4.461.000	4.841.500
Publiekinkomsten binnenland totaal	3.128.911	2.950.000	3.059.214
waarvan kaartverkoop	2.204.020	2.116.000	2.136.785
waarvan overig	924.891	834.000	922.429
Publiekinkomsten buitenland totaal	2.095.467	1.511.000	1.782.286
Overige directe inkomsten totaal	16.000	100.000	25.000
Sponsorinkomsten	16.000	100.000	25.000
waarvan sponsoring in natura	-	-	-
waarvan overige sponsorinkomsten	16.000	100.000	25.000
Overige inkomsten	-	-	-
waarvan vergoedingen van coproductanten	-	-	-
waarvan overige directe inkomsten	-	-	-
Totaal directe opbrengsten	5.240.378	4.561.000	4.866.500
Indirecte opbrengsten	410.800	312.000	389.600
waarvan kapitalisatie van vrijwilligers	-	-	-
waarvan overige indirecte opbrengsten	410.800	312.000	389.600
Private middelen	2.556.221	1.401.000	2.042.664
Particulieren incl. vriendenverenigingen	30.000	50.000	323.500
Bedrijven	-	-	-
Private fondsen	1.159.587	120.000	434.879
Goede doelen loterijen	1.366.634	1.231.000	1.284.285
Totale Opbrengsten	8.207.399	6.274.000	7.298.764
Structurele subsidie OCW	8.991.407	9.421.951	7.933.266
Regeling specifiek cultuurbeleid	2.262.799	2.146.000	2.145.944
Erfgoedwet onderdeel huisvesting	4.054.963	4.739.951	3.251.750
Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer	2.673.645	2.536.000	2.535.572
Incidentele publieke subsidies	38.625	25.000	20.000
Totale Subsidies/Bijdragen	9.030.032	9.446.951	7.953.266
TOTALE BATEN	17.237.431	15.720.951	15.252.030

(VERVOLG)

(euro)

	2024	begroting	2023
LASTEN			
Salarislasten	6.698.226	6.284.000	6.360.251
waarvan vast contract	5.940.240	4.750.706	5.699.571
waarvan tijdelijk contract	415.715	1.244.294	398.873
waarvan inhuur	342.271	289.000	261.807
Huisvestingslasten	4.054.963	4.739.951	3.251.750
Afschrijvingen	276.366	172.049	248.123
Aankopen	1.643.543	1.000.000	831.324
Overige lasten	4.417.090	3.919.000	5.288.187
TOTALE LASTEN	17.090.188	16.115.000	15.979.635
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	147.243	(394.049)	(727.605)
Saldo rentebaten/-lasten	378.830	20.000	120.247
Mutatie aankoopfonds	21.835	-	(19.483)
Mutatie aankoopfonds Vriendenloterij	(606.938)	-	(326.020)
Mutatie bestemmingsfondsen	(10.000)	-	11.938
Koersverschillen	-	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT	(69.030)	(374.049)	(940.923)

RESULTAATBESTEMMING

(euro)

	2024	begroting	2023
Exploitatieresultaat	(69.030)	(374.049)	(940.923)
Mutatie Bestemmingsreserve Tentoonstellingen	(501.877)		
Mutatie Bestemmingsreserve Covid-19	570.907	570.907	940.923
Onttrekking Bestemmingsreserve aanloopkosten uitbreiding museum		-	
Subtotaal mutatie Bestemmingsfondsen en reserves	<u>69.030</u>	<u>570.907</u>	<u>940.923</u>
Exploitatieresultaat als basis voor bepalen 'niet bestede subsidie'	-	196.858	-
Onttrekking / dotatie aan Algemene reserve	<u>-</u>	<u>(196.858)</u>	<u>-</u>
Subtotaal onttrekkingen / dotaties Algemene reserve	-	(196.858)	-
Totaal resultaatbestemming	<u><u>69.030</u></u>	<u><u>374.049</u></u>	<u><u>940.923</u></u>

CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2024

(euro)

Functioneel	Categoriaal	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	
BATEN					
Directe opbrengsten					
Publieksinkomsten totaal		5.224.378			
Publieksinkomsten binnenland totaal		3.128.911			
waarvan kaartverkoop		2.204.020	2.204.020		
waarvan overig		924.891	924.891		
Publieksinkomsten buitenland totaal		2.095.467	2.095.467		
Sponsorinkomsten		16.000			
waarvan sponsoring in natura		-			
waarvan overige sponsorinkomsten		16.000	16.000		
Overige inkomsten		-			
waarvan vergoedingen van coproductanten		-			
waarvan overige inkomsten		-			
Totale directe opbrengsten		5.240.378			
Indirecte opbrengsten					
waarvan kapitalisatie van vrijwilligers		410.800			
waarvan overige indirecte opbrengsten		-			
		410.800	263.440	98.146	49.214
Private middelen					
particulieren incl. vriendenverenigingen		2.556.221			
bedrijven		30.000	30.000		
private fondsen		-			
private fondsen		1.159.587	152.087	1.007.500	
goede doelen loterijen		1.366.634		1.366.634	
Totale Opbrengsten		8.207.399	5.685.905	2.472.280	49.214
Structurele subsidie OCV					
Regeling specifiek cultuurbeleid		8.991.407			
Erfgoedwet onderdeel huisvesting		2.262.799	2.262.799		
Erfgoedwet onderdeel huisvesting		4.054.963	2.351.878	1.459.787	243.298
Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer		2.673.645		2.673.645	
Incidentele publieke subsidies		38.625	38.625		
Totale Subsidies/Bijdragen		9.030.032	4.653.302	4.133.432	243.298
TOTALE BATEN		17.237.431	10.339.207	6.605.712	292.512

(VERVOLG)

(euro)

Categorie	Functioneel				
		Totaal	Publieks-activiteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering, restauratie en documentatie	
LASTEN					
	Salarislasten	6.698.226	3.196.441	2.055.503	1.446.282
	Huisvestingslasten	4.054.963	2.351.878	1.459.787	243.298
	Afschrijvingen	276.366	160.292	99.492	16.582
	Aankopen	1.643.543		1.643.543	
	Overige lasten	4.417.090	2.579.125	717.824	1.120.141
	TOTALE LASTEN	17.090.188	8.287.736	5.976.149	2.826.303
	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	147.243	2.051.471	629.563	(2.533.792)
	Saldo rentebaten/-lasten	378.830			378.830
	Mutatie aankoopfonds	21.835		21.835	
	Mutatie aankoopfonds VriendenLoterij	(606.938)		(606.938)	
	Mutatie bestemmingsfondsen	(10.000)		(10.000)	
	Koersverschillen	-			
	Saldo uit bedrijfsvoering	(69.030)	2.051.471	34.460	(2.154.961)
	Toerekening Algemeen beheer	-	(1.552.446)	(602.515)	2.154.961
	EXPLOITATIERESULTAAT	(69.030)	499.025	(568.055)	-
	Overheveling subsidie	-	(499.025)	499.025	
	Onttrekking Bestemmingsreserve Covid-19	69.030	-	69.030	
		-			

Personeel en vrijwilligers

	2024		begroting		2023	
<i>Specificatie personeelslasten</i>	€	fte	€	fte	€	fte
Waarvan vast contract	5.940.240	94,0	4.750.706		5.699.571	88,4
Waarvan tijdelijk contract	415.715	10,4	1.244.294		398.873	12,0
Waarvan inhuur	342.271	n.v.t.	289.000	n.v.t.	261.807	n.v.t.
Personeelslasten totaal	6.698.225	104,4	6.284.000		6.360.251	100,4

De Stichting Kröller-Müller Museum maakt geen gebruik van vrijwilligers.

KASSTROOMOVERZICHT 2024

(euro)

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	(69.030)	(940.923)
Aanpassingen voor:		
afschrijvingen materiële vaste activa	678.686	823.728
afgeschreven op desinvesteringen	-	-
mutatie aankoopfonds	(21.835)	19.483
mutatie Hilgemann Fonds	10.000	(11.938)
mutatie aankoopfonds VriendenLoterij	606.938	326.019
mutatie voorzieningen	(835.260)	(2.619)
	438.529	1.154.673
Veranderingen in werkkapitaal		
mutatie in voorraden	59.366	27.325
mutatie in vorderingen	110.275	(675.687)
mutatie in kortlopende schulden	1.751.202	(38.610)
	1.920.843	(686.972)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
investering in vaste bedrijfsmiddelen	(704.873)	(409.284)
desinvestering vaste bedrijfsmiddelen	-	-
	(704.873)	(409.284)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
mutatie investeringssubsidies	27.026	(543.650)
voortuitontvangen subsidies	8.956.160	2.054.032
mutatie langlopende schulden	-	-
	8.983.186	1.510.382
Totale kasstroom	<u>10.568.656</u>	<u>627.876</u>
Stand liquide middelen 1 januari	17.103.185	16.475.309
Stand liquide middelen 31 december	<u>27.671.839</u>	<u>17.103.185</u>
Mutatie liquide middelen	<u>10.568.655</u>	<u>627.876</u>

TOELICHTING BIJ DE JAARREKENING 2024

ALGEMEEN

De Stichting Kröller-Müller Museum is op 14 maart 1928 opgericht en statutair gevestigd te Otterlo, gemeente Ede. De Stichting Kröller-Müller Museum staat bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 41151198.

Het museum heeft in de afgelopen jaren een geoormerkte buffer opgebouwd om de effecten die gepaard gaan met het herstel van de coronapandemie te kunnen dragen. Gezien de afloop van de coronapandemie is het actueel blijven van deze bestemmingsreserve Covid-19 niet langer noodzakelijk. Het restsaldo zal worden omgezet naar een bestemmingsreserve tentoonstellingen, welke, net als de bestemmingsreserve Covid-19, een publiekelijk doel heeft. Gelet op de financiële positie en de toekomstverwachtingen is de jaarrekening opgesteld op basis van continuïteit van de activiteiten van het museum

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemene grondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De Jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Handboek verantwoording cultuursubsidies Erfgoedwet musea 2021-2024 van het Ministerie van OCW. Dit heeft tot gevolg dat het eigen vermogen wordt onderverdeeld in een Algemene reserve, Bestemmingsfondsen en Bestemmingsreserves. Bijdragen die worden ontvangen en waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden (en die niet gerelateerd zijn aan collectieaankopen of investeringsbijdragen inzake materiële vaste activa), worden verantwoord in een Bestemmingsfonds.

De mutaties op deze Bestemmingsfondsen worden middels resultaatbestemming verwerkt in de Jaarrekening. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies Erfgoedwet musea 2021-2024 zijn ook de bepalingen van BW2 titel 9 en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, waaronder richtlijn 640 voor Organisaties zonder winststreven, van toepassing op deze Jaarrekening.

Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de Jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt, schattingen maakt en veronderstellingen doet die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige periodes waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Omrekening vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de Jaarrekening verwerkt tegen de koers op het moment van het aangaan van de transactie. Uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de exploitatierekening.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA**Materiële vaste activa**

De kunstvoorwerpen en de reproductierechten zijn niet gewaardeerd. De kunstvoorwerpen bestaan uit objecten in eigendom van de Stichting, verkregen door de fusie met de Kröller-Müller Stichting en objecten die sinds de verzelfstandiging van 1 juli 1994 zijn aangeschaft met behulp van bijdragen van derden, niet zijnde bijdragen van het Ministerie van OCW (51% regeling).

Onder de materiële vaste activa zijn begrepen alle vaste activa die zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen. Vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De Stichting Kröller-Müller Museum is huurder van de gebouwen gelegen aan Houtkampweg 6-10 te Otterlo, Wilmersdorf 5 te Apeldoorn en van het Rietveldpaviljoen in de beeldentuin.

Vaste activa die met project- of investeringssubsidies zijn gefinancierd, worden enerzijds als vaste activa op de balans opgenomen en anderzijds onder de langlopende schulden gepresenteerd als investeringssubsidies, die gelijklopend met afschrijvingstermijnen vrij vallen.

Vorbereidingskosten inzake de mogelijke uitbreiding van het museum worden vooralsnog als kosten in de exploitatierekening opgenomen. Zodra er zekerheid is over de financiering van de plannen, zullen kosten die vanaf dat moment gemaakt worden en die voldoen aan de activeringscriteria, geactiveerd worden.

Vorraden

Deze worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor incourantheid. Het museum past het FIFO systeem toe op de voorraad. De uitgaven voor eigen (niet-commerciële) publicaties worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het gedeelte van het eigen vermogen waartoe de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Bestemmingsreserves

Uit het eigen vermogen onttrokken gelden met een toekomstige doelbestemming.

Voorziening groot onderhoud

Tot en met 31 december 2023 werden de kosten van groot onderhoud verwerkt via een voorziening groot onderhoud. Vanaf 1 januari 2024 worden de kosten van groot onderhoud verwerkt in de boekwaarde van het actief, de zogeheten componentenbenadering. De reden van deze stelselwijziging is gelegen in de verbetering van het inzicht dat de jaarrekening geeft aangezien de nieuwe waarderingsgrondslag meer in overeenstemming is met de bedrijfseconomische normen.

De stelselwijziging naar de nieuwe grondslagen is op basis van overgangsbepaling RJ 212.807 – methode 3 prospectief vanaf boekjaar 2024 verwerkt. Dit betekent dat de boekwaardes van de materiële vaste activa per 1 januari 2023 en 31 december 2023 ongewijzigd zijn gebleven, evenals de voorziening groot onderhoud per 31 december 2023.

Per 1 januari 2024 is het saldo van de voorziening groot onderhoud van € 830.819 vrijgevallen ten gunste van de nog te besteden huisvestingssubsidie OCW. Bij de uitvoering van groot onderhoud vanaf boekjaar 2024, worden na beoordeling kosten geactiveerd en afgeschreven, dit, waar mogelijk, in combinatie met het vormen van een investeringssubsidie. De vergelijkende cijfers over 2023 zijn niet aangepast.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening voor jubileumuitkeringen dient te worden opgenomen conform de bepalingen uit Richtlijn 271 van de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De voorziening is berekend rekening houdend met deelnamekansen, toekomstige uitkeringen en reeds verstreken diensttijd. De voorziening wordt gevormd voor de in de CAO opgenomen toekomstige jubileumuitkeringen en wordt contant gemaakt tegen 3%.

Pensioenen

De pensioentoezegging aan het personeel is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg & Welzijn, een bedrijfstakpensioenfonds. De pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst met de kenmerken van een middelloonregeling. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als pensioenlast verantwoord in de exploitatierekening. Vooruitbetaalde premies worden verantwoord als overlopende activa indien dit leidt tot een terugstorting of vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het storten van een aanvullende bijdrage in geval van tekorten bij het pensioenfonds.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2024: 109,5% (2023: 106,3%). PFZW verwacht op 1 januari 2026 de nieuwe pensioenregeling in te voeren. De vakbonden en werkgeversorganisaties hebben begin 2024 afspraken gemaakt over de nieuwe pensioenregeling.

Langlopende schulden

Indien met projectsubsidies vaste activa worden aangeschaft, dan wordt dit deel van de projectsubsidie als investeringssubsidie opgenomen onder de langlopende schulden teneinde de jaarlijkse afschrijvingslast op de investering als vrijval hierop tegen te boeken. Indien met bijdrage van derden vaste activa worden aangeschaft, dan wordt desbetreffende bijdrage als sponsoring opgenomen onder de langlopende schulden teneinde de jaarlijkse afschrijvingslast op de investering als vrijval hierop tegen te boeken.

Kortlopende schulden

Het Ministerie van OCW heeft voor de beleidsperiode 2021-2024 bepaald dat de nog niet bestede projectsubsidies verantwoord moeten worden als vooruitontvangen subsidie onder de kortlopende schulden.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

Vennootschapsbelasting

In 2019 heeft de Belastingdienst uitgesproken dat het museum niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Hoewel sprake is van een organisatie van kapitaal en arbeid en het museum deelneemt in het economisch verkeer, ontbreekt het feitelijk aan een winststreven. Daarnaast ontvangt het museum een deel van zijn inkomsten uit zuivere vrijgevigheid. Deze inkomsten worden fiscaal buiten beschouwing gelaten.

Materiële vaste activa

(euro)

	Bedrijfs- installaties	Gebouwen en terreinen	Masterplan en Deltaplan	Overige inventaris	Onder handen activa	Totaal
Aanschafwaarde 1 januari 2024	628.865	10.002.078	125.072	4.423.258	251.969	15.431.242
Ingebruiknames	-	72.449	-	179.520	(251.969)	-
Investerings	-	332.381	-	326.991	45.502	704.874
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Aanschafwaarde 31 december 2024	628.865	10.406.908	125.072	4.929.769	45.502	16.136.116
Afschrijvingen t/m 2023	628.865	6.126.676	125.072	3.760.271	-	10.640.884
Afschrijfdeel desinvestering	-	-	-	-	-	-
	-	4.280.232	-	1.169.498	45.502	5.495.232
Afschrijving museum 2024	-	-	-	276.366	-	276.366
Afschrijving t.l.v. huisvestingskosten	-	24.526	-	-	-	24.526
<i>Afschrijving t.l.v. investeringssubsidies onder de langlopende schulden:</i>						
*uitbreiding depot	-	74.842	-	-	-	74.842
*beveiliging beeldentuin	-	17.687	-	-	-	17.687
*veiligheid musea	-	18.986	-	-	-	18.986
*Investerings 2018	-	71.159	-	-	-	71.159
*Investerings 2019	-	11.123	-	-	-	11.123
*Investerings 2020	-	103.667	-	-	-	103.667
*Investerings brandmeldcentrale	-	27.890	-	-	-	27.890
*Investerings 2023	-	1.659	-	-	-	1.659
*Investerings 2024	-	50.781	-	-	-	50.781
vrijval investeringssubsidie	-	377.794	-	-	-	377.794
totaal afschrijvingen	-	402.320	-	276.366	-	678.686
Boekwaarde per 31 december 2024	-	3.877.912	-	893.132	45.502	4.816.546

De investeringen in 2024 bestaan voor het merendeel uit de aanschaf van ICT middelen (€ 392.831), vervanging verlichting (€ 75.343) en investeringen in beveiliging (€ 274.461). De post Onderhanden activa betreft investering in materieel voor het onderhoud van de buitenruimtes. Vanaf 2024 worden aanzienlijke kosten voor groot onderhoud (> € 5.000 per activiteit) aangemerkt voor activering. Voor deze kosten wordt indien mogelijk een investeringssubsidie gevormd.

Op de materiële vaste activa zijn de volgende afschrijvingspercentages van toepassing:

- Bedrijfsinstallaties 10%
- Gebouwen en infrastructuur 2,5% / 10% / 20%
- Masterplan en Deltaplan 10%
- Overige inventaris en inrichting 20%

Vlottende activa**Voorraden**

(euro)

	2024	2023
Vorraad reproducties drukwerk e.d.		
Reproducties en affiches	30.388	33.254
Cadeau-artikelen	318.644	342.259
Boekwerken en catalogi	480.518	512.338
Kaarten	30.421	26.332
Museumkaart	18.261	23.415
	<u>878.232</u>	<u>937.598</u>
Af: Voorziening incurante voorraad	<u>(20.000)</u>	<u>(20.000)</u>
	<u>858.232</u>	<u>917.598</u>

Reproductierechten

De reproductierechten vloeien voort uit de beheersovereenkomst die in 1973 met de Staat der Nederlanden is gesloten. Hierdoor kan de museumwinkel catalogi, foto's, prentbriefkaarten en dergelijke verkopen.

Vorderingen**Debiteuren**

(euro)

	2024	2023
Debiteuren museumwinkel	38.654	5.994
Debiteuren museum	<u>133.424</u>	<u>444.316</u>
	<u>172.078</u>	<u>450.310</u>

De post debiteuren museum bevat een dubieuze post van € 190.000. Dit betreft de onzekerheid of een buitenlandse partner aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Het museum is in onderhandeling met deze buitenlandse partner voor een afkoop van deze vordering. Deze post is ten laste van het resultaat gebracht in 2021.

Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten

(euro)

	2024	2023
Bijdrage Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	73.206	25.499
Nog te ontvangen vergoedingen cultuurfondsen	495.000	54.000
Entreegelden via Museumkaart	117.576	74.822
Vooruitbetaalde inkoop boeken	17.759	3.545
Nog te ontvangen vergoedingen VriendenLoterij	308.728	260.876
Teruggaaf Energiebelasting	77.000	60.000
BTW museum	-	403.636
Vordering Fietsplan	6.554	5.819
Overige	175.077	214.746
	<u>1.270.901</u>	<u>1.102.943</u>
Totaal vorderingen	<u>1.442.979</u>	<u>1.553.253</u>

Liquide middelen

(euro)

	2024	2023
Museum:		
Kas	15.670	113.354
ING Bank	2.701.898	2.870.203
ABN Amrobank NV	22.223.429	11.863.675
Rabobank	1.998.537	1.981.103
Museumwinkel:		
Kas	11.075	12.129
ING Bank	585.656	196.064
ABN Amrobank NV	135.574	66.657
Totaal liquide middelen	<u>27.671.839</u>	<u>17.103.185</u>

De Liquide middelen zijn fors gestegen in het afgelopen boekjaar. Dit wordt deels veroorzaakt door de bijdrage van het Rijksvastgoedbedrijf voor de vervanging van het dak van de Van de Velde vleugel. Anderzijds door het sparen van huisvestingssubsidie voor de toekomstige uitbreiding van het museum.

De Stichting Kröller-Müller Museum maakt gebruik van ondernemersdepositorekeningen.

De huidige rentepercentages zijn:

ABN Amro deposito 6 maanden vast, 1,8 % vanaf 27 december 2024	€ 5.000.000
ABN Amro deposito 5,5 maand vast, 2,05 % vanaf 18 december 2024	€ 5.000.000

Rabobank bedrijfsspaarrekening vrij opneembaar, 1,5 %	€ 1.992.758
---	-------------

De ABN Amrobank is gewaardeerd met een A rating (Standard & Poor's). De ING bank is gewaardeerd met een A- rating (Standard & Poor's). De Rabobank is gewaardeerd met een A+ rating (Standard & Poor's).

Algemene reserve

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	3.148.516	3.148.516
Exploitatieresultaat	-	-
Stand per 31 december	3.148.516	3.148.516

Bestemmingsreserve Tentoonstellingen

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	501.877	-
Stand per 31 december	501.877	-

In 2024 vormt het museum een bestemmingsreserve tentoonstellingen uit het resterende saldo van de bestemmingsreserve Covid-19. Deze reserve wordt gevormd om toekomstige tentoonstellingen mogelijk te maken op het moment dat de reguliere begroting onvoldoende ruimte biedt. Het is dan ook de ambitie van het museum om de komende jaren resultaat toe te kennen aan deze bestemmingsreserve. Het museum ambieert hogere bezoekersaantallen. Om deze ambitie te verwezenlijken wil het museum tentoonstellingen realiseren voor een groter, vooral Nederlands publiek. Met deze bestemmingsreserve creëert het museum financiële ruimte om vorm te geven aan deze ambitie.

Bestemmingsreserve Covid-19

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	570.907	1.511.830
Mutatie bestemmingsreserve	(570.907)	(940.923)
Stand per 31 december	-	570.907

Het museum heeft in 2020, 2021 en 2022 extra subsidie ontvangen van het ministerie van OCW voor het opvangen van de negatieve financiële gevolgen van de coronapandemie. Het negatieve resultaat van 2024 is ten laste gebracht van de Bestemmingsreserve Covid-19. In verband met de actuele stand van zaken omtrent de pandemie is de bestemmingsreserve opgeheven en is het resterende saldo omgezet naar een bestemmingsreserve tentoonstellingen.

Fonds kunstaankopen

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	537.516	518.033
Bij:		
Resultaat Museumwinkel	<u>107.981</u>	<u>76.759</u>
	107.981	76.759
	645.497	594.792
Af: Besteed aan kunstaankopen	<u>129.816</u>	<u>57.276</u>
Stand per 31 december	<u><u>515.681</u></u>	<u><u>537.516</u></u>

Het resultaat van de Museumwinkel wordt, waar de financiële exploitatie dit toelaat, jaarlijks gedoteerd aan het Fonds kunstaankopen. Vanuit het Fonds kunstaankopen worden aankopen gefinancierd die niet op andere wijze gefinancierd kunnen worden en worden de kosten die gepaard gaan met het verwerven van kunstaankopen gedekt, zoals intake- en transportkosten.

Hilgemann Fonds

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	11.938
Bij:		
Dotatie	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>
	10.000	10.000
	10.000	21.938
Af: Besteed aan kunstaankopen	<u>-</u>	<u>21.938</u>
Stand per 31 december	<u><u>10.000</u></u>	<u><u>-</u></u>

Het Hilgemann fonds is een fonds op naam van Ewerdt Hilgemann en Antoinette de Stigter ter ondersteuning van mid career kunstenaars die zich bezighouden met beeldhouwkunst in de brede zin van het woord. Het fonds ondersteunt in de vorm van aankopen, tentoonstellingen en publicaties. Voor het Hilgemann Fonds wordt in 2024 € 10.000 aan donaties ontvangen.

Aankoopfonds VriendenLoterij

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	852.926	526.907
Bij:		
Dotatie	<u>1.125.047</u>	<u>1.078.029</u>
	1.125.047	1.078.029
	1.977.973	1.604.936
Af: Besteed aan kunstaankopen	<u>518.109</u>	<u>752.010</u>
Stand per 31 december	<u>1.459.864</u>	<u>852.926</u>

De VriendenLoterij is sinds 1999 hoofdbegunstiger van het museum. Tot en met 2021 werden de bijdragen van de VriendenLoterij ontvangen door het Helene Kröller-Müller Fonds. Vanaf 2022 worden de bijdragen rechtstreeks door het museum ontvangen. Niet bestede bijdragen worden gereserveerd voor toekomstige aankopen in het Aankoopfonds VriendenLoterij. Over 2024 ontvangt het museum een bedrag van € 1.125.047 van de VriendenLoterij.

Voorzieningen**Voorziening jubileumuitkeringen**

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	117.853	114.233
Toevoeging boekjaar	8.551	12.927
Besteding boekjaar	<u>(12.992)</u>	<u>(9.307)</u>
Stand 31 december	<u>113.412</u>	<u>117.853</u>

In 2025 verwacht het museum € 18.715 uit te keren ten laste van de voorziening jubileumuitkeringen.

Voorziening groot onderhoud

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	830.819	837.059
Besteding boekjaar	-	-
Toevoeging boekjaar	-	(6.240)
Beschikbaar	<u>830.819</u>	<u>830.819</u>
Vrijval boekjaar	<u>(830.819)</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>830.819</u>

Tot en met 31 december 2023 werden de kosten van groot onderhoud verwerkt via een voorziening groot onderhoud. Vanaf 1 januari 2024 worden de kosten van groot onderhoud verwerkt in de boekwaarde van het actief, de zogeheten componentenbenadering. De reden van deze stelselwijziging is gelegen in de verbetering van het inzicht dat de jaarrekening geeft aangezien de nieuwe waarderingsgrondslag meer in overeenstemming is met de bedrijfseconomische normen.

De stelselwijziging naar de nieuwe grondslagen is op basis van overgangsbepaling RJ 212.807 – methode 3 prospectief vanaf boekjaar 2024 verwerkt. Dit betekent dat de boekwaardes van de materiële vaste activa per 1 januari 2023 en 31 december 2023 ongewijzigd zijn gebleven, evenals de voorziening groot onderhoud per 31 december 2023.

Per 1 januari 2024 is het saldo van de voorziening groot onderhoud van € 830.819 vrijgevallen ten gunste van de nog te besteden huisvestingssubsidie OCW.

Langlopende schulden**Investeringsubsidie Veiligheid musea**

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	32.835	65.213
Vrijval / aanwending	<u>18.986</u>	<u>32.378</u>
Stand per 31 december	<u><u>13.849</u></u>	<u><u>32.835</u></u>

In verband met de uitvoering van maatregelen voortvloeiende uit het rapport Veiligheid voor VRM-Musea wordt met ingang van 2006 jaarlijks een projectsubsidie van € 171.280 ontvangen. In verband met de stelselwijziging in het kader van de Erfgoedwet is de projectsubsidie Veiligheid musea per 1 januari 2017 komen te vervallen. Met een deel van deze subsidie zijn investeringen gepleegd die na afstemming met het ministerie, via de resultaatbestemming, onder de langlopende schulden gepresenteerd blijven als investeringsubsidie. De investeringsubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering.

Investeringsubsidie beveiliging

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	17.687	177.687
Vrijval / aanwending	<u>17.687</u>	<u>160.000</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>17.687</u></u>

In het kader van de beveiliging van onder andere de beeldentuin is in 2010 een investeringsubsidie van € 1.600.000 ontvangen. De eerste fase van de werkzaamheden is in 2012 gestart. In 2012 heeft de eerste facturatie plaatsgevonden in het kader van dit project ad € 171.865. In 2013 is er voor een bedrag ad € 1.003.650 geïnvesteerd. Begin 2014 is de investering en de technische oplevering van de laatste fase afgerond voor een bedrag van € 424.485.

Investeringsubsidie uitbreiding depot

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	2.482.249	2.557.091
Vrijval / aanwending	<u>74.842</u>	<u>74.842</u>
Stand per 31 december	<u><u>2.407.407</u></u>	<u><u>2.482.249</u></u>

In 2016 is gestart met de uitbreiding van het bestaande hoofddepot ter grootte van ongeveer 1.000 vierkante meter. Ten behoeve van de financiering van de uitbreiding zijn de Bestemmingsreserve OCW exploitatiesubsidie en Bestemmingsreserve OCW huisvestingsubsidie aangewend. De totale aanbesteding ultimo 2016 bedraagt € 2.993.669. De oplevering heeft in 2017 plaatsgevonden.

Investeringsubsidie 2018

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	316.265	437.375
Vrijval / aanwending	<u>71.159</u>	<u>121.110</u>
Stand per 31 december	<u><u>245.106</u></u>	<u><u>316.265</u></u>

Onderdeel van de stelselwijziging van het ministerie van OCW per 1 januari 2017 is de vorming van investeringsubsidies ten laste van de huisvestingssubsidie, om toekomstige afschrijvingslasten te dekken. In 2018 is voor de eerste maal een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingssubsidie.

Investeringsubsidie 2019

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	21.484	52.466
Vrijval / aanwending	<u>11.123</u>	<u>30.982</u>
Stand per 31 december	<u><u>10.361</u></u>	<u><u>21.484</u></u>

In 2019 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingssubsidie. De investeringsubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering.

Investeringsubsidie 2020

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	661.444	765.111
Vrijval / aanwending	<u>103.667</u>	<u>103.667</u>
Stand per 31 december	<u><u>557.777</u></u>	<u><u>661.444</u></u>

In 2020 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingssubsidie. De investeringsubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering.

Investeringsubsidie brandmeldcentrale

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	223.338	251.228
Vrijval / aanwending	<u>27.890</u>	<u>27.890</u>
Stand per 31 december	<u><u>195.448</u></u>	<u><u>223.338</u></u>

In 2021 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de vooruit ontvangen subsidie brandveiligheid, voor de vervanging van de brandmeldcentrale.

Investeringsubsidie 2023

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	7.218	-
Dotatie wegens investeringen	<u>-</u>	<u>8.294</u>
Vrijval / aanwending	<u>7.218</u> <u>1.659</u>	<u>8.294</u> <u>1.076</u>
Stand per 31 december	<u><u>5.559</u></u>	<u><u>7.218</u></u>

In 2023 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingssubsidie. De investeringsubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering.

Investeringsubsidie 2024

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie wegens investeringen	<u>404.820</u>	<u>-</u>
Vrijval / aanwending	<u>404.820</u> <u>50.781</u>	<u>-</u> <u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>354.039</u></u>	<u><u>-</u></u>

In 2024 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingssubsidie. Hierin is voor een bedrag van € 53.254 aan activeringen opgenomen ten behoeve van groot onderhoud. De investeringsubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering en het geactiveerde groot onderhoud.

Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	11.825.770	9.812.663
Erfgoedwet huisvestingssubsidie	7.354.121	5.273.151
Onttrekkingen wegens investeringen	<u>(404.820)</u>	<u>(8.294)</u>
	6.949.301	5.264.857
	18.775.071	15.077.520
Totale huisvestingslasten	4.432.758	3.803.696
Af: Totale huisvestingsbaten	<u>(377.795)</u>	<u>(551.946)</u>
Huisvestingslasten t.l.v. subsidie	4.054.963	3.251.750
Subtotaal onbestede huisvestingssubsidie	14.720.108	11.825.770
Bijdrage Rijksvastgoedbedrijf vervanging dak Van de Veldevleugel	5.034.068	-
Vrijval voorziening groot onderhoud	<u>830.819</u>	<u>-</u>
Totaal onbestede huisvestingssubsidie	<u>20.584.995</u>	<u>11.825.770</u>

De nog te besteden huisvestingssubsidie wordt op de balans vanaf 2024 gepresenteerd onder enkel de Langlopende schulden. In verband met de stelselwijziging in de voorziening groot onderhoud komt het kortlopende deel te vervallen. In de Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW is een bedrag van € 5.034.067 opgenomen wat als bijdrage is ontvangen vanuit het Rijksvastgoedbedrijf. Ditzelfde bedrag is gereserveerd voor de toekomstige renovatie van het dak van Van de Veldevleugel op middellange termijn.

Het museum is in 2016 gestart met een onderzoek naar het uitbreiden van de museumgebouwen. Het museum verwacht hiervoor in 2025 het Voorlopig ontwerp goed te keuren en met het definitieve ontwerp te starten. De Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW zal op termijn worden ingezet ter realisatie van de ambitie van het museum.

Kortlopende schulden**Leveranciers**

(euro)

	2024	2023
Leveranciers museum	756.882	389.393
Leveranciers museumwinkel	19.634	4.396
	<u>776.516</u>	<u>393.789</u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

(euro)

	2024	2023
BTW museumwinkel	5.638	15.584
Loonbelasting december	242.951	260.669
	<u>248.589</u>	<u>276.253</u>

Vooruitontvangen subsidie**Projectsubsidie brandveiligheid**

(euro)

	2024	2023
Stand per 1 januari	521.099	521.099
Investeringen	-	-
Stand per 31 december	<u>521.099</u>	<u>521.099</u>

In 2015 heeft het ministerie een bedrag van € 800.000 ter beschikking gesteld inzake brandveiligheidsmaatregelen (naar aanleiding van de Schipholbrand in het jaar 2005). Alle gebouwen die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Rijksvastgoedbedrijf dienen op termijn te voldoen aan de daarvoor gestelde brandveiligheidseisen. In 2015 is een bedrag van € 100.000 ontvangen en in 2016 is het resterende bedrag ad € 700.000 ontvangen. In 2021 en 2022 is ten laste van deze projectsubsidie een investeringssubsidie gecreëerd als gevolg van het vervangen van de brandmeldcentrale.

Overige schulden

(euro)

	2024	2023
Vakantiegeld	217.832	202.540
Reservering vakantiedagen	357.961	373.054
Accountants- en advieskosten	30.000	35.000
Te betalen lonen	19.638	45.822
Te betalen pensioenfondsen	150.019	156.454
Vooruit ontvangen/gefactureerde bruikleenvergoedingen	918.370	222.013
Onbestede opbrengsten geoormerkt werven	687.229	430.182
BTW museum	580.353	-
Energielasten	-	19.831
Te betalen inzake kosten inhuur personeel	-	9.772
Overige	158.099	31.761
	<u>3.119.501</u>	<u>1.526.429</u>

Over de jaren 2022 tot en met 2024 zijn de netto opbrengsten uit geoormerkt werven niet geheel besteed. De onbestede netto opbrengsten worden verantwoord onder de kortlopende schulden voor resp. € 430.182 (stand 2023) en € 257.047 (2024).

Vooruitontvangen bruikleenvergoedingen zijn gerelateerd aan ontvangen betalingen voor tentoonstellingen in Zuid-Korea en Japan.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

(euro)

Huurverplichting

Met ingang van 1 januari 2024 is er een nieuwe huurovereenkomst. De overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd. Gedurende deze periode kan het museum de overeenkomst opzeggen per aangetekende brief en met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden. De Staat kan de Overeenkomst per aangetekende brief opzeggen indien zwaarwegende gronden daartoe aanleiding geven, in welk geval de opzegtermijn in de regel 12 maanden zal zijn, of zoveel korter als de omstandigheden redelijkerwijs vereisen. De Huurverplichting voor 2025 bedraagt € 190.596 voor de periode 2026-2029 bedraagt de verplichting € 515.645.

Leasecontracten

Dit betreft twee leasecontracten inzake autolease voor € 949 en € 1.083 per maand. De lasten van deze twee leasecontracten bedragen derhalve € 11.382 en € 12.999 per jaar. Expiratiedata zijn respectievelijk 30 november 2027 en 15 september 2027. De verplichtingen bedragen voor de resterende looptijd respectievelijk € 34.147 en € 35.746.

Kunstaankopen

Geen.

Investeringsverplichting

Per balansdatum is er een restant investeringsverplichting ten behoeve van de automatisering van het museum van € 9.679. Ten behoeve van materieel € 72.338.

Leveringsopdrachten

In het kader van de uitbreiding van het museum zijn er verschillende opdrachten verstrekt. De opdrachten worden per ontwerpfase verstrekt:

MVSA	Opdracht € 288.000	Openstaand ultimo 2024 € 14.000
Liander	Opdracht € 108.733	Openstaand ultimo 2024 € 86.986
dGmr	Opdracht € 64.000	Openstaand ultimo 2024 € 3.200
Quist Wintermans	Opdracht € 24.710	Openstaand ultimo 2024 € 3.078
Haskoning	Opdracht € 15.000	Openstaand ultimo 2024 € 15.000
Tadao Ando	Opdracht € 1.207.500	Openstaand ultimo 2024 € 1.207.500(*)
Tadao Ando	Opdracht € 20.000	Openstaand ultimo 2024 € 20.000
Valstar Simonis	Opdracht € 81.500	Openstaand ultimo 2024 € 6.500
Valstar Simonis	Opdracht € 44.660	Openstaand ultimo 2024 € 1.200
West 8	Opdracht € 96.789	Openstaand ultimo 2024 € 24.197
West 8	Opdracht € 93.870	Openstaand ultimo 2024 € 23.468
West 8	Opdracht € 27.258	Openstaand ultimo 2024 € 6.815

(*) Een deel van de werkzaamheden is uitgevoerd in 2024, echter facturatie zal plaats vinden in 2025 o.b.v. termijnafspraken zoals opgenomen in de opdracht. Het Kröller-Müller Museum gaat per fase van het ontwerp de verplichting aan met de organisaties die deelnemen in het ontwerpteam, zoals Tadao Ando Architects & Associates, Valstar Simonis, etc.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

(euro)

Toegekende subsidie van het Ministerie van OCW

De subsidies in het kader van Publieksactiviteiten, Huisvesting en Collectiebeheer zijn sinds 1 januari 2021 alle vastgelegd in de Erfgoedwet. Hierdoor is het museum structureel verzekerd van subsidietoekenning. De subsidie voor Huisvesting en Collectiebeheer worden jaarlijks ambtshalve beschikt. De subsidie voor publieksactiviteiten worden vierjaarlijks beschikt.

• Besluit publieksactiviteitsubsidie 2025 (1583392)	2.262.799
Totaal erfgoedwetsubsidie publieksactiviteiten	2.262.799
• Besluit Erfgoedwetsubsidie 2025 huisvesting (47476701)	7.354.121
• Besluit Erfgoedwetsubsidie 2025 collectiebeheer (47476701)	2.673.645
Totaal Erfgoedwetsubsidie huisvesting en collectiebeheer	10.027.766

TOELICHTING BIJ DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2024

De gepresenteerde begroting is conform de ingediende en goedgekeurde meerjaren begroting OCW 2021-2024, die is gebaseerd op prijspeil 2020. Volgens het *Handboek verantwoording cultuursubsidies Erfgoedwet musea 2021-2024* dient deze begroting gehanteerd te worden.

Baten (euro)

	2024	begroting	2023
Directe opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>			
Entreegelden	2.204.020	2.116.000	2.136.785
Omzet museumwinkel	<u>924.891</u>	<u>834.000</u>	<u>922.429</u>
	<u>3.128.911</u>	<u>2.950.000</u>	<u>3.059.214</u>
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>			
Bruikleenvergoeding Zuid-Korea	261.630	319.000	-
Bruikleenvergoeding Japan	121.699	120.000	291.926
Bruikleenvergoeding Taiwan	635.000	-	-
Bruikleenvergoeding Italië	<u>1.077.138</u>	<u>1.072.000</u>	<u>1.490.360</u>
	<u>2.095.467</u>	<u>1.511.000</u>	<u>1.782.286</u>
	<u>5.224.378</u>	<u>4.461.000</u>	<u>4.841.500</u>

De in de begroting opgenomen directe opbrengsten waren gebaseerd op een bezoekersaantal van 290.000. Per 1 januari 2024 heeft het museum de entreprijs voor volwassenen verhoogd met € 0,50. Dit leidt tot een hogere opbrengst per bezoeker. Het aantal bezoekers was met 289.544 nipt lager dan het begrote aantal bezoekers. De omzet van de Museumwinkel is toegenomen in 2024. Dit werd niet alleen veroorzaakt door de aankopen van bezoekers in de Museumwinkel en in de webwinkel, maar ook door opbrengsten uit merchandise. Ook de bruikleenopbrengsten zijn hoger dan begroot door een extra tentoonstelling in Taiwan.

Indirecte opbrengsten

(euro)

	2024	begroting	2023
Indirecte opbrengsten			
Huuropbrengst	163.666	85.000	119.311
Speciale openstellingen	22.549	57.000	48.351
Provisie verzekeringspremie	17.524	-	-
Omzet kantine	35.855	30.000	34.146
Opbrengst energie	33.073	39.000	29.612
Opbrengst catalogi	9.664	25.000	57.771
Bruikleenvergoedingen binnenland	18.000	3.000	-
Overige indirecte opbrengsten	<u>110.469</u>	<u>73.000</u>	<u>100.409</u>
	<u>410.800</u>	<u>312.000</u>	<u>389.600</u>

De indirecte opbrengsten zijn hoger dan 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere huuropbrengst vanuit de horeca en bruikleenvergoedingen binnenland. De opbrengsten van catalogi en speciale openstellingen zijn lager dan begroot en lager dan vorige jaren. Dit wordt met name veroorzaakt door 3 avondopenstellingen in 2023 versus 1 avondopenstelling in 2024. In 2023 werden er meer catalogi verkocht dan bij de tentoonstellingen in 2024.

Subsidie OCW

(euro)

	2024	2023
Erfgoedwet publieksactiviteiten	<u>2.262.799</u>	<u>2.145.944</u>
Erfgoedwet huisvesting	7.354.121	5.273.151
Erfgoedwet huisvesting	(404.820)	(8.294)
Onttrekking wegens investeringen	<u>6.949.301</u>	<u>5.264.857</u>
Onttrekkingen (lasten):		
Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf		
- huur	219.887	375.332
Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	387.548	367.235
Verzekeringen	44.454	41.481
Afschrijvingen op investeringen	402.320	575.605
Kosten dagelijks onderhoud	252.079	203.133
Onderhoudscontracten	230.083	253.171
Mutatie voorziening groot onderhoud	<u>-</u>	<u>(6.240)</u>
	482.162	450.064
Overige huisvestingskosten		
- advieskosten gebouw en klimaat	18.450	20.581
- advieskosten uitbreiding museum	2.145.686	1.485.504
- kosten diverse verbouwingen	476.591	107.035
- kosten renovatie toiletgroepen	50.652	23.574
- energielasten	<u>205.008</u>	<u>357.285</u>
	<u>2.896.387</u>	<u>1.993.979</u>
Totaal onttrekkingen	<u>4.432.758</u>	<u>3.803.696</u>
Toevoegingen (baten):		
Vrijval investeringssubsidie OCW	377.795	551.946
Overige baten		
- Restitutie servicekosten	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal toevoegingen	<u>377.795</u>	<u>551.946</u>
Toerekening subsidie Erfgoedwet huisvesting	<u>4.054.963</u>	<u>3.251.750</u>
Erfgoedwet collectiebeheer	<u>2.673.645</u>	<u>2.535.572</u>

Met ingang van 1 januari 2021 ontvangt het museum al zijn subsidies vanuit de Erfgoedwet. Dit geeft het museum langjarige zekerheid. De subsidies voor collectiebeheer en huisvesting worden jaarlijks beschikt, de subsidie voor publieksactiviteiten worden vierjaarlijks beschikt.

Overige subsidies/bijdragen

(euro)

	2024	begroting	2023
Subsidies uit publieke middelen			
Gemeente Ede	23.625		20.000
Provincie Gelderland	15.000		-
OCW incidentele subsidie	-		-
	<u>38.625</u>	<u>-</u>	<u>20.000</u>
Bijdragen uit private middelen		120.000	
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	30.000	50.000	323.500
Vereniging Rembrandt	502.500		-
Mondriaanfonds	495.000		-
Rozet Onderwijs Pr8programma	4.393		-
Diverse bijdragen 'Een echte Van Gogh'	3.650		6.900
Diverse bijdragen filosoferlessen	-		750
Elise Mathilde fonds	5.000		-
Madeleine Fonds	-		10.000
Hilgemann Fonds	10.000		10.000
Gravin Bylandt stichting	2.500		-
Geanonimiseerde gevers	-		146.773
Stichting Turing Foundation	-		36.000
International Music and Art foundation	-		30.000
Cultuurfonds	25.000		60.000
Tijdgeest BV	-		10.841
Fonds 21	-		35.000
Gijsselaar Hintzenfonds	-		2.500
BlockBusterFonds	(3.556)		71.115
Van Eelen Weeber stichting	70.000		-
Jaap Harten fonds	15.000		-
LUSTR MuseumMurals	28.000		-
Stichting Zabawas	-		15.000
Bijdragen cultuursnack	<u>2.100</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>1.189.587</u>	<u>170.000</u>	<u>758.379</u>
Geormerkt werven via VriendenLoterij	241.587	231.000	206.255
VriendenLoterij	<u>1.125.047</u>	<u>1.000.000</u>	<u>1.078.030</u>
	<u>1.366.634</u>	<u>1.231.000</u>	<u>1.284.285</u>
Totaal overige subsidies / bijdragen	<u>2.594.846</u>	<u>1.401.000</u>	<u>2.062.664</u>

Ook in 2024 ondersteunt de Gemeente Ede het project Mijn Beeldentuin.

In 2024 is de aankoop gedaan van het werk *Ohne Titel* uit 1969 van Binky Palermo. Het Mondriaan Fonds heeft hier een bijdrage aan verstrekt ter waarde van € 495.000 en Vereniging Rembrandt ter waarde van € 500.000.

In 2024 ondersteunt de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds diverse kleine projecten voor een bedrag van € 30.000. Daarnaast ontving het museum voor het Art & Project vanuit de Van Eelen Weeber stichting een bedrag van € 50.000, vanuit het CultuurFonds € 25.000, het Jaap Harten fonds € 15.000 en Vereniging Rembrandt € 2.500.

Ten behoeve van de restauratie van het object *56 barrels* van Christo is voor € 27.500 aan bijdragen ontvangen, waarvan € 20.000 vanuit Van Eelen Weeber stichting, € 5.000 vanuit Elise Mathilde Fonds en € 2.500 vanuit Stichting Gravin van Bylandt.

In 2021 is het Hilgemann Fonds gevormd. Het museum ontvangt vijf jaar lang een bijdrage van Ewerdt Hilgemann en Antoinette de Stigter ter ondersteuning van mid career kunstenaars die zich bezighouden met beeldhouwkunst in de brede zin van het woord in de vorm van aankopen, tentoonstellingen en publicaties. Voor het Hilgemann Fonds wordt in 2024 € 10.000 aan donaties ontvangen.

De opbrengsten geoormerkt werven zijn in 2024 hoger in vergelijking met 2023. De opbrengsten, onder aftrek van de wervingskosten, worden voor het niet gebruikte deel gereserveerd voor toekomstige projecten.

Lasten

(euro)

	2024	begroting	2023
Salariskosten			
Lonen en salarissen	4.726.031	4.544.000	4.593.972
Sociale lasten	861.055	798.000	795.531
Pensioenlasten	550.868	492.000	529.915
Woon/werkverkeer	205.010	161.000	169.719
Jubileumuitkeringen	12.992	-	9.307
Inhuur personeel	342.271	289.000	261.807
	<u>6.698.227</u>	<u>6.284.000</u>	<u>6.360.251</u>

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2024 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de Stichting Kröller-Müller Museum, omgerekend naar volledige mensjaren, 104,4 personen (2023: 100,4 personen).

Bezoldiging bestuurders

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT-norm voor 2024 bedraagt € 233.000 en de Stichting Kröller-Müller Museum blijft daar met alle uitkeringen ruim onder.

bedragen x € 1	E. Tempel	F. de Vogel	E.J.H. Pelsers
Functie(s)	algemeen directeur	zakelijk directeur	algemeen directeur
Gegevens 2024			
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	172.795	141.050	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.328	17.447	
Totaal bezoldiging	192.123	158.497	
Toepasselijk WNT-maximum	233.000	233.000	
Gegevens 2023			
Duur dienstverband	1/11 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Beloning	27.871	134.613	165.543
Belastbare onkostenvergoeding			-
Beloningen betaalbaar op termijn	3.019	17.412	9.024
Totaal bezoldiging	30.890	152.025	174.567
Toepasselijk WNT-maximum	37.268	223.000	223.000

Onbezoldigde toezichthoudende topfunctionarissen

De Raad van Toezicht van het Kröller-Müller Museum is vanaf de verzelfstandiging van het museum in 1994 onbezoldigd. De huidige samenstelling is:

Naam topfunctionaris	Functie
H.H.J. Dijkhuizen	Voorzitter
T. Menssen	Vicevoorzitter
M.L. Brand Flu	Lid
M. Sellink	Lid
E. Mackay	Lid
H. Bast	Lid
G.J.J. van 't Hof	Lid

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Huisvestingskosten

(euro)

	2024	2023
<i>Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf</i>		
- huur	219.887	375.332
Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	387.548	367.235
Verzekeringen	44.454	41.481
Afschrijvingen op investeringen	402.320	575.605
Kosten dagelijks onderhoud	252.079	203.133
Onderhoudscontracten	230.083	253.171
Mutatie voorziening groot onderhoud	-	(6.240)
	482.162	450.064
<i>Overige huisvestingskosten</i>		
- advieskosten gebouw en klimaat	18.450	20.581
- advieskosten uitbreiding museum	2.145.686	1.485.504
- kosten diverse verbouwingen	476.591	107.035
- kosten renovatie toiletgroepen	50.652	23.574
- energielasten	205.008	357.285
	2.896.387	1.993.979
Totaal lasten	4.432.758	3.803.696
Vrijval investeringssubsidie OCW	377.795	551.946
Overige baten		
- Restitutie servicekosten	-	-
Totaal baten	377.795	551.946
Totaal lasten minus baten	4.054.963	3.251.750

Per 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden en daarmee een stelselwijziging in de subsidiëring van het behoud en beheer van collecties en gebouwen enerzijds en subsidiëring van publieksactiviteiten anderzijds. Tot 2017 betaalde het museum jaarlijks een gebruikersvergoeding aan het Rijksvastgoedbedrijf, dat daarmee de verantwoordelijkheid had voor het groot onderhoud en de instandhouding van de gebouwen. Door de stelselwijziging is het museum hiervoor verantwoordelijk geworden. Tot ultimo 2019 heeft het Kröller-Müller Museum dienstverlening van het Rijksvastgoedbedrijf afgenomen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. Vanaf 1 januari 2020 is het museum dit in eigen beheer gaan uitvoeren.

Per 1 januari 2023 is de methodiek voor het vaststellen van de hoogte van de voorziening groot onderhoud gewijzigd.

Op basis van het Meerjaren onderhoud- en investeringsplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. In 2024 heeft er een stelselwijziging plaats gevonden op de voorziening groot onderhoud. Dit heeft er toe geleid dat er in 2024 een vrijval van € 830.819 heeft plaatsgevonden direct ten gunste van het saldo nog te besteden huisvestingssubsidie langlopend. De vrijval investeringssubsidie OCW voor een bedrag van € 377.795 betreft het afschrijvingsdeel op investeringen waarvoor een investeringsubsidie is gevormd ten laste van de huisvestingssubsidie of via ontvangen gelden die voor een investeringsdoel geormerkt waren.

Met oog op de uitbreiding/verbouwing van het museum zijn de kosten voor advisering/ontwerp e.d. toegenomen.

Kunstaankopen
 (euro)

	2024	begroting	2023
Aankopen Kunst	1.578.936	1.000.000	806.298
Transportkosten	53.575	-	14.781
Intakekosten	9.281	-	9.140
Installatiekosten	<u>1.751</u>	<u>-</u>	<u>1.105</u>
	<u>1.643.543</u>	<u>1.000.000</u>	<u>831.324</u>

Het bedrag van de normbegroting is gebaseerd op de besteding van de bijdrage van de VriendenLoterij ad € 1.000.000. Niet bestede bijdragen van de VriendenLoterij worden sinds 2022 gereserveerd in het Aankoopfonds VriendenLoterij. Indien de aankopen kunst hoger zijn dan de jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij wordt het restant gedekt vanuit het Aankoopfonds VriendenLoterij en/of het Fonds kunstaankopen.

Overige lasten

(euro)

	2024	begroting	2023
Collectiepresentatie	728.727	677.000	704.847
Bruikleenverkeer inkomend	20.557	17.000	19.301
Educatie	140.431	71.000	127.714
Tentoonstellingen	680.762	635.000	2.177.972
Bruikleenverkeer uitgaand	26.718	54.000	26.790
Collectiebeheer	51.546	57.000	63.830
Collectiedocumentatie	155.388	52.000	73.428
Conservering en restauratie	340.650	149.000	322.450
Organisatiekosten	710.332	561.000	547.472
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	799	17.000	1.090
Marketingkosten	698.703	567.000	289.873
Inkoop museumwinkel	395.984	411.000	391.282
Beheerskosten museumwinkel	57.483	57.000	62.472
Directiereserve	-	225.000	-
Overige personeelslasten	409.010	369.000	479.666
	<u>4.417.090</u>	<u>3.919.000</u>	<u>5.288.187</u>

De hogere realisatie van de overige lasten ten opzichte van de begroting met ongeveer € 522.000 wordt met name veroorzaakt door de volgende items:

- Hogere realisatie kosten collectiepresentatie & documentatie (€ 155.000).
- Hogere realisatie kosten educatie (€ 69.000).
- Hogere realisatie kosten tentoonstellingen (€ 45.000).
- Hogere realisatie kosten voor conservering en restauratie (€ 192.000).
- Hogere realisatie marketingkosten (€ 132.000)
- Hogere realisatie voor organisatiekosten (€ 174.000)
- Hogere realisatie kosten voor overige personeelslasten (€ 40.000)
- Lagere realisatie kosten bruikleenverkeer (€ 27.000)

Ten opzichte van 2023 zijn de kosten met ruim € 870.000 afgenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor tentoonstellingen en programmering, dit zorgde voor een verlaging van circa € 1.500.000. Andere kosten waren hoger dan in vergelijking met 2023. De kosten voor collectiedocumentatie zorgde voor een stijging van kosten. Dit werd vooral veroorzaakt door hogere kosten voor het fotograferen van de collectie, uitbreiding van het aantal licenties van het collectieregistratiesysteem en hogere kosten voor het samenwerkingsverband Van Gogh Worldwide. Ook de vernieuwing van het ICT landschap en het project tot verbetering van de administratieve organisatie zorgde in 2024 voor een stijging van de kosten (organisatiekosten).

Ook is er in 2024 aandacht besteed aan verbeteringen aan de zichtbaarheid van het merk Kröller-Müller Museum, door aanpassingen op de website, onderzoeken van de Customer Journey (klantreis) en toename van de reguliere marketingactiviteiten. De overige rubrieken binnen de overige lasten liggen redelijk in lijn met het voorgaande jaar.

Kosten voor educatie en Conservering en restauratie zijn hoger dan begroot. De extra kosten worden gedekt vanuit extra bijdragen, die voor specifieke educatieve projecten of restauraties worden geworven en nog niet bekend waren op het moment van begroten.

De directiereserve was als onvoorzien in de begroting opgenomen, dit teneinde eventuele negatieve impact van kosten (of lagere opbrengsten) gedurende het jaar op te kunnen vangen.

DETAILLERING CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2024

(euro)

Categoriaal	Functioneel	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	
BATEN					
	Directe opbrengsten				
	Publieksinkomsten totaal	5.224.378			
	Publieksinkomsten binnenland totaal	3.128.911			
	waarvan kaartverkoop	2.204.020	2.204.020		
	waarvan overig	924.891	924.891		
	Publieksinkomsten buitenland totaal	2.095.467	2.095.467		
	Sponsorinkomsten	16.000			
	waarvan sponsoring in natura	-			
	waarvan overige sponsorinkomsten	16.000	16.000		
	Overige inkomsten	-			
	waarvan vergoedingen van coproductanten	-			
	waarvan overige inkomsten	-			
	Totale directe opbrengsten	5.240.378			
	Indirecte opbrengsten	410.800			
	waarvan kapitalisatie van vrijwilligers	-			
	waarvan overige indirecte opbrengsten	410.800	263.440	98.146	49.214
	Private middelen	2.556.221			
	particulieren incl. vriendenverenigingen	30.000	30.000	-	
	bedrijven	-			
	private fondsen	1.159.587	152.087	1.007.500	
	goede doelen loterijen	1.366.634		1.366.634	
	Totale Opbrengsten	8.207.399	5.685.905	2.472.280	49.214
	Structurele subsidie OCW	8.991.407			
	Regeling specifiek cultuurbeleid	2.262.799	2.262.799		
	Erfgoedwet onderdeel huisvesting	4.054.963	2.351.878	1.459.787	243.298
	Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer	2.673.645		2.673.645	
	Incidentele publieke subsidies	38.625	38.625		
	Totale Subsidies/Bijdragen	9.030.032	4.653.302	4.133.432	243.298
	TOTALE BATEN	17.237.431	10.339.207	6.605.712	292.512

111

(VERVOLG)

(euro)

Functioneel		Totaal	Publieks-activiteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
Categoriaal			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	

LASTEN

Salarislasten	6.698.226	3.196.441	2.055.503	1.446.282
Huisvestingslasten	4.054.963	2.351.878	1.459.787	243.298
Afschrijvingen	276.366	160.292	99.492	16.582
Aankopen	1.643.543		1.643.543	
Overige lasten	4.417.090	2.579.125	717.824	1.120.141
Collectiepresentatie	728.727	558.487	170.240	
Bruikleenverkeer inkomend	20.557	20.557		
Educatie	140.431	140.431		
Tentoonstellingen	680.762	680.762		
Bruikleenverkeer uitgaand	26.718	26.718		
Collectiebeheer	51.546		51.546	
Collectiedocumentatie	155.388		155.388	
Conservering en restauratie	340.650		340.650	
Organisatiekosten	710.332			710.332
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	799			799
Marketingkosten	698.703	698.703		
Inkoop museumwinkel	395.984	395.984		
Beheerskosten museumwinkel	57.483	57.483		
Overige personeelskosten	409.010			409.010
TOTALE LASTEN	17.090.188	8.287.736	5.976.149	2.826.303

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	147.243	2.051.471	629.563	(2.533.792)
Saldo rentebaten/-lasten	378.830			378.830
Mutatie aankoopfonds	21.835		21.835	
Mutatie aankoopfonds VriendenLoterij	(606.938)		(606.938)	
Mutatie bestemmingsfondsen	(10.000)		(10.000)	
Koersverschillen	-			-
Saldo uit bedrijfsvoering	(69.030)	2.051.471	34.460	(2.154.961)
Toerekening Algemeen beheer	-	(1.552.446)	(602.515)	2.154.961

EXPLOITATIERESULTAAT	(69.030)	499.025	(568.055)	-
Overheveling subsidie	-	(499.025)	499.025	
Onttrekking Algemene reserve	69.030	-	(69.030)	

Toerekening Algemeen beheer aan Erfgoedwet publiek en collectiebeheer

(euro)

	Erfgoedwet Publiek	Erfgoedwet Collectiebeheer	Algemeen Beheer
Totale baten	10.339.207	6.605.712	
OCW subsidie	(2.262.799)	(2.673.645)	
Subsidie Erfgoedwet huisvesting	(2.351.878)	(1.459.787)	
Geormerkte baten aankopen kunst	-	(1.366.634)	
Baten ten behoeve van toerekening	5.724.530	1.105.646	
Totale lasten	8.287.736	5.976.149	
Aankopen	-	(1.643.543)	
Lasten ten behoeve van toerekening	8.287.736	4.332.606	
Totaal baten en lasten	14.012.266	5.438.252	19.450.518
Verdeling Algemeen beheer	72,0%	28,0%	
Toerekening Algemeen beheer	1.552.446	602.515	2.154.961

TOELICHTING OP DE VERDEELSLEUTELS ZOALS GEHANTEERD IN DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

Kosten per functie

Het *Handboek verantwoording cultuursubsidies Erfgoedwet musea 2021-2024* van het Ministerie van OCW schrijft voor de verdeling van kosten en opbrengsten vanuit de Categoriele exploitatierekening naar de Functionele exploitatierekening de volgende indeling naar functies voor:

1. Publieksactiviteiten
2. Collectiebeheer
3. Algemeen beheer

Toelichting op gehanteerde verdeelsleutels

Baten

Entreegelden, opbrengsten uit bruikleenverkeer en de omzet van de museumwinkel vallen volledig onder de Publieksactiviteiten.

De indirecte opbrengsten worden specifiek toegerekend aan de verschillende functies. De opbrengsten uit private middelen worden specifiek toegerekend aan de verschillende functies. De structurele subsidie Erfgoedwet huisvesting is op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer.

Lasten

De personeelslasten zijn in hoofdzaak specifiek toegerekend aan de verschillende functies. Secretariaat en bedrijfsbureau zijn toegerekend aan de functie Algemeen beheer. Marketing, presentatie, educatie, de tuindienst en bruikleenverkeer zijn toegerekend aan de functie Publiek. Restauratie, collectie en onderzoek en behoud en beheer zijn toegerekend aan de functie Collectiebeheer. De functies Algemeen directeur en Zakelijk directeur zijn toegerekend aan Algemeen beheer. De functie Commercieel directeur is toegerekend aan Publieksactiviteiten. De afdeling Beveiliging is toegerekend aan Publieksactiviteiten voor de kosten die samenhangen met de openstelling van het museum. De kosten van de centrale meldkamer zijn toegerekend aan Collectiebeheer. De afdeling Huishoudelijke dienst is voor 50% toegerekend aan Publieksactiviteiten en voor 50% aan Algemeen beheer. De functies conservator, registrar en de Technische dienst tentoonstellingen worden gelijk verdeeld over Publieksactiviteiten en collectiebeheer.

De huisvestingslasten zijn op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer.

De afschrijvingen zijn op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer. De overige lasten zijn specifiek toegerekend aan de verschillende functies.

Otterlo, 3 april 2025

E. Tempel
Algemeen directeur

F. de Vogel
Zakelijk directeur

H.H.J. Dijkhuizen
Voorzitter Raad van Toezicht

T. Menssen
Vicevoorzitter Raad van Toezicht

M.L. Brand Flu
Lid Raad van Toezicht

M. Sellink
Lid Raad van Toezicht

E.M. Mackay
Lid Raad van Toezicht

H. Bast
Lid Raad van Toezicht

G.J.J. van 't Hof
Lid Raad van Toezicht

David van de Kop, 07.30 uur, 1985.

OVERIGE GEGEVENS

ACTIVITEIT EN BEREIK**Prestatieverantwoording 2024**

	2024		Activiteitenplan		2023	
Tentoonstellingen	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers
1. Tijdelijke tentoonstellingen	13	289.544	5	360.000	6	282.926
Totaal bezoeken (2+3+4+5)		289.544		360.000		282.926
2. Reguliere bezoeken		258.822		320.000		254.683
3. Bezoeken PO		9.095		7.500		8.640
4. Bezoeken VO		21.627		32.500		19.603
5. Bezoeken MBO/HO		-		-		-
Specificatie van bezoeken totaal:						
6. Gratis bezoeken		23.590		100.000		24.267
7. Betaalde bezoeken		265.954		260.000		258.659
Overige bezoeken:						
8. Bezoeken website totaal				675.000		1.091.540
9. Aantal unieke bezoekers website				490.000		780.033
Overige activiteiten	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
10. Schoolgebonden activiteiten	95	19.632	24	45.000	118	17.760
11. Waarvan PO	9	9.095	16	20.000	26	8.640
12. Waarvan VO	82	10.537	8	25.000	80	9.120
13. Waarvan MBO/HO	4		-	-	12	
14. Openbare activiteiten	10	n.b.	26	7.500	10	n.b.
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	105	19.632	50	52.500	128	17.760

Het museum heeft gedurende het gehele jaar één of meerdere tijdelijke tentoonstellingen, naast de doorlopende toegankelijkheid van de vaste presentatie. Bezoekersaantallen worden niet per tentoonstelling gedifferentieerd. De bezoekersaantallen worden sinds 2020 vastgesteld op basis van verkochte tickets, zowel online als lokaal. Binnen het schoolbezoek kan geen onderscheid gemaakt worden tussen voortgezet onderwijs en MBO en HBO. Deze categorieën worden dan ook samengevoegd gepresenteerd.

De bezoekers van de website worden vanuit Google Analytics gerapporteerd. De overige activiteiten zijn grotendeels op schattingen gebaseerd. Er vinden ook activiteiten buiten het museum plaats waarbij het aantal deelnemers niet binnen de reguliere registratie kunnen worden opgenomen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Kröller-Müller Museum te Otterlo

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Kröller-Müller Museum te Otterlo gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Kröller-Müller Museum per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de exploitatierekening over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Kröller-Müller Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarrapport omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Apeldoorn, 17 april 2025

Forvis Mazars N.V.

w.g.

R.C. Dol MSc RA

BIJLAGE: VERWERVINGEN

Overdrachten (26)

CARL ANDRE Quincy 1935 - New York 2024

Eleven Poems, 1974

drukwerk op papier, 31 × 31 × 0,3 cm

inv.nr. KM 134.822

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

MELANIE BONAJO Heerlen 1978

the coven (eschenau summer press publication 74), 2020

drukwerk op papier, 16,5 × 21,3 × 0,3 cm

inv.nr. KM 134.829

herkomst: herman de vries, Knetzgau/Eschenau

STANLEY BROUWN Paramaribo 1935 - Amsterdam 2017

a distance of 312 feet at an imaginary distance of 587 feet intersect each other in such a way that the intersection divides each distance in two equal distances on ..., 2005

drukwerk op papier, 15,7 × 15,6 × 1 cm

inv.nr. KM 134.823

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

CHOHREH FEYZDJOU Teheran 1955 - Parijs 1996

Untitled (Product of Chohreh Feyzjou), 1993

drukwerk op papier, 21 × 29,6 × 0,5 cm

inv.nr. KM 134.831

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

JOEL FISHER Salem 1947

Isography (Sealevel, march 2003), 2003

drukwerk op papier, 21 × 15 × 0,3 cm

inv.nr. KM 134.825

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

HAMISH FULTON Londen 1946

Ajawaan, 1987

drukwerk op papier, 19 × 143,3 × 0,3 cm (uitgevouwen),

19 × 27,3 × 0,3 cm (dicht)

inv.nr. KM 134.807

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

HAMISH FULTON Londen 1946

A Record of Past Walks in Existing Landscapes; Walking Through - Changing Time - Sitting Still, 1988

drukwerk op papier, 23,5 × 30,5 × 0,2 cm

inv.nr. KM 134.808

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

HAMISH FULTON Londen 1946

Jet, Mud, Owl, Car, 1987

drukwerk op papier, 20,2 × 27 × 0,4 cm

inv.nr. KM 134.819

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

HAMISH FULTON Londen 1946

Nepal 1975, 1977

drukwerk op papier, 20,8 × 28,3 × 0,2 cm

inv.nr. KM 134.820

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

HAMISH FULTON Londen 1946

Walking Past Standing Stones Cairns Milestones Rocks and Boulders, 1992

drukwerk op papier, 27,5 × 33,7 × 1,4 cm

inv.nr. KM 134.821

herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

SOL LEWITT Hartford 1928 - New York 2007

Lignes en quatre directions et toutes leurs combinaisons, 1983
 drukwerk op papier, 22 × 396 × 0,05 cm (uitgevouwen),
 22 × 22 × 0,4 cm (dicht)
 inv.nr. KM 134.830
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Twelve Works 1979-1981, 1981
 drukwerk op papier, 14 × 19 × 0,5 cm
 inv.nr. KM 134.806
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Postcards 1968 - 1982, 1983
 drukwerk op papier, 22 × 30 × 0,7 cm
 inv.nr. KM 134.809
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Sixteen Works, 1984
 drukwerk op papier, 21 × 29,6 × 0,5 cm
 inv.nr. KM 134.810
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Five, six, pick up sticks; Seven, eight, lay them straight, 1980
 drukwerk op papier, 29,5 × 58,8 × 0,1 cm (uitgevouwen),
 29,5 × 19,8 × 0,1 cm (dicht)
 inv.nr. KM 134.811
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Sculpture by Richard Long made for Martin & Mia Visser, Bergeijk, 1969
 drukwerk op papier, 14 × 21 × 0,2 cm
 inv.nr. KM 134.812
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

South America, 1972, 1972
 drukwerk op papier, 12,8 × 12,9 × 0,5 cm
 inv.nr. KM 134.813
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

A Walk Past Standing Stones, 1980
 drukwerk op papier, 9,7 × circa 58 × 0,1 cm (uitgevouwen),
 9,7 × circa 6,3 × 0,2 cm (dicht)
 inv.nr. KM 134.814
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

A Sculpture by Richard Long Presented by Konrad Fischer, 1971
 drukwerk op papier, 23,8 × 61,8 × 0,05 cm (uitgevouwen),
 15,8 × 23,8 × 0,1 cm (dicht)
 inv.nr. KM 134.815
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

From Around a Lake, 1973
 drukwerk op papier, 21 × 9,9 × 0,2 cm
 inv.nr. KM 134.816
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Richard Long 4 Skulpturen 1966 - 1970, 1970
 drukwerk op papier, 14 × 19,5 × 0,5 cm
 inv.nr. KM 134.817
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

RICHARD LONG Bristol 1945

Inca Rock; Campfire Ash, 1974
 drukwerk op papier, 29,2 × 43,3 × 0,3 cm
 inv.nr. KM 134.818
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

DAVID NASH Esher 1945

Forest Poems; Forest Drawings, 1987
 drukwerk op papier, 15,7 × 15,8 × 0,3 cm
 inv.nr. KM 134.824
 herkomst: Bibliotheek Kröller-Müller Museum

herman de vries Alkmaar 1931

zweitausendneunzehn (eschenau summer press publication 75), 1995
 (uitgave 2019)
 drukwerk op papier, 21 × 14,8 × 0,4 cm
 inv.nr. KM 134.827
 herkomst: herman de vries, Knetzgau/Eschenau

SUSANNE DE VRIES

places (eschenau summer press publication 72), 2017
 (uitgave 2020)
 drukwerk op papier, 16,7 × 21,3 × 0,4 cm
 inv.nr. KM 134.826
 herkomst: herman de vries, Knetzgau/Eschenau

KATHARINA WINTERHALTER

drawing in the wind (eschenau summer press publication 73), 2017
 (uitgave 2020)
 drukwerk op papier, 16,5 × 21,4 × 0,2 cm
 inv.nr. KM 134.828
 herkomst: Herman de vries, Knetzgau/Eschenau

Aankopen (17)**MARIA BARNAS** Hoorn 1973

Sundial of Lost Moments, 2023
 vinyl op ruit/glas, circa 320 × 220 cm
 inv.nr. KM 134.595
 herkomst: Maria Barnas, Bergen

CHRIS BEEKMAN Den Haag 1887 - Blaricum 1964

Werklieden, 1914
 gemengde techniek op papier, 31,5 × 47,5 cm
 inv.nr. KM 134.770
 herkomst: Perspective Fine Art, Amsterdam

BOB BONIES Den Haag 1937

Untitled, 1969
 acryl op doek, 198 × 198 cm
 inv.nr. KM 134.784
 herkomst: Willem Baars Art Consultancy B.V. Projects,
 Amsterdam

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

The cloud of Unknowing, oktober 2019
 ceramisch (chamotte), 24,5 × 15 × 21 cm
 inv.nr. KM 134.773
 herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam
 verworven met steun van de VriendenLoterij

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Unser Mund sei voll Lachens*, juni 2003

ceramisch (chamotte), 27 × 29,5 × 21 cm

inv.nr. KM 134.774

herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam

verworven met steun van de VriendenLoterij

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Mijn andere eeuw*, 2011

ceramisch (chamotte), 12 × 15,5 × 22,5 cm

inv.nr. KM 134.775

herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam

verworven met steun van de VriendenLoterij

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Di Moreno*, maart 2017

bronsgietsing, 23,5 × 19 × 21,5 cm

inv.nr. KM 134.776

herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam

verworven met steun van de VriendenLoterij

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*In onze eeuw*, 2008

ceramisch (chamotte), 13,5 × 9,5 × 16 cm

inv.nr. KM 134.777

herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam

verworven met steun van de VriendenLoterij

ADAM COLTON Manchester 1957*Blob and Bone*, april 2002

aluminium, 230 × 200 × 100 cm

inv.nr. KM 130.803

herkomst: Gemeente Heemstede, Heemstede

Frank Van den Broeck, *Di Moreno*, maart 2017.

KRIJN GIEZEN Noordwijk 1939 - Caen 2011*Wandkleed*

inv.nr. KM 134.781

herkomst: P.M.E. Kiewiet

ANDY HOLDEN Bedford 1982*Pyramid Piece*, 2008

wol, foam, staal, 300 × 350 × 400 cm

inv.nr. KM 134.785

herkomst: Hidde van Seggelen

verworven met steun van de VriendenLoterij

ANDY HOLDEN Bedford 1982*Return of the Pyramid Piece*, 2008

video, gedigitaliseerd, speelduur: 7 min

inv.nr. KM 134.786

herkomst: Hidde van Seggelen

verworven met steun van de VriendenLoterij

ANDY HOLDEN Bedford 1982*In Search of an Ending*, 2008

diverse materialen, 100 × 100 cm

inv.nr. KM 134.787

herkomst: Hidde van Seggelen

verworven met steun van de VriendenLoterij

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*De galerij*, 2002

verlijmd mdf, verf, houtsnede, 122 × 81 × 22 cm

inv.nr. KM 134.608

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

verworven met steun van de VriendenLoterij

BLINKY PALERMO Leipzig 1943 - Vihamanaafushi (Malediven) 1977*Ohne Titel*, 1969

caseïneverf en spiegel op vezelplaat, 23,3 × 137,5 × 2,5 cm

inv.nr. KM 134.844

herkomst: David Zwirner Gallery, New York

verworven met steun van het Mondriaan Fonds, de Vereniging

Rembrandt (mede dankzij haar A. Quist-Rütter Fonds, haar Helze

Fonds en haar Themafonds Naoorlogse en Hedendaagse kunst) en de

VriendenLoterij.

ANAÏS TONDEUR Parijs 1985*Chernobyl Herbarium No. 38 (Exclusion Zone, Chernobyl, Ukraine;**Radiation level: 1.9 Microsieverts/h): Coprinopsis atramentaria,*

2024-heden

rayogram en pigmentdruk op RAG-papier, 36 × 24 cm

inv.nr. KM 134.779

herkomst: Anaïs Tondeur, Paris

ANDRÉ VOLTEN Andijk 1925 - Amsterdam 2002*Model voor "1 : 4 = 4 x 1"*, voor 1986

hout en multiplex, 3-delig: 13,3 × 17,9 × 16,6 cm, 0,7 × 23,4 × 9,1 cm en

0,7 × 23,4 × 23,4 cm

inv.nr. KM 129.923

herkomst: Stichting André Volten, Kortenhoef

Blinky Palermo, *Ohne Titel*, 1969.

Schenkeningen (184)

STEVEN AALDERS Middelburg 1959

November (Velazquez), 2002-2003

olieverf op linnen, 126,4 × 126,1 cm

inv.nr. KM 134.525

herkomst: Erven R. Slewe-Rolf von den Baumen, Laren
Verworven door de Staat via de Successieregeling, uit de
nalatenschap van Hein en Ria Slewe-Rolf von den Baumen

EYLEM ALADOGAN Tiel 1975

SPIRIT, 2004

glasvezel op piepschuim, epoxy en metaal, 330 × 1110 × 150
(3 delen: 550 × 20 × 180 cm (2 delen), 350 × 180 × 180 cm (1 deel))

inv.nr. KM 134.845

herkomst: Eylem Aladogan, Amsterdam

BOB BONIES Den Haag 1937

Untitled, 1969

acryl op doek, 198 × 198 cm

inv.nr. KM 134.782

herkomst: Willem Baars Art Consultancy B.V. Projects,
Amsterdam

BOB BONIES Den Haag 1937

Untitled, 1976

acryl op doek, 212 × 283 cm

inv.nr. KM 134.783

herkomst: Willem Baars Art Consultancy B.V. Projects,
Amsterdam

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Zonder titel, 15 september 1979

potlood op papier, 20,4 × 20,3 cm

inv.nr. KM 134.611

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Zonder titel, 1979

potlood op papier, 20,3 × 20,3 cm

inv.nr. KM 134.612

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Bonna notte (Bonne nuit), 29 oktober 1979

potlood op papier, 37,3 × 24,3 cm

inv.nr. KM 134.613

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Wie op de sterren wacht, wacht het langst, 1982

contékrijt en potlood op papier, 65,5 × 50 cm

inv.nr. KM 134.614

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Wie op de sterren wacht, wacht het langst, 1982

contékrijt en potlood op papier, 65,5 × 50 cm

inv.nr. KM 134.615

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

The Fine Excuse, 1983

contékrijt en potlood op papier, 45 × 38 cm

inv.nr. KM 134.616

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950

Zonder titel, 1983

potlood op papier, 33,7 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.617

herkomst: particuliere schenking

Hans Op De Beeck, *The Settlement (Indoor)*, 2016.

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*There you are*, november 1983

contékrijt, potlood en inkt op papier, 63,8 × 48 cm

inv.nr. KM 134.618

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1983

oil stick en potlood op papier, 63,9 × 48,2 cm

inv.nr. KM 134.619

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1983

oil stick op papier, 64 × 48,2 cm

inv.nr. KM 134.620

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Aan de Duitsers, Den Deutschen gewidmet*, 5 februari 1985

contékrijt en potlood op papier, 48,2 × 64,6 cm

inv.nr. KM 134.621

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Post*, circa 1986

contékrijt op papier, 64,3 × 48 cm

inv.nr. KM 134.622

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Al Atlal (Een hiërarchie van lappen)*, 1988

contékrijt op papier, 32 × 24 cm

inv.nr. KM 134.623

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1988

potlood op papier, 23,7 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.624

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Norma*, 3 maart 1988

potlood op papier, 31,6 × 24,2 cm

inv.nr. KM 134.625

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Callas*, 27 oktober 1988

potlood op papier, 31,6 × 24,4 cm

inv.nr. KM 134.626

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Vissi d'Arte, Vissi d'Amore*, 27 maart 1989

potlood en kleurpotlood op papier, 31,6 × 24,4 cm

inv.nr. KM 134.627

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Vissi d'Arte, Vissi d'Amore*, 1988-1989

potlood en kleurpotlood op papier, 31,7 × 24,3 cm

inv.nr. KM 134.628

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1989

potlood op papier, 29,7 × 21 cm

inv.nr. KM 134.629

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1990

potlood op papier, 32,3 × 23,8 cm

inv.nr. KM 134.630

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*C (Callas)*, 20 augustus 1990

potlood en kleurpotlood op papier, 33,6 × 23,6 cm

inv.nr. KM 134.631

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Vous êtes ici*, 12 april 1991

potlood op papier, 31,8 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.632

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*

tempera op paneel, 59,4 × 42 cm

inv.nr. KM 134.633

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Gedicht op het Ministerie*, 1990-1994

potlood, aquarelverf en temperaverf op papier, 33,5 × 23,6 cm

inv.nr. KM 134.634

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Ostende*, 1994-1995

potlood, aquarelverf en pastelkrijt op papier, 31,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.635

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*The Roseheaded Nails - Times of Collection*, 1996

potlood en kleurpotlood op papier, 31,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.636

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Visioen?*, 1996

potlood en kleurpotlood op papier, 30,3 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.637

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*The Roseheaded Nails - Times of Collection*, 1996

potlood op papier, 31,8 × 32 cm

inv.nr. KM 134.638

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*160650*, 1997

Oost-Indische inkt op papier, 47,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.639

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Uitgebluste Spiegel*, mei 1997

potlood op papier, 31,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.640

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Prinses Stille*, 1998

Oost-Indische inkt op papier, 47,8 × 32,1 cm

inv.nr. KM 134.641

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1998

Oost-Indische inkt, pastelkrijt en potlood op papier, 48,1 × 32,2 cm

nv.nr. KM 134.642

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1998

Oost-Indische inkt, houtskool en contékrijt op papier, 48,1 × 32,1 cm

inv.nr. KM 134.643

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1998

Oost-Indische inkt, houtskool en contékrijt op papier, 42 × 29,7 cm

inv.nr. KM 134.644

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Du Edles Angesichte*, 1998

Oost-Indische inkt, pastelkrijt en potlood op papier, 48,1 × 32,2 cm

inv.nr. KM 134.645

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Du Edles Angesichte*, 1998

Oost-Indische inkt, houtskool en potlood op papier, 48,1 × 32,1 cm

inv.nr. KM 134.646

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*niet genoteerd*, 1998

pastelkrijt, Oost-Indische inkt en potlood op papier, 48,1 × 32,1 cm

inv.nr. KM 134.648

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1998

Oost-Indische inkt, pastelkrijt, houtskool en potlood op papier,

48,1 × 32,1 cm

inv.nr. KM 134.649

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Het Zelf*, 1998

Oost-Indische inkt en potlood op papier, 47,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.650

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, oktober 1999

acrylverf en inkt op papier, 48 × 64 cm

inv.nr. KM 134.651

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1999

oil stick en acrylverf op papier, 59,4 × 42 cm

inv.nr. KM 134.652

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, oktober 1999

acrylverf en inkt op papier, 63,9 × 47,8 cm

inv.nr. KM 134.653

herkomst: Frank Van den Broeck, Amsterdam

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Op de Wimpergrens*, 2000

acrylverf en inkt op papier, 47,7 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.654

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000

acrylverf en potlood op papier, 47,7 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.655

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Haar Raam*, 2000

potlood op papier, 47,8 × 31,9 cm

inv.nr. KM 134.656

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Fin*, november 2000

acrylverf, potlood en inkt op papier, 9-delig, elk: ca. 48 × 64 cm

inv.nr. KM 134.657

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Serie Broers*, 2000

acrylverf, potlood en inkt op papier, 4-delig, elk ca.: 48 × 32

(zie onderdelen)

inv.nr. KM 134.666

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1999-2000

acrylverf, houtskool en inkt op papier, 63,8 × 47,7 cm

inv.nr. KM 134.670

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Monter fruit*, ongedateerd

acrylverf en potlood op papier, 63,8 × 47,6 cm

inv.nr. KM 134.671

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 16 september 2000

acrylverf, houtskool en inkt op papier, 64 × 47,9 cm

inv.nr. KM 134.672

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000

acrylverf op papier, 64 × 48 cm

inv.nr. KM 134.673

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000

acrylverf en inkt op papier, 63,7 × 47,4 cm

inv.nr. KM 134.674

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, september 2000

acrylverf, houtskool en inkt op papier, 64 × 47,8 cm

inv.nr. KM 134.675

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2001

potlood, contékrijt en houtskool op papier, 45,2 × 37 cm

inv.nr. KM 134.676

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, ca 2000-2001

potlood op papier, 48 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.677

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Fin*, 2000-2001

potlood, acrylverf, houtskool en inkt op papier, 3-delig, elk:

47,6 x 63,7 cm

inv.nr. KM 134.678

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000-2001

acrylverf, pastelkrijt, houtskool en inkt op papier, 64,1 x 47,8 cm

inv.nr. KM 134.681

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000

acrylverf op papier, 52,5 x 64,2 cm

inv.nr. KM 134.682

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2001-2002

acrylverf op papier, 64 x 47,8 cm

inv.nr. KM 134.683

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2002

potlood en acrylverf op papier, 63,9 x 47,8 cm

inv.nr. KM 134.684

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2001-2002

acrylverf, pastelkrijt, houtskool en inkt op papier, 47,9 x 63,7 cm

inv.nr. KM 134.685

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2003-2004

potlood op papier, 48,1 x 64,2 cm

inv.nr. KM 134.686

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 9 februari 2004

potlood en houtskool op papier, 64,2 x 48,1 cm

inv.nr. KM 134.687

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 9 februari 2004

potlood en houtskool op papier, 64,2 x 48 cm

inv.nr. KM 134.688

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Black Box and Clouds of Unknowing*, 2003-2004

potlood en houtskool op papier, 48,1 x 64,2 cm

inv.nr. KM 134.689

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Stendhal, portrait corrigé*, 24 juli 2004

potlood op papier, 48,1 x 64,2 cm

inv.nr. KM 134.690

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*The Black Box*, 2002-2006

acrylverf en pastelkrijt op papier, 47,9 x 63,8 cm

inv.nr. KM 134.691

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*... die ik nooit was*, 2007

potlood op papier, 47,8 × 32 cm

inv.nr. KM 134.692

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2007

potlood en kleurpotlood op papier, 47,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.693

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Een diadeem van zwijgen*, 2008

potlood en kleurpotlood op papier, 37,8 × 32,7 cm

inv.nr. KM 134.694

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Triomf*, 2008

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 32,7 cm

inv.nr. KM 134.695

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Masker?*, 2008

potlood en kleurpotlood op papier, 37,8 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.696

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2008

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.697

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Goyescas*, 2007-2008

potlood en kleurpotlood op papier, 23,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.698

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Klauw (Goyescas)*, 2008

potlood en kleurpotlood op papier, 23,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.699

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Welkom*, 2008

potlood op papier, 23,7 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.700

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2002-2009

acrylverf, potlood en kleurpotlood op papier, 47,7 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.701

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder*, 2009

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.702

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2009

potlood en kleurpotlood op papier, 37,8 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.703

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*A Dream Within A Dream*, 2009

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 31,5 cm

inv.nr. KM 134.704

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Ten Paleize geciteerd (no 3)*, 2009

potlood op papier, 37,8 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.705

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Wie was er bang van ...*, 2009-2010

potlood en kleurpotlood, 37,8 × 32,7 cm

inv.nr. KM 134.706

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Abdicatie*, 2010

potlood en kleurpotlood op papier, 31,7 × 37,8 cm

inv.nr. KM 134.707

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Abdicatie (Dank Anselm)*, 2009-2010

potlood en kleurpotlood op papier, 31,6 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.708

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*à James Ensor*, 2010

potlood, kleurpotlood, houtskool en contékrijt op papier, 31,6 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.709

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Schwebend*, 2008-2010

potlood en kleurpotlood op papier, 23,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.710

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Compaan van de nacht*, 2010

houtskool en krijt op papier, 63,7 × 47,9 cm

inv.nr. KM 134.711

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2002-2010

acrylverf, houtskool en contékrijt op papier, 64 × 48,1 cm

inv.nr. KM 134.712

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Gedrieën (a F. de Goya) (Goyescos)*, 2011

potlood en kleurpotlood op papier, 23,8 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.713

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Enkel en alleen ("Pas Fini")*, 2009-2011

potlood en kleurpotlood op papier, 37,8 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.714

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2011

potlood en kleurpotlood, 31,7 × 37,8 cm

inv.nr. KM 134.715

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Les Trois*, 2011

potlood en kleurpotlood op papier, 31,6 × 37,7 cm

inv.nr. KM 134.716

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Finale*, 2011

potlood en kleurpotlood op papier, 31,6 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.717

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Dank U J. Ensor, E. Munch, J. Bergman, L. Visconti,
Machado de Assis, M. Nijhoff, M. Wigman, P. Gerbrandy*, 2011

potlood en kleurpotlood op papier, 31,8 × 37,5 cm

inv.nr. KM 134.718

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2012

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.719

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2011-2012

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.720

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*De Rode Kamer (no. 4)*, 2012

potlood en kleurpotlood op papier, 37,8 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.721

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Famoso*, 2013

potlood en kleurpotlood op papier, 31,7 × 37,8 cm

inv.nr. KM 134.722

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Mijn Titels*, 2007-2013

potlood en kleurpotlood op papier, 47,8 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.723

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, mei 2013

potlood op papier, 32,2 × 24,2 cm

inv.nr. KM 134.724

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Hulde aan het Ritme*, 2013-2014

potlood op papier, 37,7 × 32,6 cm

inv.nr. KM 134.725

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2014

potlood op papier, 20,7 × 14,4 cm

inv.nr. KM 134.726

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Twee (Herinnering, herinnering, wat wil je van me?)*, 2009-2014

potlood, kleurpotlood en pastelkrijt op papier, 37,8 × 31,7 cm

inv.nr. KM 134.727

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Wie op de sterren wacht, wacht het langst*, 2014

potlood op papier, 31,8 × 37,8 cm

inv.nr. KM 134.728

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Dear Odilon, dear Edvard*, 2014

potlood op papier, 31,7 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.729

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2010-2014

potlood en kleurpotlood op papier, 31,6 × 23,8 cm

inv.nr. KM 134.730

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Herinnering, Herinnering, wat wil je van me?*, 2008-2014

potlood op papier, 23,7 × 31,6 cm

inv.nr. KM 134.731

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2014

potlood op papier, 31,6 × 23,8 cm

inv.nr. KM 134.732

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Aan Edgar Allen Poe*, 2011-2015

potlood en kleurpotlood op papier, 31,7 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.733

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Het Bed*, 2016

potlood, kleurpotlood en houtskool op papier, 30,7 × 45,7 cm

inv.nr. KM 134.734

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2016

potlood en kleurpotlood op papier, 15,3 × 45,7 cm

inv.nr. KM 134.735

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Op ruïnes van de liefde ("Al Atlal")*, 2016

acrylverf, potlood en kleurpotlood op papier, 21,4 × 28,2 cm

inv.nr. KM 134.736

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*The Cloud of Unknowing*, 2016

potlood en kleurpotlood op papier, 32 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.737

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Ostende (Uppsala)*, 2011-2017

potlood, kleurpotlood en aquarelverf op papier, 31,6 × 37,7 cm

inv.nr. KM 134.738

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2000-2017

acrylverf, potlood, kleurpotlood en inkt op papier, 64 × 48 cm

inv.nr. KM 134.739

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Palet (Rapsode van de Nacht)*, 2018

potlood en kleurpotlood op papier, 31,8 × 37,7 cm

inv.nr. KM 134.740

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Fictief*, 2017-2018

potlood en kleurpotlood op papier, 31,9 × 37,8 cm

inv.nr. KM 134.741

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Uiteindelijk*, 2018

potlood en kleurpotlood op papier, 31,7 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.742

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Eindeloos (no 3/8)*, 2019

potlood en kleurpotlood op papier, 31,8 × 37,6 cm

inv.nr. KM 134.743

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*zonder titel (oplage 2)*, 2019

kleurenfoto, 30,5 × 42,5 cm

inv.nr. KM 134.744

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Fictief (no 2/3)*, 2019-2020

potlood en kleurpotlood, 31,8 × 37,7 cm

inv.nr. KM 134.745

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Herinnering, herinnering, wat wil je van me? (à Liliana Cavani)*, 2020

potlood en kleurpotlood op papier, 23,7 × 32 cm

inv.nr. KM 134.746

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Roi de la Pandemie*, 2020

kleurpotlood op papier, 31,8 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.747

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2020

potlood en kleurpotlood op papier, 31,8 × 23,7 cm

inv.nr. KM 134.748

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Esquina Santa: Heilig Hoekje*, mei 2020

potlood en kleurpotlood op papier, 32,2 × 24 cm

inv.nr. KM 134.749

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2020

potlood op papier, 31,8 × 24,8 cm

inv.nr. KM 134.750 RECTO

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2020

potlood op papier, 31,8 × 24,8 cm

inv.nr. KM 134.750 VERSO

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Eindeloos*, 2020

potlood op papier, 32,3 × 24,1 cm

inv.nr. KM 134.751

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Goyescas*, 2020-2021

potlood en kleurpotlood op papier, 31,5 × 24,1 cm

inv.nr. KM 134.752

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2021

potlood en kleurpotlood op papier, 42 × 29,7 cm

inv.nr. KM 134.753

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2020-2021

potlood en kleurpotlood op papier, 37,7 × 32,7 cm

inv.nr. KM 134.754

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*à Luchino (Visconti)*, 2021

potlood op papier, 24 × 31,8 cm

inv.nr. KM 134.755

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Al Atlal*, mei - juni 2021

potlood en kleurpotlood, 32,3 × 24,1 cm

inv.nr. KM 134.756

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 2021

potlood en kleurpotlood op papier, 16,8 × 40,1 cm

inv.nr. KM 134.757

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Uit de diepten, roep ik U*, 2022

acrylverf en potlood op papier, 31,7 × 48 cm

inv.nr. KM 134.758

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Ce soir à Tunis (no. 1/8)*, 2019-2022

potlood en kleurpotlood op papier, 20,7 × 29,4 cm

inv.nr. KM 134.759

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Legenda voor codering materiaalgebruik op achterzijde**van de werken*, 20 oktober 2023

drukwerk en inkt op papier, 29,7 × 21 cm

inv.nr. KM 134.772

herkomst: particuliere schenking

FRANK VAN DEN BROECK Eindhoven 1950*Zonder titel*, 1983

inkt en potlood op papier, 29,8 × 41,1 cm

inv.nr. KM 134.778

herkomst: Jeannette en Martijn Sanders

schenking Jeannette en Martijn Sanders

CARLOS BUNGA Porto 1976*Crate Painting*, 2013

karton, tape en houten doos, 180 × 150 × 18 cm

inv.nr. KM 134.761

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

CARLOS BUNGA Porto 1976*Intersection Series 4*, 2015

karton, latexverf en hout, 24,8 × 21 × 7,6 cm

inv.nr. KM 134.762

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

WESSEL COUZIJN Amsterdam 1912 - Amsterdam 1984*Rendez-vous van tafel en stoel*, 1964-1965

hout en brons, 160 × 180 × 300 cm

inv.nr. KM 134.771

herkomst: Dineke Blom

schenking: Dineke Blom

JIMMIE DURHAM Houston 1940 - Parijs 2021*Belo Horizonte*, 2013

serpentijn, slangenleer, porseleinen tegel en eikenhouten

frame, 122,5 × 151 × 6 cm

inv.nr. KM 134.765

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

GILBERT & GEORGE Gilbert Proesch, San Martino in

Badia 1943 / George Passmore, Plymouth 1942

Destructivism, 1972

gemengde techniek, tien delen, 159 × 197 cm

inv.nr. KM 134.766

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

GILBERT & GEORGE Gilbert Proesch, San Martino in

Badia 1943 / George Passmore, Plymouth 1942

Carefree, 1973

tien zwart-witfoto's in kunstenaarslijst, 231,1 × 55,9 cm

inv.nr. KM 134.767

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

THOMAS HOUSEAGO Leeds 1972*Crouching Figure*, 2008

brons, 170 × 100 × 62 cm

inv.nr. KM 134.522

herkomst: Erven R. Slewe-Rolf von den Baumen, Laren

Verworven door de Staat via de Successieregeling, uit de

nalatenschap van Hein en Ria Slewe-Rolf von den Baumen

HETTY HUISMAN Zaandam 1941 - Amsterdam 2017*Baselines*, circa 1974-1975

gemengde materialen, 94 × 96 cm

inv.nr. KM 134.760

herkomst: M.J.S. Jurriëns, Amsterdam

schenking uit de nalatenschap van de kunstenaar

MICHAEL JACKLIN Amsterdam 1956*Balans*, 1991

stripijzer (40 × 3 mm), 200 × 155 × 107 cm

inv.nr. KM 134.523

herkomst: Erven R. Slewe-Rolf von den Baumen, Laren

Verworven door de Staat via de Successieregeling, uit de

nalatenschap van Hein en Ria Slewe-Rolf von den Baumen

MICHAEL JACKLIN Amsterdam 1956*Zonder titel*, 1992

stripijzer (40 × 3 mm), 238 × 125 × 40 cm

inv.nr. KM 134.524

herkomst: Erven R. Slewe-Rolf von den Baumen, Laren

Verworven door de Staat via de Successieregeling, uit de nalatenschap van Hein en Ria Slewe-Rolf von den Baumen

DONALD JUDD Excelsior Springs 1928 - Marfa 1994*Multicolored Work*, 1989

email en aluminium, 30 × 90 × 30 cm

inv.nr. KM 134.521

herkomst: Erven R. Slewe-Rolf von den Baumen, Laren

Verworven door de Staat via de Successieregeling, uit de nalatenschap van Hein en Ria Slewe-Rolf von den Baumen

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /
Praag 1940 - Rotterdam 2020*Tank II*, 1989

assemblage: ijzer, staal, aluminium, hout, kunststof en verf,

55 × 172 × 77 cm

inv.nr. KM 134.600

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /
Praag 1940 - Rotterdam 2020*Ridders*, 1986

hout, staal en verf, 250 × 130 × 130 cm

inv.nr. KM 134.601

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

Thomas Houseago, *Crouching Figure*, 2008.

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /

Praag 1940 - Rotterdam 2020

Soldaat, 2003

hout en verf, 57 × 40 × 40 cm

inv.nr. KM 134.602

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /

Praag 1940 - Rotterdam 2020

Hopliet I, 2001

hout en verf, 76 × 40 × 40 cm

inv.nr. KM 134.603

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /

Praag 1940 - Rotterdam 2020

Ridder, 1986

hout, staal en verf, 48 × 40 × 40 cm

inv.nr. KM 134.604

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /

Praag 1940 - Rotterdam 2020

Soldaat, 2001

hout en verf, 57 × 40 × 40 cm

inv.nr. KM 134.605

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL EN HELENA VAN DER KRAAN Rotterdam 1949 /

Praag 1940 - Rotterdam 2020

Soldaten II, 1986

assemblage: metaal, kunststof en verf, 225 × 130 × 50 cm

inv.nr. KM 134.606

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

inkt en potlood op papier (houtdruk), 44,9 × 65,2 cm

inv.nr. KM 134.607

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.832

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,2 cm

inv.nr. KM 134.833

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,2 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.834

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.835

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.836

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.837

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,2 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.838

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.839

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,3 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.840

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier, 50,2 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.842

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

AXEL VAN DER KRAAN Rotterdam 1949*Tank*, 1989

contékrijt of houtskool (?) en potlood op papier (frottage),

50,2 × 65,3 cm

inv.nr. KM 134.843

herkomst: Axel van der Kraan, Rotterdam

FRANCESCA MOLLETT Bristol 1991*Spindrift*, 2023

olieverf op doek, 200,5 × 150 cm

inv.nr. KM 134.599

herkomst: Grimm Gallery, Amsterdam

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*oud huis nieuw huis*, 1993

potlood en aquarel op papier, 44,3 × 57 cm

inv.nr. KM 134.799

herkomst: Paul Andriesse

schenking Paul Andriesse

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*huizen en tafels voor een interieur*, 1992

potlood op papier, 52,4 × 67,7 cm

inv.nr. KM 134.800

herkomst: Paul Andriesse

schenking Paul Andriesse

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*een huis / opblaasbaar demonstratiemodel*, 2003

digitale print op cibachrome, 70 × 100 cm

inv.nr. KM 134.801

herkomst: Paul Andriesse

schenking Paul Andriesse

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*buismeubel (Eidos-versie)*, 2011

vernikkeld ijzer, 70 × 70 × 70 cm

inv.nr. KM 134.802

herkomst: Paul Andriesse

schenking Paul Andriesse

Axel van der Kraan, *Soldaten II*, 1986.

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*Metropool Nederland*, 1994-1995

olieverf en collage van papier op linnen, 177 × 152 cm

inv.nr. KM 134.803

herkomst: Paul Andriessse

schenking Paul Andriessse

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*Leporello*, 1993-1995

kartonnen (grafiek)doos met lithografisch afgedrukte

video-stills, 29 × 40 × 2,5 cm

inv.nr. KM 134.804

herkomst: Paul Andriessse

schenking Paul Andriessse

JAN VAN DE PAVERT Zeist 1960*Zes gevels*, 2009

zink en glas, 77 × 73 × 70 cm (zonder grondplaat)

inv.nr. KM 134.805

herkomst: Paul Andriessse

schenking Paul Andriessse

SARAH VAN SONSBBECK Utrecht 1976*Moles of Modernism*, 2024

transparant glas, variabele afmetingen, circa 15 × 30 × 30 cm

inv.nr. KM 134.788

herkomst: Sarah van Sonsbeeck, Amsterdam

HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC Albi 1864 - Saint-André-du-Bois 1901*La grande loge*, 1897

litho op papier, 50,5 × 39,5 cm

inv.nr. KM 134.789

herkomst: Uit de verzameling van Franz W. Koenigs.

schenking erven W.O. Koenigs

CAREL VISSER Papendrecht 1928 - Le Fousseret 2015*rembrandt*, 1984

collage met veren en kleurendruk op papier, 60 × 25 × 5,5 cm

inv.nr. KM 134.790

herkomst: Jan van Adrichem en Martijn van Nieuwenhuyzen

schenking Jan van Adrichem en Martijn van Nieuwenhuyzen,
Amsterdam**NICK VAN WOERT** Reno 1979*Uqbar*, 2013

staal, gezwart wit brons en wit brons, 190,5 × 190,5 cm

inv.nr. KM 134.763

herkomst: Defares Collectie, Amsterdam

schenking Defares Collectie

Kröller-Müller Museum
Houtkampweg 6
6731 AW Otterlo
+31 (0)318 59 12 41
info@krollermuller.nl
www.krollermuller.nl

Fotografie: Gianfranco Fortuna,
Marjon Gemmeke, Tjarko Hazewinkel,
Walter Herfst, Wieneke Hofland,
Peter Lodder, Aatjan Renders, Valerie
Spanjers, Merel Waagmeester

Ontwerp: Saiid/Smale
Coördinatie tekst: Hetty Hessels,
Lille Witsen Elias
Redactie: WerkOpZolder | Anton Kos

**forvis
mazars**
Forvis Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden

RD | 17-04-2025